



Urząd Statystyczny we Wrocławiu

Statistical Office in Wrocław

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
W 2014 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP
IN 2014**

Maj 2015 May

Zespół redakcyjny:
Editorial board:

Przewodniczący
President

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Zastępca Przewodniczącego
Vice President

Halina Woźniak

Redaktor główny
Editor-in-chief

Stanisław Kamiński

Członkowie
Members

Beata Bal-Domańska, Sławomir Banaszak,
Agata Girul, Agnieszka Ilczuk,
Danuta Komarowska, Wacław Mazur,
Gabriela Okoń, Anna Staniów, Elżbieta Stańczyk,
Małgorzata Wysoczańska

Sekretarz
Secretary

Marta Woźniakiewicz

Publikację opracował zespół
Dolnośląskiego Ośrodka Badań
Regionalnych w składzie:
*Publication prepared by team
Dolnośląskie Centre for
Regional Surveys:*

Alicja Sobków

Skład komputerowy i grafika
Type setting and graphic

Wojciech Szpakowski

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk okładki
Printing of cover

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie
Statistical Publishing Establishment in Warsaw

Druk
Printing

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie
Statistical Publishing Establishment in Warsaw

ISSN 2084-7556

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website

<http://wroclaw.stat.gov.pl/>

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US
When publishing SO data please indicate source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie rocznego „*Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego*”.

Opracowanie zawiera informacje charakteryzujące procesy zachodzące na terenie województwa dolnośląskiego m.in. z zakresu: demografii, wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych, nakładów inwestycyjnych, rynku pracy, świadczeń społecznych, cen, przemysłu, budownictwa, rolnictwa, rynku wewnętrznego.

Prezentowane kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju, w okresach kwartalnych i narastających.

Publikacja składa się z uwag ogólnych, części analitycznej podzielonej na działy tematyczne oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono podstawowe dane statystyczne. Opracowanie zostało wzbogacone prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów.

Wybrane informacje zaprezentowano w przekrojach według sekcji i wybranych działów w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 oraz podregionów i powiatów.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa źródłem wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej i warunkach życia w naszym regionie.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego we Wrocławiu



Halina Woźniak

Preface

I am pleased to present the next edition of annual „Report on socio-economic situation of dolnośląskie voivodship”.

The publication consists of information characterizing the processes taking place in Lower Silesian voivodship, i.a. demographic processes, financial results of nonfinancial enterprises, investment outlays, labour market, development of wages and salaries and social benefits, prices, basic areas of national economy (industry, construction, agriculture, commerce).

Presented categories have been shown in a dynamic perspective as well as in relation to average sizes for the country in quarterly and growing periods. This allows to present a portrait of Dolnośląskie voivodship taking into consideration the economic and social developmental tendencies.

The publication consists of general notes, an analytical part divided into thematic sections and tabular part in which some basic statistical data were placed. The publication has got graphical presentation in the form of a set of maps and graphs.

Selected information was presented in cross sections by sections and selected divisions in the system of Polish Classification of Activities 2007 as well as subregions and powiats.

I hope that the following publication will be very useful on the socio-economic situation as well as the living conditions of this region.

*Acting Director of the Statistical Office
in Wrocław*



Halina Woźniak

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Uwagi ogólne
Znaki umowne
Skróty
PODSTAWOWE TENDENCJE
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZO- STAŁYCH WOJEWÓDZTW
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA
LUDNOŚĆ
RYNEK PRACY
WYNAGRODZENIA
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE
CENY
ROLNICTWO
PRZEMYSŁ
BUDOWNICTWO
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
RYNEK WEWNĘTRZNY
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH
NAKŁADY INWESTYCYJNE
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

CONTENTS

	Str. Page
<i>Preface</i>	3
<i>General notes</i>	11
<i>Symbols</i>	15
<i>Abbreviations</i>	15
<i>BASIC TRENDS</i>	16
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	22
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACK- GROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	23
<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP ...</i>	26
<i>POPULATION</i>	27
<i>LABOUR MARKET</i>	31
<i>WAGES AND SALARIES</i>	43
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	46
<i>PRICES</i>	50
<i>AGRICULTURE</i>	55
<i>INDUSTRY</i>	64
<i>CONSTRUCTION</i>	67
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	70
<i>INTERNAL MARKET</i>	74
<i>FINANCIAL RESULTS OF NON- FINANCIAL ENTERPRISES</i>	77
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	80
<i>PUBLIC SAFETY</i>	82

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2014 r.
Ludność na podstawie bilansów
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia

LIST OF TABLES

	Nr No.	Str. Page
<i>Selected data for voivodship and Poland in 2014</i>	1	22
<i>Population based on balances</i>	2	27
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	28
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	31
<i>Average paid employment in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	5	32
<i>Registered unemployment persons and unemployment rate</i>	6	33

SPIS TABLIC (dok.)**LIST OF TABLES (cont.)**

	Nr No.	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	<i>Registered unemployment persons and unemployment rate in dolnośląskie voivodship</i>	7 36
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8 38
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9 43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	10 44
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	11 46
Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim	<i>Social benefits in dolnośląskie voivodship</i>	12 47
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13 50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim ...	<i>Price indices of consumer goods and services in dolnośląskie voivodship</i>	14 52
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	15 53
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	16 56
Przemysł	<i>Industry</i>	17 64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry in dolnośląskie voivodship (constant prices)</i>	18 66
Budownictwo	<i>Construction</i>	19 67
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in dolnośląskie voivodship (current prices)</i>	20 68
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	21 70
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim	<i>Dwellings completed in dolnośląskie voivodship</i>	22 71
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in dolnośląskie voivodship</i>	23 73
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	24 74
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in dolnośląskie voivodship (current prices)</i>	25 75
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finance w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	26 78
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	27 80
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	28 83

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

		Nr No.	Str. Page
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2014 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2014</i>	1	23
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w 2014 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2014</i>	2	23
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2014 r.	<i>Employment rate by LFS in 2014</i>	3	23
Stopa bezrobocia według BAEL w 2014 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2014</i>	4	24
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2014</i>	5	24
Wzrost / spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2014 r.	<i>Increase / decrease of prices of consumer goods and services in 2014</i>	6	24
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2014 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2014</i>	7	24
Mieszkania oddane do użytkowania w 2014 r.	<i>Dwellings completed in 2014</i>	8	25
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2014 r.	<i>Net turnover profitability rate in non- financial enterprises in 2014.....</i>	9	25
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2014 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2014</i>	10	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	29
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	12	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	30
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	14	30
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	34

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Unemployment rate</i>	20	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego w woje- wództwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Unemployment rate in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	21	37
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	22	38
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	23	39
Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter</i>	24	39
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	25	40
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter</i>	26	41
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter</i>	27	41
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	28	42
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons</i>	29	42
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	30	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wy- branych sekcji w 2014 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector by selected sections in 2014</i>	31	44
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	32	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	33	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	51
Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2014 r.	<i>Annual changes in retail prices of selected consumer goods and services in dolnośląskie voivodship in 2014</i>	35	54
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha</i>	36	57

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Plony ziemniaków z 1 ha	Potatoes yields per 1 ha	37	57
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ...	Cattle density per 100 ha agricultural land	38	58
Obsada świń na 100 ha użytków rolnych	Pigs density per 100 ha agricultural land	39	58
Dynamika skupu zbóż podstawowych	Indices of procurement of basic cereals	40	59
Dynamika skupu pszenicy	Indices of procurement of wheat	41	59
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem ..	Indices of procurement of total animals for slaughter	42	59
Dynamika skupu mleka krowiego	Indices of procurement of cows' milk	43	60
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	Procurement and market place prices of agricultural products	44	61
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie	Procurement price of pigs for slaughter to price of rye	45	62
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	Indices of sold production of industry (constant prices)	46	65
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	Indices of average paid employment in industry	47	65
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	Indices of sold production of construction (current prices)	48	68
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	Indices of construction and assembly production (current prices)	49	68
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices)	50	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	Indices of average paid employment in construction	51	69
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	Structure of number of dwellings completed by forms of construction	52	71
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	Indices of dwellings completed	53	71
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	Dwellings completed per 10 thousand population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2014	54	72
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	Average usable floor space per dwelling completed	55	72
Dynamika liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia	Indices of number of permits issued for dwellings	56	72
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	Indices of number of dwellings started	57	73

SPIS WYKRESÓW (dok.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	58	75
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	59	77
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity ...</i>	60	77
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	61	78
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	62	79
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	63	80
Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Indices of ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	64	82
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Rate of detectability of ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	65	82
Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim	<i>Indices of road traffic accidents and clashes in dolnośląskie voivodship</i>	66	83
Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim	<i>Indices of fires and local threats in dolnośląskie voivodship</i>	67	84

ANEKS**APPENDIX**

		Nr No.	Str. Page
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM	<i>SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP</i>	I	85
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II	89

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdora-zowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2014 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego w 2014 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdora-zowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębior-

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 XII 2014.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Dolnośląskie Voivodship in 2014” the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

4. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

- 1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sec-

biorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

tor in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

- 2) ***sold production of industry and construction*** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) ***financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments*** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane za 2010 r. z zakresu: użytkowania gruntów, jak również powierzchni zasiewów, plonów ziemniaków oraz pogłowia zwierząt gospodarskich zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

12. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2014 r. – z lat 2013 i 2014;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. Since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables, tree fruit, berry fruit), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Report.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2014 – the prices from 2013 and 2014, are assumed;*
- 2) sold production of industry*
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,*
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.*
- 3)*

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of the year, the living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI

15. Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

<i>skrót abbreviation</i>	<i>pełna nazwa full name</i>
<i>sekcje sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości <i>Obługa rynku nieruchomości</i>	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości <i>Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości</i>
Administrowanie i działalność wspierająca <i>Administrowanie i działalność wspierająca</i>	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca <i>Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca</i>
<i>działy divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

ZNAKI UMOWNE

SYMBOLS

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 16 na str. 12.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 16 on page 12.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” indicates that not all elements of the sum are given.
- Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

zł	– złoty	ha	– hektar
zl	<i>zloty</i>		<i>hectare</i>
tys.	– tysiąc	m ²	– metr kwadratowy
thous.	<i>thousand</i>		<i>square metre</i>
mln	– milion	m ³	– metr sześcienny
	<i>million</i>		<i>cubic metre</i>
g	– gram	km ²	– kilometr kwadratowy
	<i>gram</i>		<i>square kilometre</i>
kg	– kilogram	kpl.	– komplet
	<i>kilogram</i>		<i>set</i>
t	– tona	szt.	– sztuka
	<i>tonne</i>	pcs	<i>piece</i>
dt	– decytona	p.proc.	– punkt procentowy
	<i>deciton</i>		<i>percentage point</i>
l	– litr	ww.	– wyżej wymienione
	<i>litre</i>		
		PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
			<i>NACE classification</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

W 2014 r. **liczba mieszkańców** województwa dolnośląskiego zmniejszyła się, a procesy demograficzne były zróżnicowane przestrzennie. W dwunastu powiatach odnotowano dodatni współczynnik przyrostu naturalnego, w tym najwyższy w powiecie wrocławskim (4,28). Od 2009 r. obserwuje się dodatnie ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały. Dodatnie wartości wskaźnika w 2014 r. odnotowano w siedmiu powiatach, w tym największy w powiecie wrocławskim (21,0%). Saldo migracji zagranicznych od lat przyjmuje wartości ujemne.

W 2014 r. odnotowano pozytywne tendencje **na rynku pracy**. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, w porównaniu z 2013 r., było wyższe o 0,8%, a w porównaniu do 2010 r. odnotowano wzrost o prawie 5%.

Bilans bezrobotnych w 2014 r., w porównaniu do roku poprzedniego, kształtował się korzystnie. W urzędach pracy zarejestrowano mniej bezrobotnych niż wyłączono z ewidencji. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2014 r. była o 32,0 tys. osób niższa niż notowana przed rokiem, niższa niż we wszystkich latach 2005-2010. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 10,6% i była o 0,9 p.proc. niższa niż w kraju. W województwie utrzymało się przestrzenne duże zróżnicowanie stopy bezrobocia. Różnica pomiędzy najwyższą wartością stopy bezrobocia w powiecie wałbrzyskim (25,9%), a najniższą w powiecie wrocławskim (4,2%) wynosiła 21,7 p.proc. W ciągu 2014 r. powiatowe urzędy pracy dysponowały większą liczbą ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej niż w poprzednim roku.

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w IV kwartale 2014 r. w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku m.in. zanotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych i wzrost liczby pracujących. Stopa bezrobocia obniżyła się o 0,3 p.proc. Współczynnik aktywności zawodowej pozostał na poziomie z przed roku, natomiast wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 0,1 p.proc.

W 2014 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto** w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły szybciej niż przed rokiem (wzrost o 4,8% wobec wzrostu o 3,7% w 2013 r. i były wyższe niż 2010 r. o 16,7%). Wzrost wystąpił we wszystkich sekcjach. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kształtowało się na wyższym poziomie niż w kraju – o 0,8%. W skali roku średni czas faktycznie przepracowany przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw pozostał na poziomie sprzed roku, natomiast odnotowano wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto za godzinę pracy.

Od 2010 r. w województwie obserwuje się zmniejszenie **przeciętnej liczby emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS i KRUS. Jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnych **świadczeń emerytalno-rentowych**. Skala wzrostu w 2014 r. była większa w przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury i renty wypłacanej przez ZUS niż przez KRUS. W 2014 r. świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolnikom indywidualnym rosły nieco wolniej niż przeciętne wynagrodzenia nominalne brutto. Przeciętna emerytura i renta wypłacana z ZUS stanowiła 48,5% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, a z KRUS – 31,1%. Przeciętne świadczenia wypłacane przez ZUS stanowiły 101,1% średniej krajowej przeciętnej emerytury i renty, a przez KRUS – 108,8%.

W 2014 r. **średnioroczne ceny towarów i usług konsumpcyjnych** pozostały na poziomie notowanym w 2013 r., podobnie jak w kraju. Podobnie jak rok wcześniej wzrost cen zanotowano w połowie grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym największy napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (o 3,3% wobec wzrostu o 3,2% w 2013 r.) oraz związanych mieszkaniem (o 1,8% rok wcześniej o 2,2%). Podobnie jak w kraju, spadek cen w skali roku odnotowano w grupach żywność i napoje bezalkoholowe, odzież i obuwie oraz transport i edukacja.

W 2014 r. według wynikowego **szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich** zbiory zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku głównie ze względu na lepsze plonowanie były większe niż przed rokiem (odpowiednio o 13,0% i o 16,6%).

Badania zwierząt gospodarczych przeprowadzone w 2014 r. wskazują na spadek w skali roku obsady trzody chlewnej (o 3,6%), natomiast wzrost obsady bydła (o 4,1%) i drobiu (o 8,5%). Pogłowie owiec pozostało na niezmiennym poziomie.

Na rynku rolnym w 2014 r. zaobserwowano znaczny wzrost skupu większości produktów rolnych. Wzrost w skali roku zanotowano w skupie ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez siewnego) – o 32,9%, następnie ziemniaków – o 7,3%. Tendencję wzrostową w skali roku notowano w skupie żywca wołowego – o 15,3% i drobiowego – o 6,3%.

W analizowanym okresie odnotowano spadek cen produktów rolnych. W 2014 r. **cen**y większości **produktów roślinnych i zwierzęcych** w skupie były niższe niż rok wcześniej. Na niższym poziomie ukształtowały się ceny zbóż podstawowych łącznie z mieszankami zbożowymi, bez siewnego), jak również ceny żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego. Wskaźnik mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w skupie w 2014 r. obniżył się w skali roku z 9,9 do 9,3.

W 2013 r. województwo dolnośląskie wytworzyło 4,8% krajowej **globalnej produkcji rolniczej**. Globalna produkcja rolnicza, w odniesieniu do 2012 r. zwiększyła o 2,7%, przy czym produkcja roślinna – o 1,0%, a produkcja zwierzęca – o 8,7%. W towarowej produkcji rolniczej wystąpił wzrost o 6,0% wartości produkcji zwierzęcej (wobec spadku o 9,2% w 2012 r.), natomiast spadek o 2,6% produkcji roślinnej (wobec wzrostu o 6,0% rok wcześniej). W 2013 r. na wzrost produkcji końcowej (o 7,3%) wpłynął zarówno wzrost produkcji zwierzęcej o 8,7%, jak i produkcji roślinnej o 6,8%.

W 2014 r. województwo dolnośląskie wytworzyło 9,1% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu**. W ujęciu rocznym obserwowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 2,7% (w cenach stałych). Zwiększenie produkcji sprzedanej w 2014 r. wynikało przede wszystkim ze wzrostu przetwórstwa przemysłowego, które stanowiło 79,1% wartości sprzedaży ogółem. Wzrostowi produkcji sprzedanej, towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle oraz wzrost wydajności pracy.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2014 r. stanowiła 6,9% produkcji krajowej (przed rokiem – 7,1%). W 2014 r. notowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w ujęciu rocznym – o 4,9%. Zwiększeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia i wzrost wydajności pracy. **Produkcja budowlano-montażowa** wykazuje tendencję spadkową (w 2014 r. spadek o 2,7%, a w 2013 r. – o 15,1%). W 2014 r. w województwie na spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku miał wpływ głęboki spadek produkcji w podmiotach zajmujących się wznoszeniem budynków (o 29,4%).

W budownictwie mieszkaniowym w 2014 r., w porównaniu z 2013 r. odnotowano spadek liczby **mieszkań oddanych do użytkowania** – o 15,2%. Odsetek mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 9,7% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (przed rokiem 11,3%). Przeciętna powierzchnia oddanego użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania była wyższa niż przed rokiem, jednak niższa od średniej w kraju (90,3 m² wobec 101,2 m²). W skali roku zwiększyła się liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W latach 2010-2014 oraz w ujęciu rocznym, notowano wzrost **sprzedaży detalicznej**. Sprzedaż detaliczna w 2014 r. była o 6,3% wyższa niż w roku poprzednim (wobec 1,6% w 2013 r.). W kolejnych okresach narastających 2014 r. dynamika kształtowała się na poziomie wyższym niż w roku wcześniejszym. W 2014 r. największy wzrost w skali roku zaobserwowano m.in. w grupie: farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 27,3% wobec wzrostu o 14,7% w 2013 r.) i pozostałe (o 16,1% wobec spadku o 30,8%).

Sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw niefinansowych w 2014 r. była nieco lepsza niż rok wcześniej, jednak w porównaniu z 2010 r. słabsza. Wskaźnik płynności finansowej I stopnia wzrósł o 1,7 p.proc., jednak wskaźnik płynności finansowej II obniżył się o 0,6 p.proc. W 2014 r. podstawowe **wskaźniki ekonomiczno-finansowe** ukształtowały się na zbliżonym poziomie. Wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności i wskaźnik rentowności obrotu brutto pozostały na poziomie z poprzedniego roku (odpowiednio 94,4% i 5,6%). W skali roku zwiększył się natomiast odsetek jednostek wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw z 76,6% w 2013 r. do 79,8% w 2014 r.

W 2014 r. odnotowano wzrost w skali roku (w cenach bieżących) **nakładów inwestycyjnych** badanych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie woj. dolnośląskiego (o 9,0% w skali roku). W 2014 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa wydatkowano na budynki i budowle o 7,0% więcej niż rok wcześniej, które stanowiły 10,5% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych. W skali roku zmniejszyła się liczba inwestycji nowo rozpoczętych (o 31,3%) oraz obniżyła się ich wartość kosztorysowa (o 7,2%).

W 2014 r. w skali roku w zakresie **bezpieczeństwa publicznego** odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (o 18,0%) oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw (o 1,7 p.proc. do 65,3%). Skuteczność wykrywania sprawców przestępstw do 2011 r. wykazywała tendencję rosnącą, natomiast od 2012 r. – malejącą. Na terenie województwa wzrosła liczba zdarzeń drogowych (o 2,8% wobec wzrostu o 5,7% w 2013 r.), przy czym wzrosła liczba kolizji, natomiast znacznie zmniejszyła się liczba wypadków drogowych. W wypadkach drogowych rannych zostało mniej osób (o 7,1% niż przed rokiem) natomiast więcej osób (o 8,5%) poniosło śmierć. Odnotowano wzrost liczby pożarów (o 31,9%), natomiast mniej zagrożeń miejscowych (o 9,6%).

Produkt krajowy brutto wytworzony w województwie dolnośląskim w 2012 r. był wyższy o 3,2% (w cenach bieżących) w porównaniu z rokiem poprzednim (4. lokata w kraju).

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca¹ w województwie w 2012 r. wyniósł (w cenach bieżących) 47440 zł, przewyższając przeciętną dla kraju o 13,1%. W porównaniu do 2011 r. odnotowano wzrost PKB na 1 mieszkańca o 3,2%.

¹ Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną na bazie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

BASIC TRENDS

In 2014 the number of the population in the dolnośląskie voivodship has decreased, and the demographic processes were varied spatially. Twelve powiats reported a positive birth rate, and the highest was in wrocławski powiat (4,28). Since 2009 there has been a positive general migration balance of internal and foreign population for permanent residence. In 2014 positive indicator values have been reported in 7 powiats, and the biggest in wrocławski powiat (21,0%). However, the balance of foreign migration has been negative for many years.

*In 2014, there was a positive trend on **the labour market**. The average employment in enterprise sector in 2014, compared to the previous year, was at a slightly higher level. In years 2010-2014 an increase over one year was observed in average employment, and compared to year 2010 it increased by almost 5%.*

***The balance of unemployed persons** in 2014, as opposed to the previous year, was positive. There were less unemployed persons registered in employment offices than excluded from the records. The number of unemployed persons registered at the end of December 2014 was by 32.0 thous. people lower than recorded the year before, and every years 2005-2010. Registered unemployment rate was 13.2% and was lower by 0.9% than in the country. In the voivodship the spatial diversity of unemployment rate was maintained. The difference between the highest value of unemployment rate in Walbrzych powiat (25.9%), and the lowest in Wrocław powiat (4.2%) was 21.7 percentage points. Over 2014 the powiat employment offices had more job offers and places for professional activation.*

***The Results of the Survey of Economic Activity of the Population** undertaken in the fourth quarter of 2014, compared with the same quarter of the previous year, showed that there was a decline in the number of unemployed persons, and the number of employed persons increased. The unemployment rate decreased by 0.3 percentage points. The professional activity rate stood at the same level as in the previous year, while the employment rate increased by 0.1 percentage points.*

*In 2014, **the average gross monthly salary** in the enterprises sector on an annual basis rose faster than the year before (an increase by 4.8%, as an increase in 3,7% in relation to 2013 and by 16.7% in relation to 2010). A growth was reported in all sections. Average monthly gross salary was at higher by 0.8% than in the country. Per annum, the average time actually devoted to the work by one employee in the enterprises sector stayed at the level from last year, while the average gross wage per hour of work increased.*

*Since 2010, the reduction in **average number of retirees and pensioners** in the voivodship getting benefits paid by ZUS and KRUS was observed, and the growth scale in 2014 was greater in the case of the average monthly pension paid by ZUS than KRUS. In 2014, pensions paid from both non-agricultural social security system as well as to individual farmers grew a little slower than the average gross nominal salary. The average pension paid from ZUS accounted for 48.5% of the average gross salary, and from KRUS – 31.1%. The average pension paid from ZUS accounted for 101,1% of national average, and from KRUS – 108,8%.*

*In 2014 the **average annual prices of goods and consumer services** remained at the level from 2013, similarly to the country. The increase of prices was recorded in half of the groups of goods and services, including the largest in the alcoholic beverages and tobacco products (by 3,3% by an increase by 3,2% in 2013), like a year earlier as well as in dwelling (by 1.8% while a year earlier by 2.2%). Similarly as in the country, the decrease of prices, per annum, was recorded in the groups food and non-alcoholic beverages, clothing and footwear, transport and education.*

*In 2014, according to the resultant **estimate of the production of the main agricultural and horticultural crops**, the collection of basic cereals with cereal mixtures and rape and turnip rape, mainly due to better yields, were greater than the year before (respectively by: 13.0% and 16.6 %).*

The study on farm animals carried out in 2014 indicates the decline, per year, of the stock of pigs (by 3.6%), while the growth of the stock of cattle (by 4.1%) and poultry (by 8.5%). The stock of sheep remained at the same level.

In 2014, **the agricultural market** saw a substantial increase in the purchase of most agricultural products. The increase, per year, was reported in the purchase of grains of basic cereals – by 32.9%, then potatoes – by 7.3%. The upward trend, per year, was reported in the purchase of live cattle – by 15.3% and of poultry – by 6.3%.

During the studied period a decrease in prices of agricultural products took place. In 2014, **prices** of most **plant and animal products** in purchase were lower than a year earlier. The prices of basic cereals were at lower level. An indicator measured by a ratio of buying-in prices of pork to prices of rye in purchase in 2014 decreased per year from 9.9 to 9.3.

In 2013, the Lower Silesian voivodship produced 4.8% of **national global agricultural production**. Global agricultural production, as compared to 2012, increased by 2.7%, while crop production by 1.0%, and animal production by 8.7%. Commodity agricultural production was bigger by 6.0% of the value of animal production (against the decrease by 9.2% in 2012), and the animal production was smaller by 2.6% (against the increase by 6.0% a year before). In 2013 the increase of final production (by 7.3%) was influenced by both the increase of animal production by 8.7% and animal production by 6.8%.

In 2014, the Lower Silesian voivodship produced 7.1% of the **national sold production of industry**. In 2014, an increase was reported in the production sold of industry, per annum, by 2.7% (in constant prices). The increase of production sold in 2014 was primarily the result of its growth in manufacturing, accounting for 79.1% of total sales value. The growth of production sold was accompanied by an increase in the average employment in industry and an increase in productivity.

Production sold of construction in 2014 accounted for 6.9% of the national production (the year before – 7.1%). In 2014 an increase of production sold in construction was reported on an annual basis by 4.9%. The increase of production sold of construction per year was accompanied by a decrease in average employment and labour productivity growth. The **construction and assembly production** showed a downward trend (in 2014 a decrease by 2.7%, and in 2013 – by 15.1%). In 2014, the decline in construction and assembly production per year in the voivodship was influenced by a deep decrease in production of entities dealing with the construction of buildings (by 29.4%).

In housing in 2014, in comparison with year 2013, there was a decrease in the number of flats released for use by 15.2%. The percentage of flats released for use accounted for 9.7% of the number of flats released for use in the country (the year before 11.3%). The average housing area of a flat was higher than the year before, but lower than the average in the country (90.3 m² to 101.2 m²). Per year, the number of flats for the construction of which licences were given and the number of flats whose construction started increased.

In the years 2010-2014, and per year, a growth of **retail sales** was recorded. Retail sales in 2014 was 6.3% higher than in the previous year (against 1.6% in 2013). Over the whole year 2014 an increase of dynamics of retail sales was observed, and in subsequent growing periods the dynamics was at a higher level than the year before. The biggest growth was reported, amongst others, in the following groups: pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment (by 27.3% against the growth by 14.7% in 2013) and others (by 16.1% against the decline by 30.8%).

The financial situation of non-financial companies surveyed in 2014 was slightly better than a year earlier, but it was worse as compared with 2010. The results were lower in all areas of economic activity. In 2014 basic **economic and financial indicators** were at approximately the same level. The indicator of cost level from the overall activity and the profitability index for return remained the same as in the previous year (94.4% and 5.6% respectively). The financial liquidity indicator Level I increased by 1.67 percentage points, and Level II decreased by 0.6 percentage points. However, the percentage of the entities showing net profit in total number of enterprises per year increased from 76.6% in 2013 to 79.8% in 2014.

*In 2014, an increase was reported in (in current prices) **investment outlays** of studied companies I dolnośląskie voivodship (by 9.0% per year). In 2014, from the overall amount of investment outlays realized by Lower Silesian undertakings more was spent on buildings and constructions by 7.0% than the year before, accounted for 10.5% of the outlays incurred by domestic investors. The number of investments started, per annum, decreased by 31.3%, and at the same time their estimate value was reduced by 7.2%.*

*In 2014, per year, in the area of **public safety** less ascertained crimes in completed preparatory proceedings were reported (by 18.0%) and the value of crimes detection rate was lower (by 1.7 percentage points to 65.3%). The effectiveness of detection of crimes until 2011 showed a growing tendency, while since 2012 it has been decreasing. The number of road events increased on the territory of the voivodship (by 2.8% against the growth of 5.7% in 2013), including the number of collisions which increased, but the number of traffic accidents decreased substantially. There were less injured people in motor vehicle accidents (by 7.1% than the year before), but the number of deaths was bigger by 8.5%. The number of local fires increased (by 31.9%), while there were less local risks (by 9.6%).*

*The **gross domestic product** produced in the Lower Silesian voivodship in 2012 was really higher by 3.2% compared with the previous year (4th place in the country). The **gross domestic product per capita** in the voivodship in 2012 (in current prices) was 47440 zł, exceeding the average for the country by 13.1%. Compared to 2011 growth per capita in the dolnośląskie voivodship (by 3,2%) took the 2 position in the country.*

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

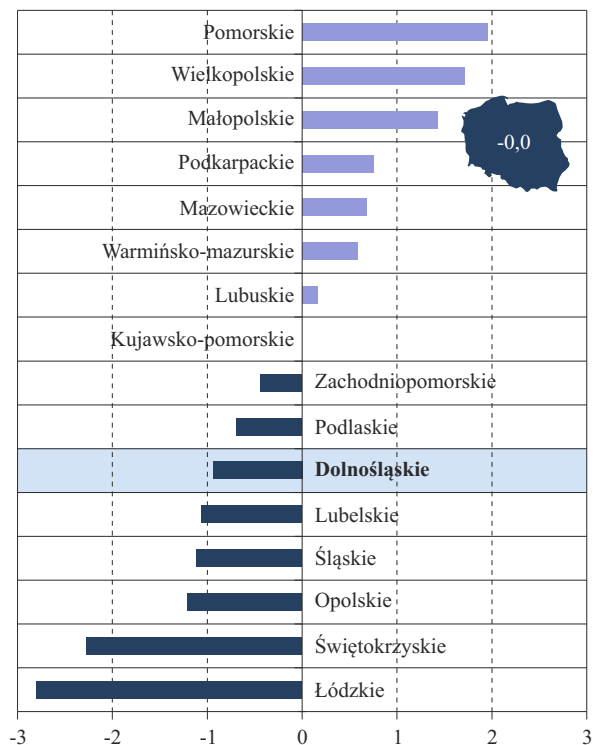
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2014 r.

Wyszczególnienie	Polska	Woj. dolnośląskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	146
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,03	-0,94
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,40	0,20
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	55,1
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	51,2	50,0
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	9,0	9,1
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3980,24	4012,38
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1922,92	1944,03
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1144,73	1245,91
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	100,0	100,0
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ^b w gospodarstwie rolnym w ha	10,2	15,5
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	40,7	11,4
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	80,5	21,5
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	471749	508705
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	438049	451473
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,7	4,8
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1071	1207
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	22	26
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w %	81,8	79,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,7	94,4
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) w %	115,3	109,0
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2012 r. w zł	41934	47440

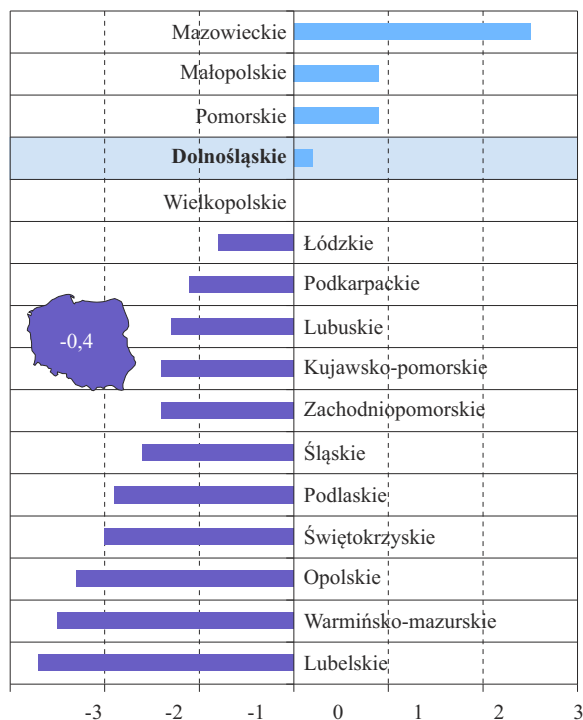
a Przeciętne w roku; uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas – powyżej 3 miesięcy); dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 rok. b Dane wstępne. c Stan w czerwcu.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

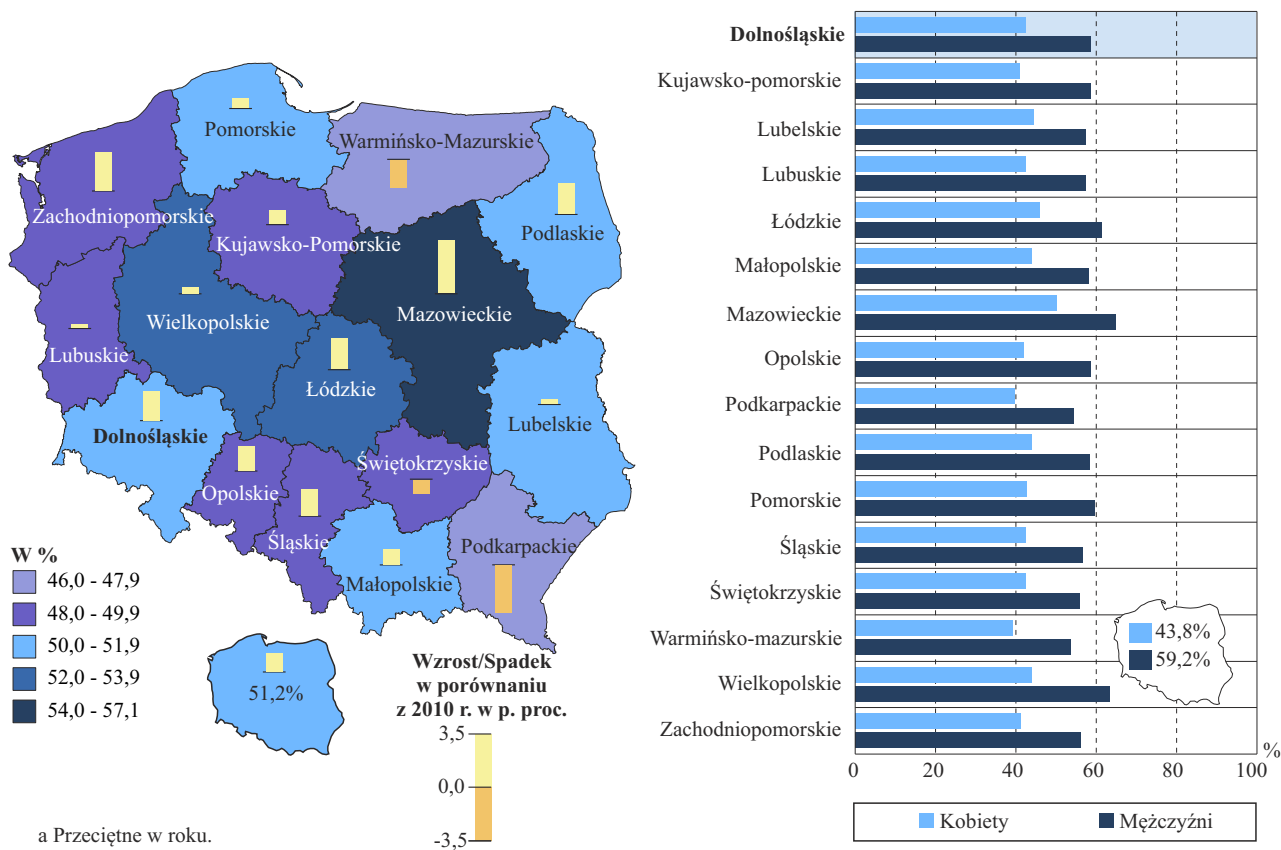
Wykres 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2014 r.



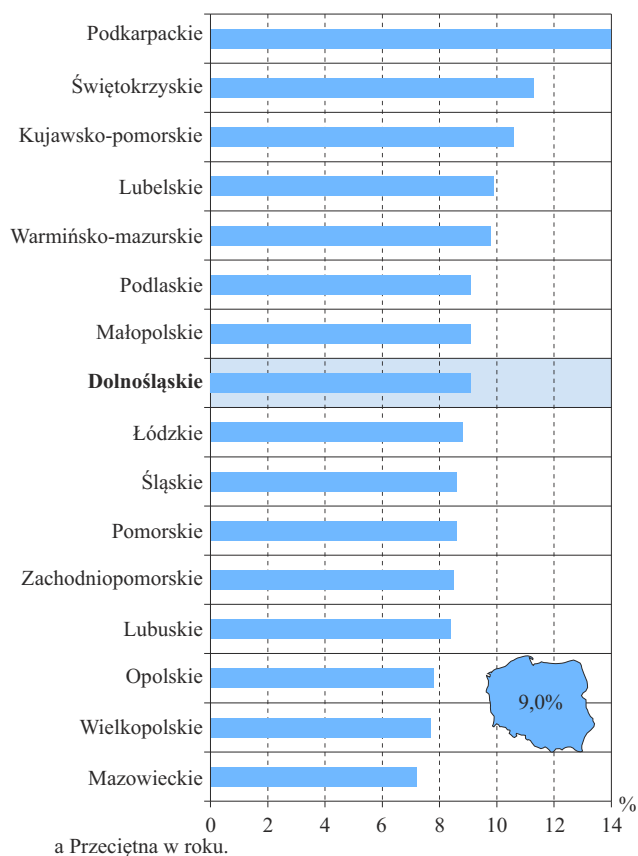
Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2014 r.



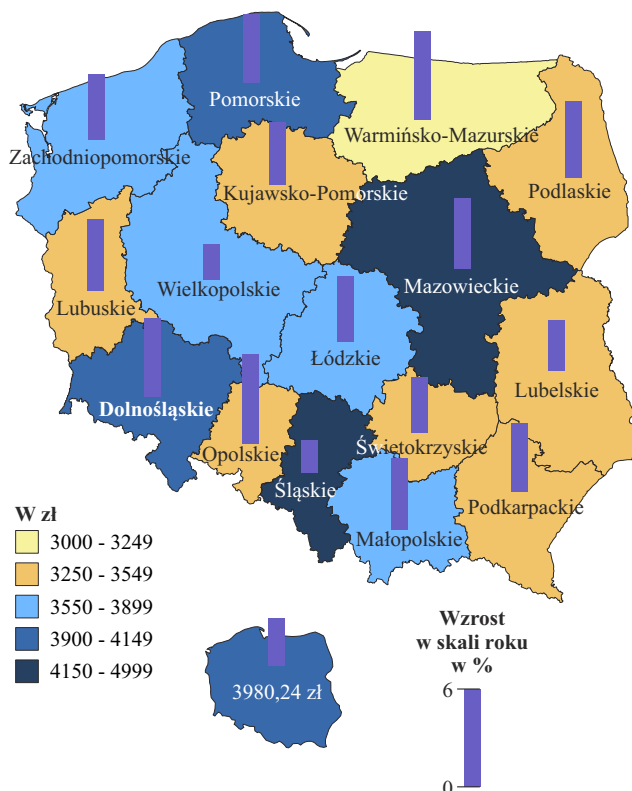
Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2014 r.



Wykres 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2014 r.

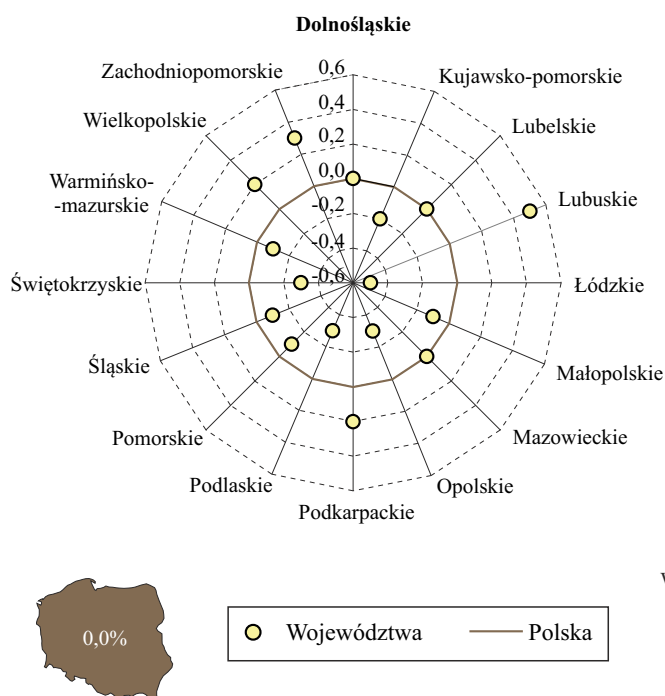


Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r.

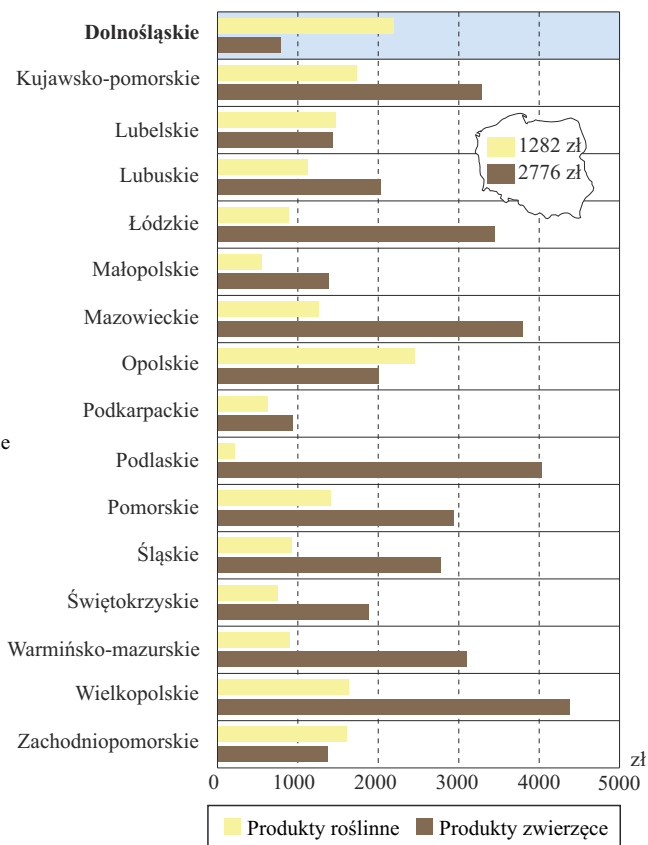


Wykres 6. Wzrost / spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2014 r.

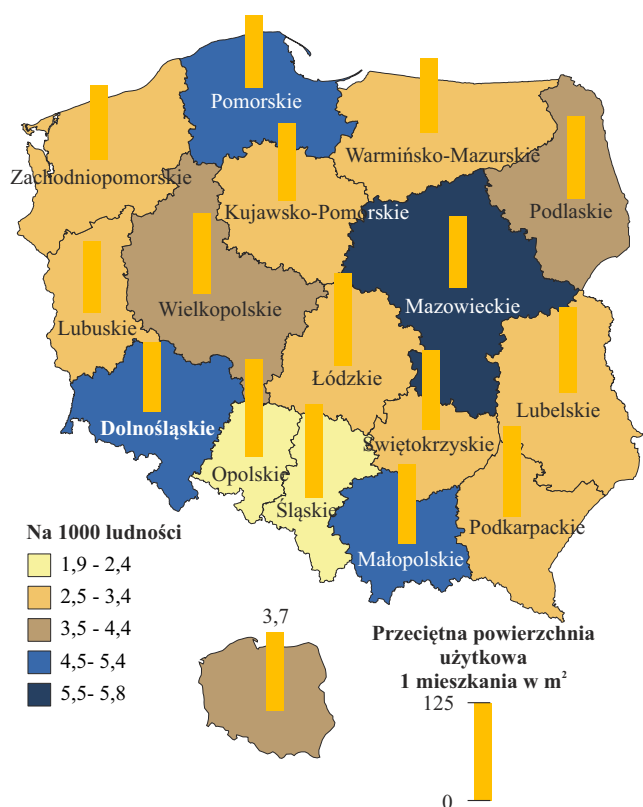
W skali roku w %



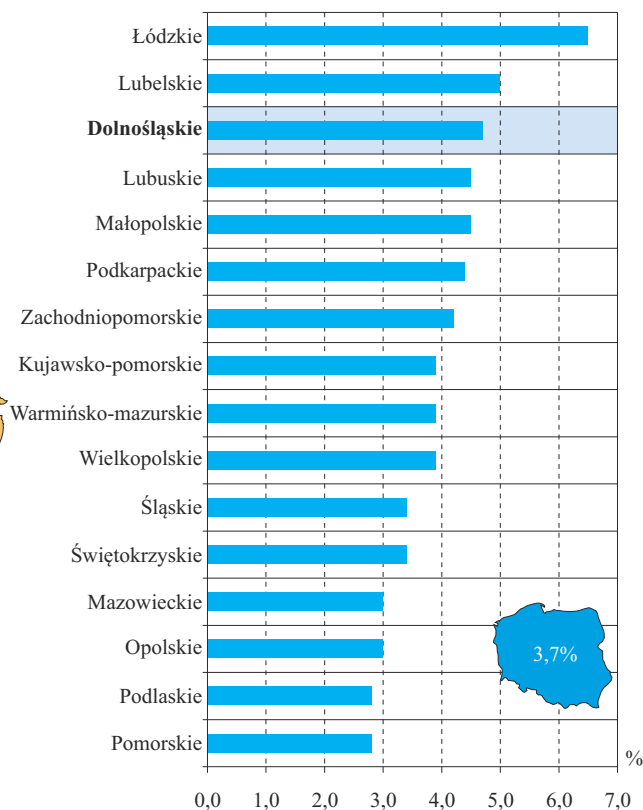
Wykres 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2014 r. (dane wstępne)



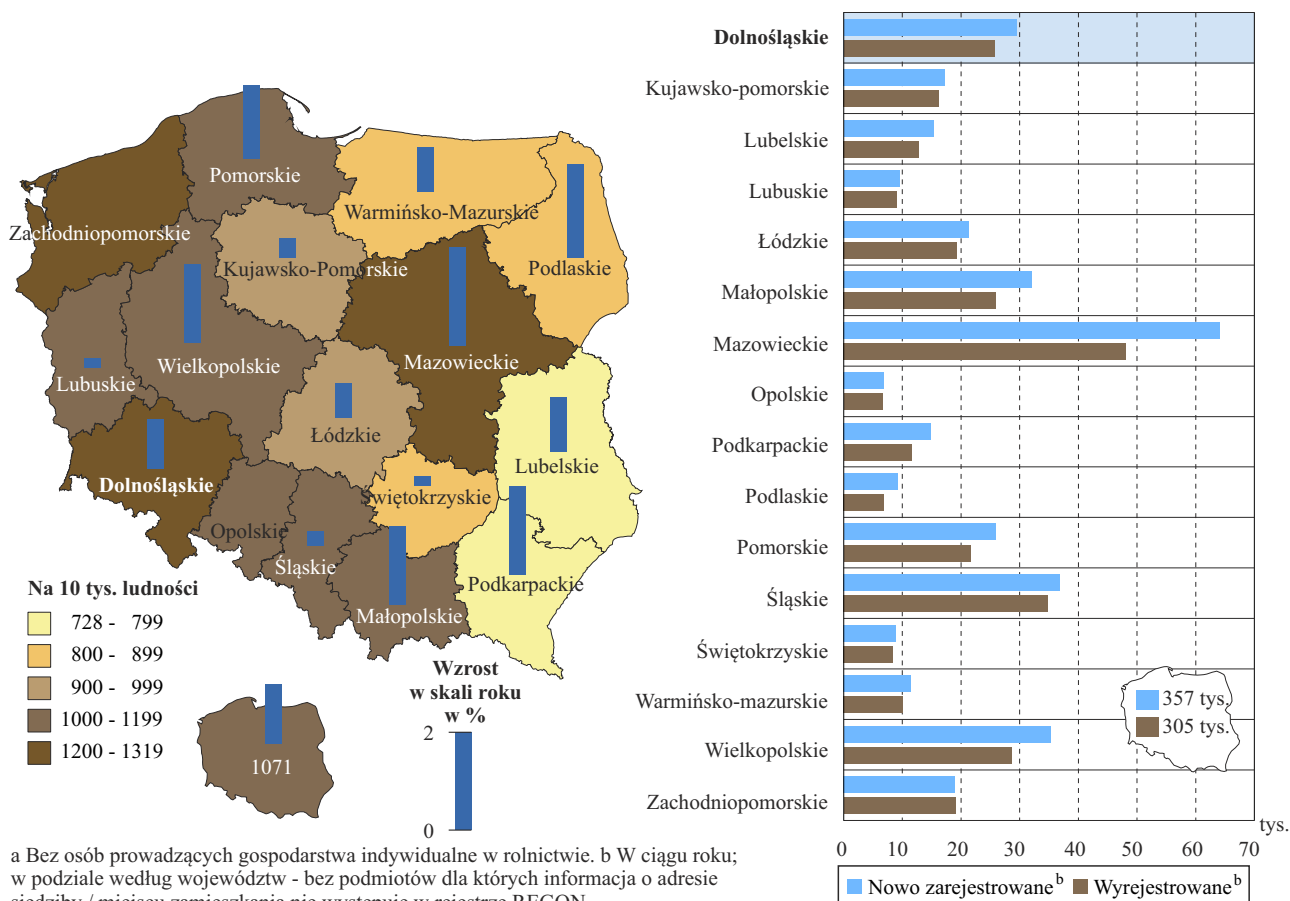
Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2014 r.



Wykres 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2014 r.



Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2014 r.
Stan w dniu 31 XII



a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W ciągu roku; w podziale według województw - bez podmiotów dla których informacja o adresie siedziby / miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CEŁÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

1. Podregion jeleniogórski

Powiaty:

- bolesławiecki (6)
- jaworski (6)
- jeleniogórski (9)
- kamienogórski (4)
- lubański (7)
- lwówecki (5)
- zgorzelecki (7)
- złotoryjski (6)

Miasto na prawach powiatu:

- Jelenia Góra (1)

liczba gmin

169

liczba powiatów **26 ; 4** liczba miast na prawach powiatu

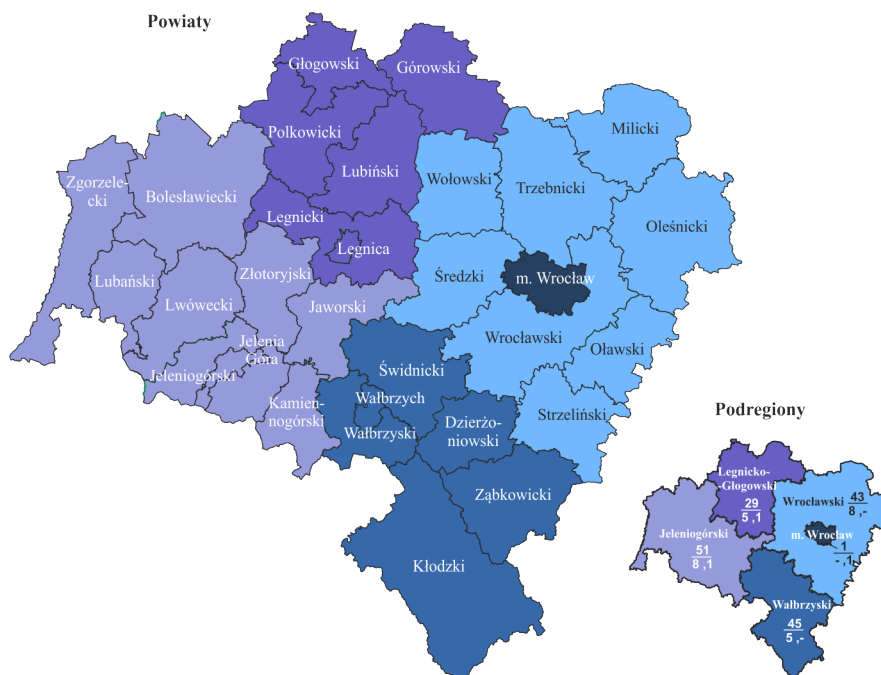
2. Podregion legnicko-głogowski

Powiaty:

- głogowski (6)
- górowski (4)
- legnicki (8)
- lubiński (4)
- polkowicki (6)

Miasto na prawach powiatu:

- Legnica (1)



3. Podregion wałbrzyski

Powiaty:

- dzierżoniowski (7)
- kłodzki (14)
- świdnicki (8)
- wałbrzyski (8)
- ząbkowicki (7)

Miasto na prawach powiatu:

- Wałbrzych (1)

4. Podregion wrocławski

Powiaty:

- milicki (3)
- oleśnicki (8)
- oławski (4)
- strzeliński (5)
- średzki (5)
- trzebnicki (6)
- wołowski (3)
- wrocławski (9)

5. Podregion m. Wrocław

Miasto na prawach powiatu:

- Wrocław (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w %
Woj. dolnośląskie	1994674	100,0
podregiony:		
Jeleniogórski	556955	27,9
Legnicko-głogowski	347299	17,4
Wałbrzyski	417940	21,0
Wrocławski	643198	32,2
Wrocław	29282	1,5

Według stanu w dniu 31 XII 2014 r. województwo dolnośląskie stanowiło 6,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 2908 tys. ludności, tj. 7,6% ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 146 osób (w Polsce – 123 osoby). Pod względem gęstości zaludnienia dolnośląskie plasowało się na 4. miejscu wśród pozostałych województw.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W skali roku liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego nieznacznie zmniejszyła się. Odnotowano spadek przyrostu naturalnego, który podobnie jak we wcześniejszych latach kształtował się na ujemnym poziomie. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały było na poziomie dodatnim, natomiast saldo migracji zagranicznych, podobnie jak we wcześniejszych latach, było ujemne.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności **faktycznie zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto:

- dla lat 2007-2009 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002;
- dla lat 2010-2012 wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.; dane za lata 2010 i 2011 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji;
- dodatkowo w tablicy 2 dane dla 2010 r. zaprezentowano w dwóch wariantach: A – bilans oparty na wynikach NSP'2002, w celu umożliwienia porównania z danymi dla lata 2007-2009 oraz B – bilans oparty na wynikach NSP'2011, w celu umożliwienia porównania z danymi dla lat 2011-2012.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2009	2010 ^a		2011	2012	2013	2014
		A	B				
P o l s k a							
Stan w dniu 30 VI							
O g ó ł e m w tys.	38153	38187	38517	38526	38534	38502	38484
w tym kobiety.....	19730	19748	19869	19876	19882	19868	19861
Miasta	23294	23284	23449	23405	23360	23292	23245
Wieś	14859	14903	15068	15121	15174	15211	15239
Stan w dniu 31 XII							
O g ó ł e m: w tysiącach	38167	38200	38530	38538	38533	38496	38479
na 1 km ²	122	122	123	123	123	123	123
w tym kobiety: w tysiącach	19739	19756	19877	19884	19884	19866	19859
na 100 mężczyzn.....	107	107	107	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23278	23264	23429	23386	23336	23263	23216
w %.....	61,0	60,9	60,8	60,7	60,6	60,4	60,3
Wieś: w tysiącach	14889	14936	15101	15153	15197	15238	15262
w %	39,0	39,1	39,2	39,3	39,4	39,6	39,7
woj. d o l n o ś ł ą s k i e							
Stan w dniu 30 VI							
O g ó ł e m w tys.	2877	2877	2917	2916	2915	2911	2908
w tym kobiety.....	1499	1499	1513	1513	1513	1511	1510
Miasta	2025	2019	2043	2037	2031	2023	2017
Wieś	852	858	874	879	884	888	892
Stan w dniu 31 XII							
O g ó ł e m: w tysiącach	2877	2878	2917	2917	2914	2910	2908
na 1 km ²	144	144	146	146	146	146	146
w tym kobiety: w tysiącach	1499	1499	1514	1514	1513	1510	1510
na 100 mężczyzn.....	109	109	108	108	108	107	108
Miasta: w tysiącach	2022	2017	2040	2035	2028	2020	2015
w %.....	70,3	70,1	69,9	69,8	69,6	69,4	69,3
Wieś: w tysiącach	855	861	877	882	886	890	894
w %	29,7	29,9	30,1	30,2	30,4	30,6	30,7

a Patrz nota powyżej.

W końcu grudnia 2014 r. na terenie województwa dolnośląskiego zamieszkiwało 7,6% ludności Polski. W miastach ludność stanowiła 69,3% ogółu ludności (przed rokiem o 0,1 p.proc. więcej), a na wsi – 30,7%. W skali roku liczba mieszkańców wsi zwiększyła się o 0,4%, natomiast liczba mieszkających w miastach zmniejszyła się o 0,3%. Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2014 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak przed rokiem.

W województwie odnotowano wzrost liczby urodzeń żywych, których w 2014 r. zarejestrowano 27,2 tys. Liczba urodzeń żywych w skali roku zwiększyła się o 5,3% (wobec spadku o 5,3% w 2013 r.). Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,34‰ i był wyższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (8,87‰). W kraju na 1000 ludności w 2014 r. rodziło się 9,75 dzieci (przed rokiem – 9,60).

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI): do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały, od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

Tabl. 3. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
P o l s k a						
Małżeństwa	6,57	5,93	5,36	5,29	4,69	4,90
Urodzenia żywe	10,95	10,73	10,08	10,02	9,60	9,75
Zgony	10,09	9,83	9,75	9,99	10,06	9,78
w tym niemowląt ^a	5,57	4,98	4,73	4,64	4,56	4,22
Przyrost naturalny ^b	0,86	0,90	0,34	0,04	-0,46	-0,03
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52	-0,41
woj. d o l n o ś l ą s k i e						
Małżeństwa	6,27	5,62	5,18	5,17	4,43	4,68
Urodzenia żywe	10,38	10,13	9,49	9,34	8,87	9,34
Zgony	10,74	10,19	10,08	10,44	10,48	10,28
w tym niemowląt ^a	6,50	6,13	5,60	6,28	5,12	4,56
Przyrost naturalny ^b	-0,36	-0,06	-0,60	-1,10	-1,61	-0,94
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	0,32	0,47	0,37	0,32	0,01	0,19
w tym zagranicznych	-0,08	-0,07	-0,17	-0,27	-0,81	-0,64
m. W r o c ł a w						
Małżeństwa	6,27	5,61	5,00	5,00	4,24	4,53
Urodzenia żywe	10,24	10,40	9,91	9,70	9,65	10,40
Zgony	11,04	10,15	10,02	10,27	10,30	10,28
w tym niemowląt ^a	7,06	6,71	6,40	5,22	5,58	4,25
Przyrost naturalny ^b	-0,80	0,25	-0,11	-0,57	-0,65	0,13
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ...	1,31	1,10	0,98	1,37	2,18	2,97
w tym zagranicznych	0,68	0,65	0,41	0,25	-0,07	0,10

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku; wskaźnik podano w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W 2014 r. zmarło 29,9 tys. osób, tj. o 1,9% mniej niż przed rokiem. Współczynnik zgonów (umieralność), ukształtował się na poziomie 10,28‰ (w 2013 r. – 10,48‰). W kraju odnotowano 376,5 tys. zgonów, a współczynnik umieralności wyniósł – 9,78‰ (przed rokiem – 10,06‰).

W skali roku zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt. W 2014 r. odnotowano 124 zgony dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (przed rokiem – 132). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 4,56 (wobec 5,12 w 2013 r.).

Utrzymująca się od lat nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała, iż przyrost naturalny był ujemny i w 2014 r. wyniósł minus 2,7 tys. osób (w 2013 r. – minus 4,7 tys. osób). Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość minus 0,94‰ i wzrósł w skali roku o prawie 0,7 pkt. W Polsce w 2014 r. współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności kształtował się na poziomie minus 0,03‰ (wobec minus 0,46‰ w 2013 r.).

W miastach rejestrowano więcej zgonów niż urodzeń żywych (o 3043), natomiast na wsi więcej urodzeń niż zgonów (o 307). Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach kształtował się na poziomie minus 1,51‰ (wobec minus 2,11‰ w 2013 r.), a na wsi – 0,34‰ (wobec minus 0,48‰).

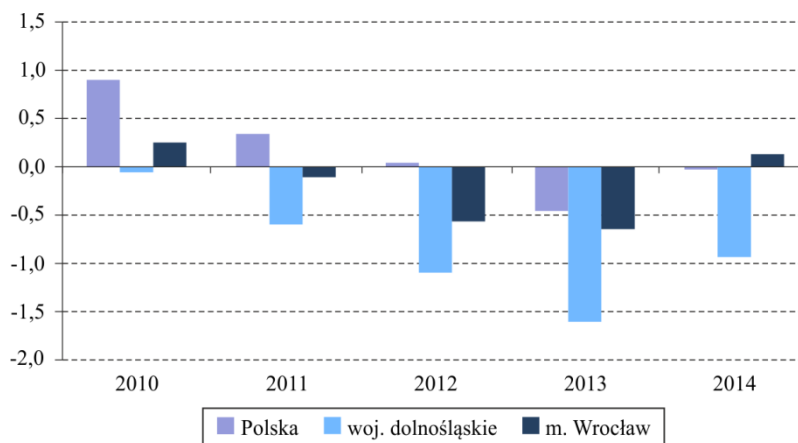
W 2014 r. w przekroju terytorialnym ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w 18 powiatach, w granicach od minus 0,84 w powiecie wołowskim do minus 5,60 w Wałbrzychu. Dodatni współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w 12 powiatach, a najwyższy dotyczył powiatu wrocławskiego (4,28).

W 2014 r. zawarto 13,6 tys. związków małżeńskich (7,2% małżeństw zawartych w kraju), tj. o 5,5 % związków więcej niż przed rokiem. Współczynnik małżeństw zwiększył się w skali roku z 4,43‰ do 4,68‰. W miastach współczynnik małżeństw był niższy niż na wsi i wyniósł 4,64‰ (wobec 4,77‰). Analiza przestrzennego zróżnicowania pokazała, że najmniej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności w 2014 r. zawarto w powiecie wałbrzyskim (4,15), natomiast najwięcej w powiatach strzelińskim (5,32) i górowskim (5,34).

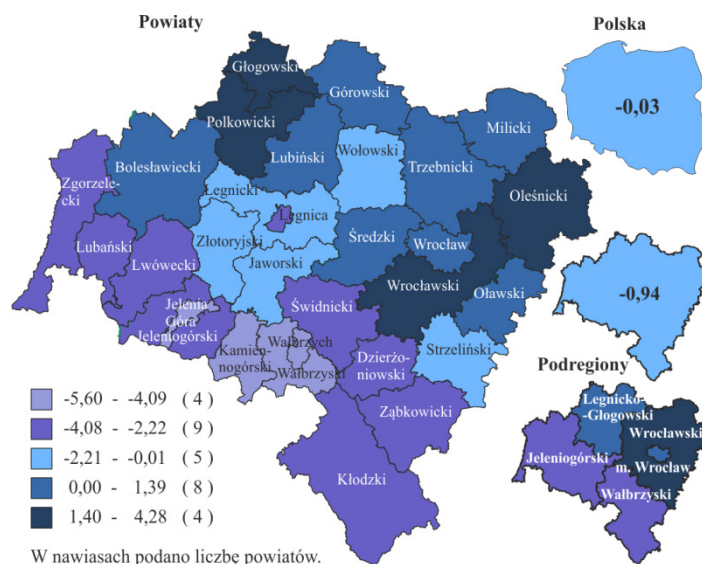
Migracje są drugim obok przyrostu naturalnego czynnikiem wpływającym bezpośrednio na rozwój ludności poprzez zmniejszenie lub zwiększenie liczebności populacji.

Od 2009 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały utrzymuje się na dodatnim poziomie, co oznacza nadwyżkę osób zameldowanych na pobyt stały w ciągu omawianego roku nad wymeldowanymi z pobytu stałego w tym czasie (w 2014 r. nadwyżka wyniosła 556 osób, podczas gdy przed

Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności



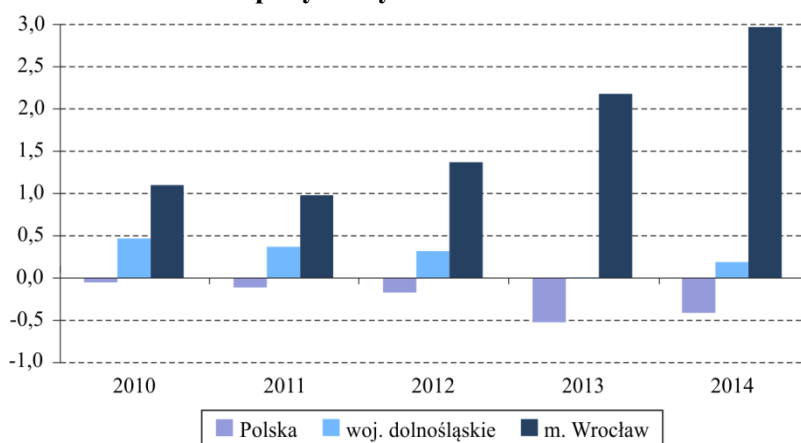
Wykres 12. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.



rokiem – 27 osób). W 2014 r. w miastach ubyło 3,3 tys. osób, a na wsi liczba ludności zwiększyła się o 3,8 tys. (rok wcześniej zanotowano odpowiednio spadek o 4,1 tys. i wzrost o 4,1 tys. osób).

Analizując migracje zagraniczne, obserwuje się od lat utrzymującą się nadwyżkę liczby emigrantów nad liczbą imigrantów powracających z zagranicy. Saldo migracji zagranicznych w 2014 r. wyniosło minus 1,9 tys. osób (wobec minus 2,4 tys. osób w poprzednim roku). Z powodu wyjazdu na stałe za granicę, województwo dolnośląskie opuściło 3,1 tys. mieszkańców, natomiast przybyło z zagranicy 1,2 tys. osób.

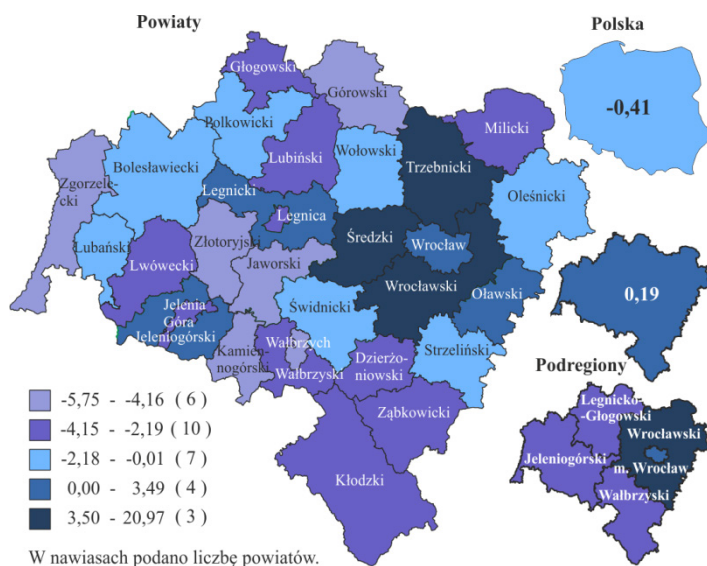
Wykres 13. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności



Ogólne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie, odmiennie niż w kraju, było dodatnie i wyniosło 0,19 (wobec 0,01 w 2013 r.).

Dodatnią wartość wskaźnika odnotowano w 7 powiatach, w tym największą, w powiecie wrocławskim 20,97‰ (wobec 23,16‰ w 2013 r.). Ubytek ludności z tytułu migracji dotyczył pozostałych powiatów, w tym największy odnotowano w powiecie górowskim (gdzie saldo migracji na 1000 ludności w 2014 r. wyniosło minus 5,75), w Wałbrzychu (5,24) i powiecie złotoryjskim (4,66).

Wykres 14. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.



Dane prezentujące ludność w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Stan i ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD, jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

▪ ZATRUDNIENIE

W 2014 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było nieznacznie wyższe niż przed rokiem, a wzrost zaobserwowano we wszystkich kwartałach okresach narastających, w tym najwyższy w I kwartale (o 1,6%).

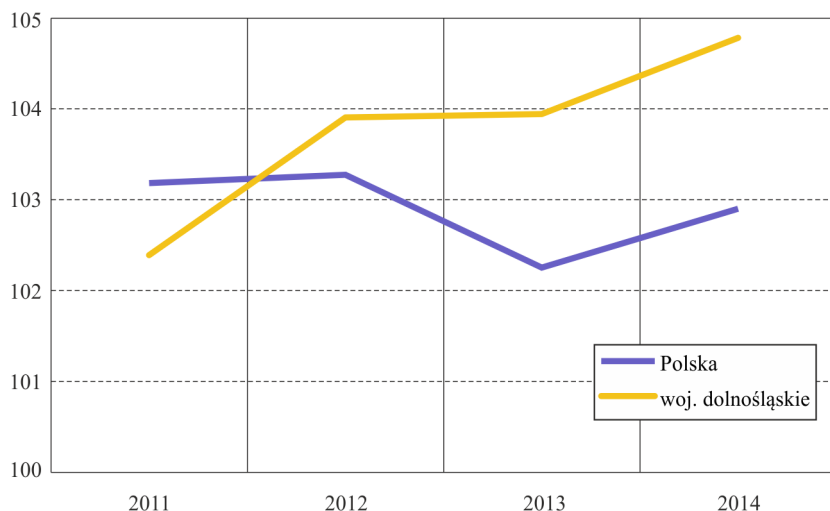
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r. w województwie dolnośląskim wyniosło 441,5 tys. osób i było wyższe o 3,5 tys. (tj. o 0,8%) względem 2013 r. W kraju przeciętne zatrudnienie w ujęciu rocznym zwiększyło się nieznacznie, tj. o 0,6% (wobec wzrostu o 0,1% w 2013 r.). W porównaniu do 2010 r. przeciętne zatrudnienie w województwie wzrosło o blisko 5% natomiast w kraju o niespełna 3%.

*Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014		
	w tysiącach			2010 = 100	2013 = 100
P o l s k a	5372,6	5494,5	5529,5	102,9	100,6
Woj. dolnośląskie	421,4	438,0	441,5	104,8	100,8
M. Wrocław	154,6	166,9	170,0	110,0	101,8

Wykres 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
(przeciętna 2010 = 100)



W skali roku najwyższy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w sekcji działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 13,6%) oraz informacja i komunikacja (o 13,1%). Najwyższy spadek przeciętnego zatrudnienia w ciągu roku wystąpił w budownictwie (o 6,6%) oraz w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 6,4%).

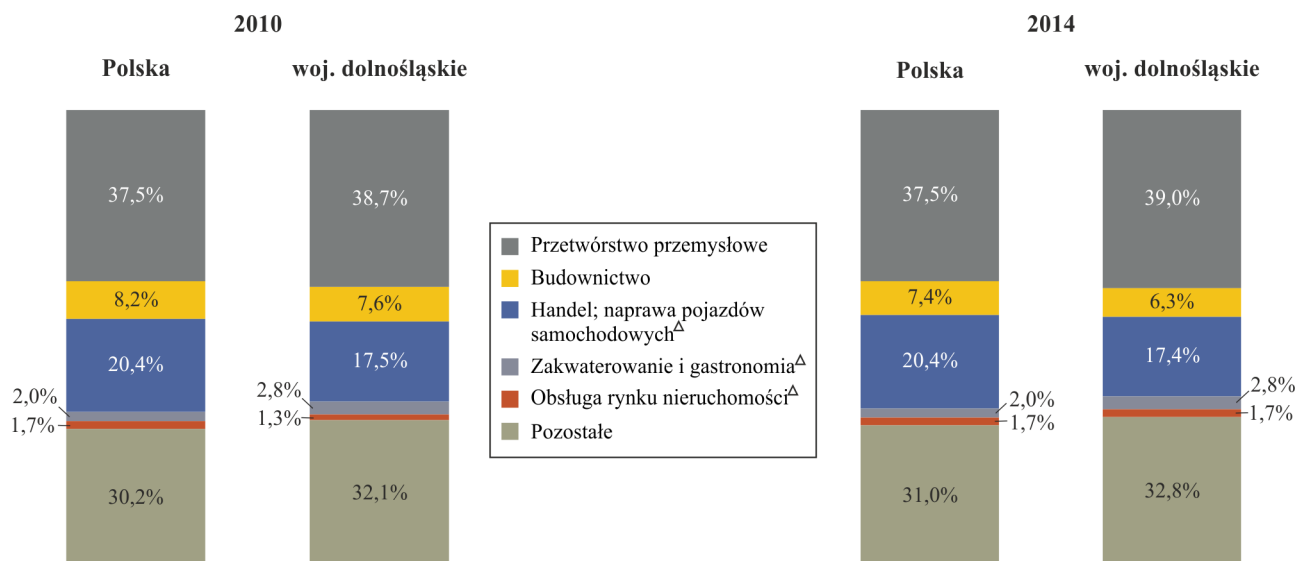
W przemyśle przeciętne zatrudnienie w 2014 r. wyniosło 207,5 tys. osób, co stanowiło 47,0% przeciętnego zatrudnienia w se-

ktorze przedsiębiorstw ogółem (wobec 46,6% w 2013 r. i 49,7% w 2010 r.). W relacji do 2013 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle zwiększyło się o 1,7% (wobec spadku o 1,2% przed rokiem).

W skali roku nastąpiły niewielkie zmiany w strukturze przeciętnego zatrudnienia, w tym w przetwórstwie przemysłowym – wzrost o 0,3 p.proc. (z 38,7% w 2013 r. do 39,0% w 2014 r.).

W 2014 r. udział przeciętnie zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym stanowił 83,0% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle i w skali roku zwiększył się o 0,2 p.proc.

Wykres 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007



Tabl. 5. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2013				2014				
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	100,4	99,9	99,8	100,0	101,6	100,7	100,9	100,8	441,5
w tym:									
Przemysł	98,7	99,2	98,5	98,8	100,9	100,3	101,6	101,7	207,5
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	98,8	99,2	99,0	99,5	101,8	101,2	101,9	102,0	172,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	94,8	95,6	69,1	69,4	69,6	69,6	97,7	97,7	3,1
Budownictwo	89,2	88,9	88,5	87,6	90,0	90,0	91,9	93,4	27,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,3	96,7	97,2	97,7	102,8	100,2	98,7	98,4	76,9
Transport i gospodarka magazynowa	107,8	106,6	105,9	104,9	102,6	102,5	103,2	104,3	18,4
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	105,4	104,9	104,6	103,1	92,3	92,8	93,0	93,6	12,3
Informacja i komunikacja	107,6	106,5	107,9	110,1	113,4	115,8	115,4	113,1	11,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,0	99,9	100,0	100,3	101,8	101,3	101,8	101,4	7,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	98,3	99,8	98,4	97,5	111,4	112,6	113,0	113,6	14,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	109,3	110,0	112,5	113,4	106,4	104,2	101,3	99,8	53,8

a Nie obejmuje działań: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W 2014 r. zaobserwowano korzystną zmianę sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym odnotowano spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych. Stopa bezrobocia była niższa niż rok wcześniej i pod koniec grudnia nie przekroczyła poziomu wskaźnika ogólnokrajowego. Na 1 ofertę pracy przypadało znacznie mniej bezrobotnych niż w poprzednim roku i zdecydowanie mniej niż w skali kraju.

W końcu grudnia 2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 121,6 tys. i była niższa o 32,0 tys. (tj. o 20,8%) niż przed rokiem.

W porównaniu z końcem grudnia 2010 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 28,7 tys. osób (tj. o 19,1%). W Polsce liczba bezrobotnych w skali roku zmniejszyła o 15,4% (wobec wzrostu o 1,0% w końcu grudnia 2013 r.), a w relacji do 2010 r. była niższa o 6,6%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2157,9	1825,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	3042,0	2709,4	2452,8
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	2979,8	2688,2	2786,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	83	70	46
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	11,5
woj. d o ł n o ś l ą s k i e			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	150,3	153,6	121,6
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	255,9	214,3	188,9
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	251,9	218,1	220,9
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	49	45*	27
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,1	13,1*	10,6
m. W r o c ł ą w			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	17,5	18,6	14,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	30,9	27,8	22,5
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	29,5	28,3	26,7
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	17	15	11
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	5,5	5,5*	4,3

Biorąc pod uwagę liczbę bezrobotnych w przekroju terytorialnym w odniesieniu do grudnia 2013 r., można stwierdzić, że we wszystkich powiatach województwa zanotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych. Najwyższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w powiatach: oławskim (o 31,1%), bolesławieckim (o 30,0%), jaworskim (o 26,3%), kamiennogórskim (o 26,2%) oraz oleśnickim (o 26,1%). Najniższy spadek poziomu bezrobocia odnotowano natomiast w powiatach: głogowskim, polkowicki i trzebnickim (odpowiednio o 9,2%, 11,1% oraz 15,7%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

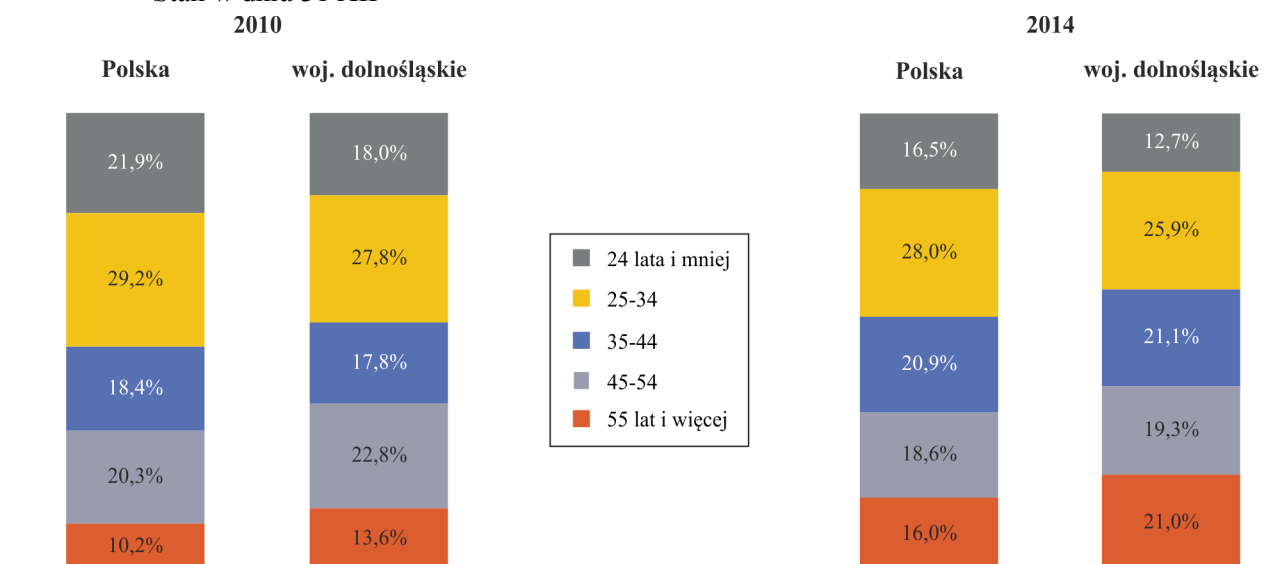
W końcu grudnia 2014 r. w strukturze bezrobotnych 84,6% nie posiadało prawa do zasiłku (w 2013 r. – 83,7%, w 2010 r. – 81,1%), 88,0% stanowiły osoby poprzednio pracujące (rok wcześniej – 86,9%, w 2010 r. – 84,5%), a 4,4% to osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy (w 2013 r. – 4,3%). Wśród zarejestrowanych

bezrobotnych kobiety stanowiły większość, tj. 51,4% ogółu, a ich udział zwiększył się w relacji do grudnia 2013 r. (o 0,8 p.proc.).

Od 2009 r. największą grupę wśród bezrobotnych stanowią ludzie młodzi w wieku 25-34 lata. W końcu grudnia 2014 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 25,8%. W skali roku największe zmiany w strukturze bezrobotnych zanotowano w grupie osób w wieku 55 lat i więcej (wzrost o 2,8 p.proc.). Negatywne zmiany w strukturze bezrobotnych dotyczyły również osób w wieku 35-44 lata – wzrost w porównaniu do grudnia 2013 r. wyniósł 1,0 p.proc. Pozytywne zmiany zaobserwowano natomiast wśród osób w wieku 18-24 (spadek bezrobocia o 2,3 p.proc.) oraz w grupach 25-34 lata i 45-54 lata, których udział w skali roku obniżył się odpowiednio o 1,2 p.proc. i 0,3 p.proc.

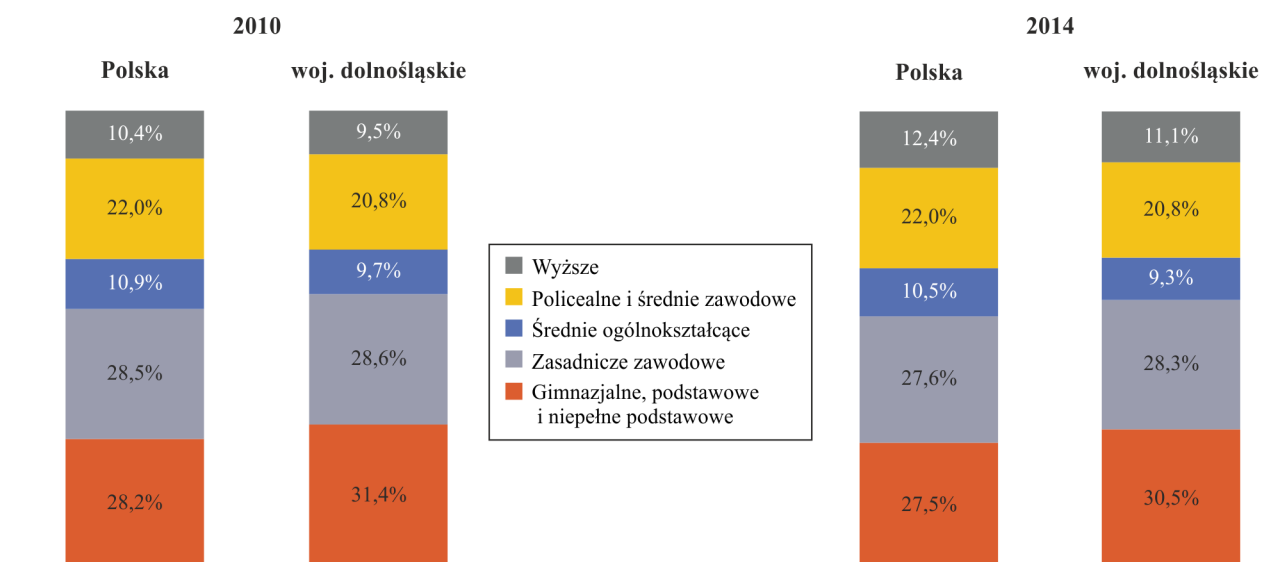
Wykres 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

Stan w dniu 31 XII



Wykres 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

Stan w dniu 31 XII



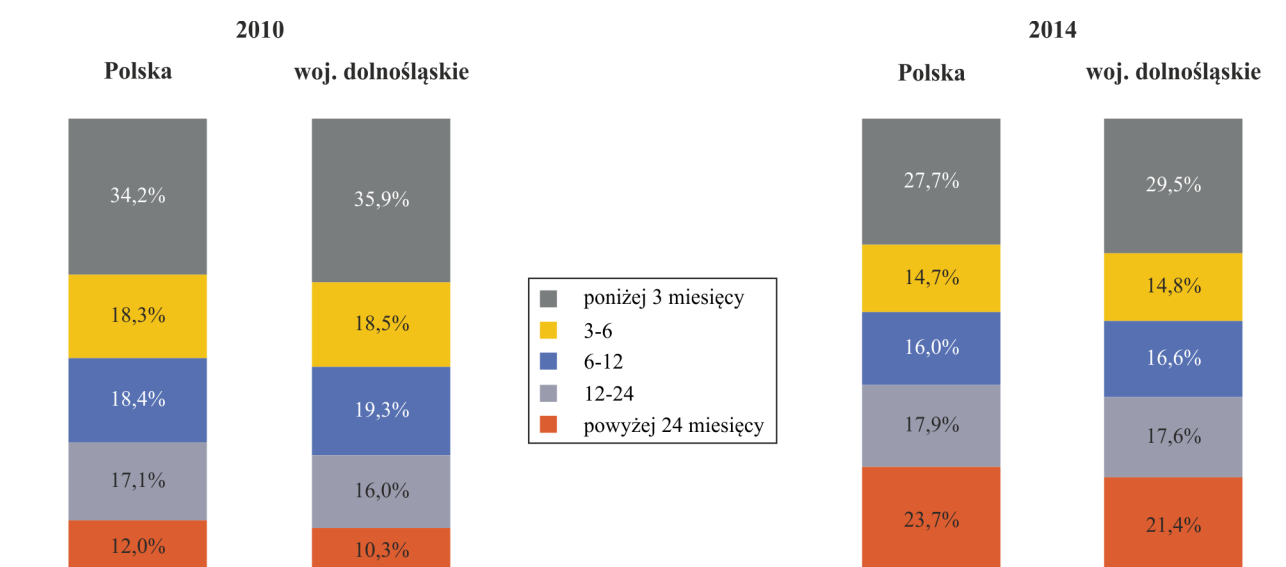
Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o relatywnie niskim poziomie wykształcenia. Przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił odpowiednio 30,5% i 28,3% (w końcu grudnia 2013 r. – 29,6% i 28,8%). Większe niż przed rokiem problemy ze znalezieniem pracy miały osoby z wykształceniem wyższym, które stanowiły 11,1% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 10,8%), w skali roku ich liczba jednak zmniejszyła się o 18,8%.

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby z najkrótszym okresem pozostawania bez pracy, tj. do 3 miesięcy (29,5% wobec 28,3% rok wcześniej) oraz osoby będące bez pracy dłużej niż 1 rok (39,0% wobec 35,4%). Spośród wszystkich grup wyodrębnionych

ze względu na czas pozostawania bez pracy, największy spadek w skali roku dotyczył osób pozostających bez pracy w granicy od 6 miesięcy do 1 roku (o 32,2%).

Wykres 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**

Stan w dniu 31 XII



a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem pracy (tj. 1–5 lat), których odsetek wynosił 22,1% ogólnej liczby bezrobotnych (w 2013 r. – 22,6%), natomiast najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z co najmniej 30-letnim stażem pracy, tj. 5,2% (w 2013 r. – 5,0%). W porównaniu z rokiem poprzednim zaobserwowano znaczne zmniejszenie liczby bezrobotnych we wszystkich grupach bezrobotnych ze względu na długość stażu pracy, w tym najwyższy spadek odnotowano wśród bezrobotnych bez stażu pracy (o 27,6%), ze stażem pracy wynoszącym od 1 do 5 lat (o 22,3%) oraz ze stażem od 20 do 30 lat (o – 20,3%).

W szczególnej sytuacji na rynku pracy znajdowało się 105,0 tys. osób, czyli 86,4% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 91,0%). Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 64,0% tej populacji, a ich udział w skali roku zwiększył się o 8,3 p.proc. Udział osób w wieku powyżej 50 roku życia oraz bez kwalifikacji zawodowych wynosił odpowiednio 36,9% i 36,3% ogółu bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy (przed rokiem odsetek ten wynosił 32,5% i 34,3%). W relacji do końca grudnia 2013 r. zmniejszył się udział osób do 25 roku życia o 1,7 p.proc.

Tabl. 7. Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim

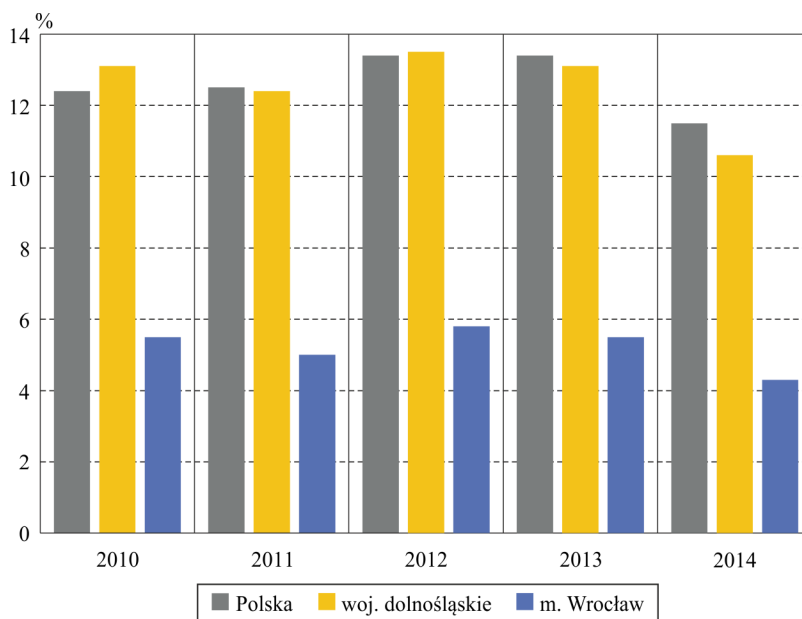
Wyszczególnienie	2013				2014			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	171,0	153,4	148,8	153,6	155,3	134,5	125,7	121,6
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	109,0	106,8	103,1	97,6	90,8	87,7	84,5	79,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	61,2	44,1	53,4	55,6	52,1	39,8	46,7	50,4
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	104,8	100,2	99,2	89,6	85,0	90,2	87,6	90,6
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	47,6	61,7	58,0	50,9	50,3	60,6	55,5	54,6
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	105,6	107,8	109,2	103,7	105,7	98,2	95,8	107,1
Płynność bezrobocia (napływ–odpływ)								
w tysiącach osób	13,6	-17,6	-4,6	4,7	1,8	-20,8	-8,8	-4,2
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	14,5	13,2	12,8	13,1	13,2	11,6	10,9	10,6

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych miesiącach 2014 r. kształtowała się na niższym poziomie niż w analogicznych miesiącach 2013 r. Dodatkowo w 2014 r. nastąpił wyraźny trend malejący i tak na początku 2014 r. (w końcu stycznia) stopa bezrobocia wynosiła 13,6%, w czerwcu 11,6%, a w końcu roku 10,6%. Stopa bezrobocia była o 0,9 p.proc. niższa niż w kraju (przed rokiem – wyższa o 0,3 p.proc.).

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w ciągu roku odnotowano zmniejszenie stopy bezrobocia rejestrowanego we wszystkich powiatach województwa dolnośląskiego, w tym największy spadek odnotowano w powiecie jaworskim (o 5,2 p.proc), kamiennogórskim (o 4,6 p.proc), górowskim (o 4,5 p.proc.) i dzierzoniowskim (o 4,1 p.proc.). W końcu grudnia 2014 r. stopa bezrobocia we Wrocławiu wynosiła 4,3%, tj. o 1,2 p.proc. mniej niż w analogicznym okresie 2013 r.

Nadal obserwuje się duże zróżnicowanie terytorialne pod względem wskaźnika stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najwyższą i najniższą wartością wskaźnika wyniosła 21,7 p.proc. i zmniejszyła się w skali roku o 2,8 p.proc.

Wykres 20. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 XII

W końcu grudnia 2014 r. w grupie powiatów o niskiej stopie bezrobocia znalazły się powiaty wrocławski (4,2%), polkowicki (7,9%), lubiński (8,8%), oławski oraz bolesławiecki (po 9,1%), jak również miasta na prawach powiatu: Wrocław (4,3%), Jelenia Góra (7,3%) oraz Legnica (8,3%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały powiaty: wałbrzyski (25,9%), złotoryjski (24,7%), górowski (23,8%), kłodzki (23,5%) i lwówecki (22,6%).

W 2014 r. liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 188,9 tys. osób i w ujęciu rocznym zmniejszyła się o 25,4 tys., tj. o 11,8% (przed rokiem o 1,8%). Najliczniejszą grupę stanowiły nadal osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się z 81,3% w 2013 r. do 82,8% w 2014 r.

Z ewidencji bezrobotnych skreślono w ciągu roku 220,9 tys. osób, tj. więcej o 2,8 tys. (wzrost o 1,3%) niż w 2013 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych skreślono 100,9 tys. osób (wobec 100,6 tys. przed rokiem).

Spośród osób wykreślonych z ewidencji obniżył się także odsetek osób, które utraciły status bezrobotnych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (z 29,6% do 28,3%) oraz udział osób, które nabyły prawa emerytalne, rentowe lub do świadczeń przedemerytalnych (z 2,2% do 2,1%).

Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych w skali roku zmniejszył się z 46,1% do 45,7%. Zwiększył się natomiast udział osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (z 8,7% do 8,8%) i osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (z 6,1% do 7,0%).

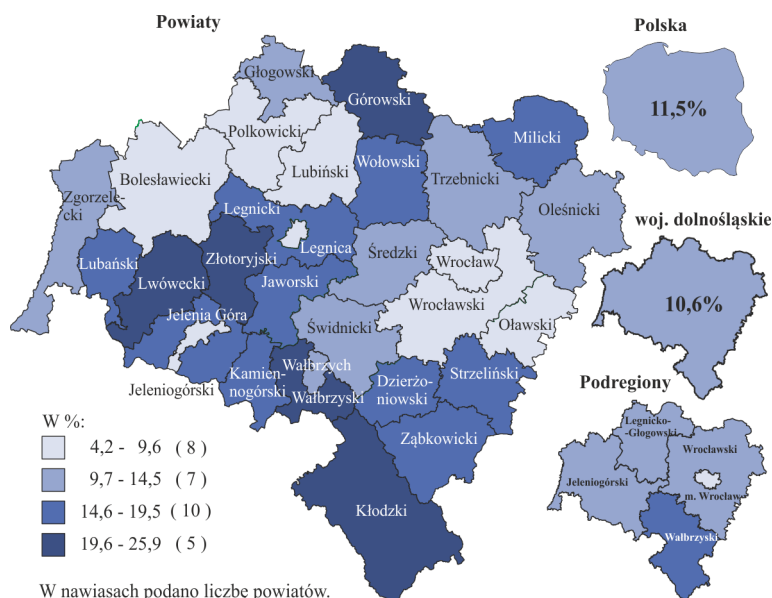
W 2014 r. bilans bezrobotnych, podobnie jak w roku poprzednim, był korzystny. W ciągu roku wyrejestrowano o 32,0 tys. osób więcej niż włączono do ewidencji (rok wcześniej – bilans wynosił 3,8 tys.). Relacja liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do bezrobotnych zarejestrowanych ukształtowała się na poziomie 116,9% (w 2013 r. – 101,8%), podczas gdy w Polsce wskaźnik ten wyniósł 113,6% (przed rokiem – 99,2%).

Powiatowe urzędy pracy w ciągu całego 2014 r. oferowały 101,3 tys. ofert zatrudnienia, tj. więcej o 38,8% niż przed rokiem. Oferty pracy skierowane dla osób niepełnosprawnych stanowiły 6,1% ogółu ofert, a dla stażystów – 17,0% (wobec 7,3% i 21,3% w 2013 r.).

W końcu grudnia 2014 r. na 1 ofertę pracy przypadało 27 bezrobotnych (przed rokiem 45, a w 2010 r. – 49). Wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 46 bezrobotnych (przed rokiem – 70).

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 7 powiatach liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy była niższa niż w województwie, w tym najniższą zanotowano w powiecie oławskim i bolesławieckim (tj. po 9 osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy). Najbardziej niekorzystna sytuacja wystąpiła w powiatach strzelińskim i legnickim (odpowiednio po 321 i 260 osób na 1 ofertę) w mieście Legnica (243) oraz w powiecie lwóweckim, gdzie pod koniec roku 2014 nie było do dyspozycji żadnych miejsc pracy.

Wykres 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.**
Stan w dniu 31 XII



■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w IV kw. 2014 r. w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku zarówno w kraju, jak i w województwie dolnośląskim zaobserwowano zmniejszenie liczby bezrobotnych oraz stopy bezrobocia rejestrowanego. Dodatkowo do pozytywnych zmian zaliczyć można wzrost liczby pracujących. Obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi zmniejszyło się, ale nadal kształtowało się na poziomie wyższym niż w kraju.

W IV kw. 2014 r. zbiorowość aktywnych zawodowo liczyła w województwie 1207 tys. a biernych zawodowo – 1007 tys. osób. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku 15 lat i więcej przypadało średnio 55 osób aktywnych zawodowo (w kraju – 56) oraz 45 osób biernych zawodowo (w kraju – 44).

Liczba aktywnych zawodowo w porównaniu do analogicznym okresie poprzedniego roku nieznacznie się zmniejszyła – 0,1% (wobec spadku o 2,3% w IV kw. 2013 r.). Liczba aktywnych zawodowo kobiet zmniejszyła się o 0,9%, natomiast liczba aktywnych zawodowo mężczyzn zwiększyła się o 0,9%.

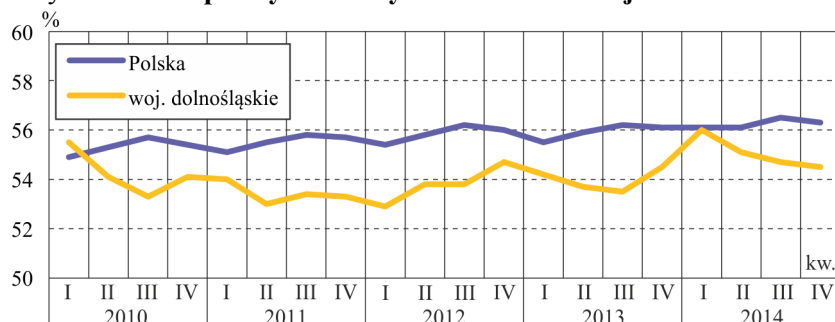
Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17414	17428
pracujący w tys.	15557	15713	16018
bezrobotni w tys.	1597	1700	1410
Bierni zawodowo w tys.	13826	13621	13543
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,1	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,6	51,7
Stopa bezrobocia w %	9,3	9,8	8,1
w o j. d o l n o ś l ą s k i e			
Aktywni zawodowo w tys.	1280	1206	1207
pracujący w tys.	1150	1083	1087
bezrobotni w tys.	130	123	120
Bierni zawodowo w tys.	1084	1006	1007
Współczynnik aktywności zawodowej w %	54,1	54,5	54,5
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,6	49,0	49,1
Stopa bezrobocia w %	10,2	10,2	9,9

Wykres 22. Współczynnik aktywności zawodowej



W IV kw. 2014 r. współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 54,5% i w relacji do IV kw. 2013 r. pozostał na niezmienionym poziomie. W kraju współczynnik ten wyniósł 56,3% (w 2013 r. – 56,1%). Analizując współczynniki aktywności zawodowej w kolejnych kwartałach poczynając od 2010 r., stwierdza się,

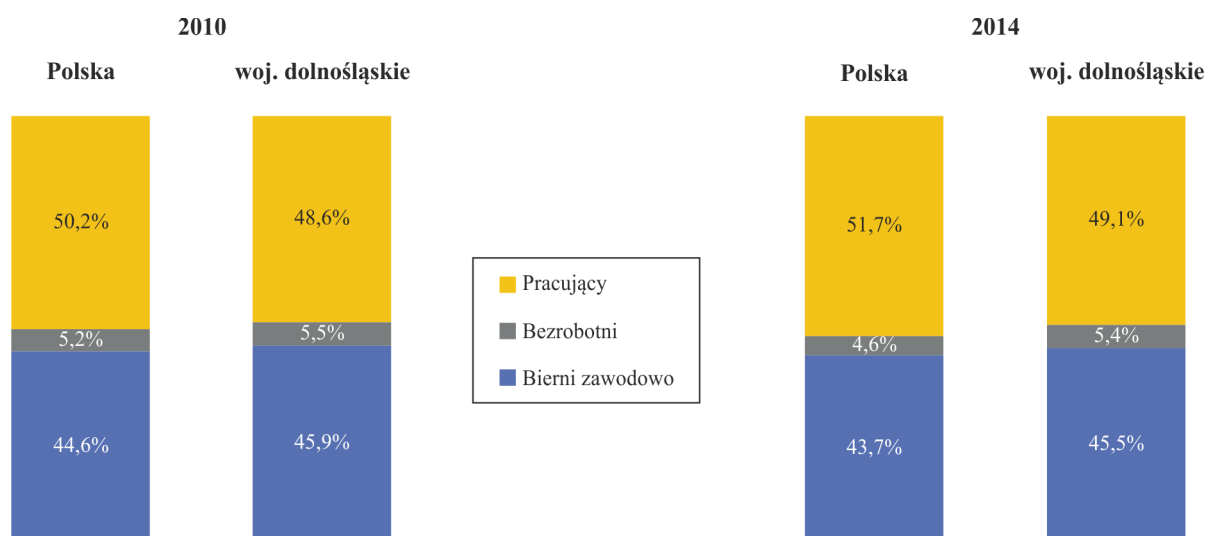
że najwyższą wartość współczynnika zanotowano dla województwa dolnośląskiego w I kw. 2014 r. (56,0%), natomiast dla kraju w III kw. 2014 r. (56,5%).

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

W IV kw. 2014 r., podobnie jak we wcześniejszych latach, wyraźnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w populacji mężczyzn (63,9% wobec 62,8% w IV kw. 2013 r.) niż kobiet (46,3% wobec 47,1% w IV kw. 2013 r.). Współczynnik aktywności zawodowej na wsi był na tym samym poziomie co w mieście (54,5%) wobec 54,3% w mieście i 55,2% na wsi w IV kw. 2013 r.

Województwo dolnośląskie, tak jak przed rokiem zajmowało 11. miejsce wśród województw pod względem wysokości współczynnika aktywności zawodowej.

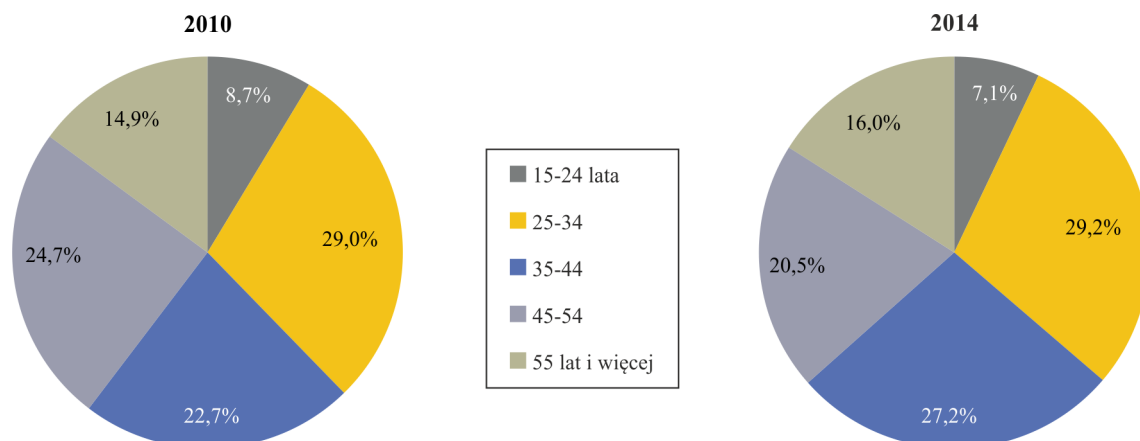
Wykres 23. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale



W strukturze ludności według statusu na rynku pracy w relacji do IV kw. 2013 r. odnotowano wzrost odsetka pracujących (o 0,1 p.proc.), dla porównania w kraju zanotowano odpowiednio wzrost o 1,1 p.proc.

Zbiorowość pracujących w IV kw. 2014 r. liczyła 1087 tys. i stanowiła 6,8% ogółu pracujących w kraju. W skali roku liczba pracujących w województwie zwiększyła się o 0,4% (wobec spadku o 0,9% przed rokiem), głównie w wyniku wzrostu liczby pracujących mężczyzn (o 1,4%) oraz liczby pracujących osób mieszkających w mieście (o 1,1%).

Wykres 24. Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale



Analizując pracujących według wieku, w IV kwartale 2014 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości, podobnie jak przed rokiem, miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15-24 lata (7,1% wobec 7,1% w IV kw. 2013 r.) i 55 lat i więcej (16,0% wobec 16,7%). Największym natomiast udziałem, charakteryzowały się osoby w wieku 25-34 lata (29,2% wobec 30,1% przed rokiem).

W porównaniu do IV kw. 2013 r. wzrost odnotowano wśród pracujących osób w wieku 35-44 lata (o 6,9%) oraz w grupie wieku 45-54 lata (o 0,5%), natomiast w pozostałych grupach odnotowano spadek liczby pracujących, w tym największy w grupie osób w wieku 55 lat i więcej (o 3,9%).

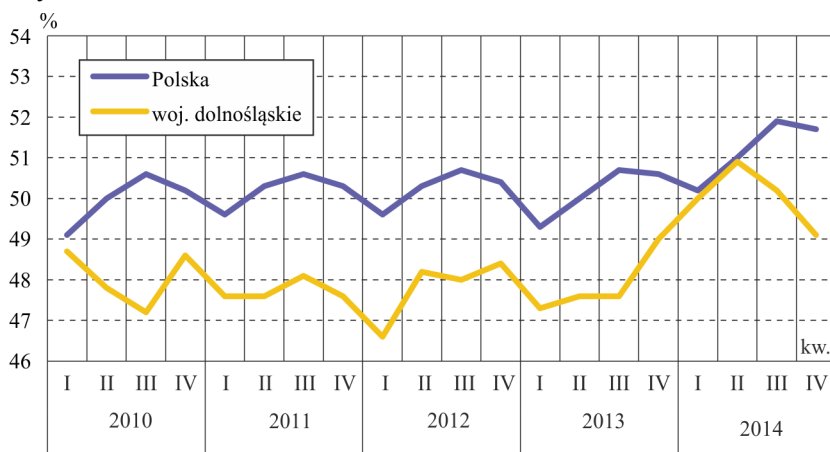
*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Wśród ogółu pracujących w skali roku wzrósł udział pracowników najemnych (z 84,8% w IV kw. 2013 r. do 85,2% w IV kw. 2014 r.), natomiast nieznacznie obniżył się odsetek pracujących na własny rachunek, w tym pracodawców (z 14,1% do 14,0%). Wśród pracowników najemnych w IV kw. 2014 r. odnotowano 640 tys. osób wykonujących pracę stałą na czas nieokreślony i 286 tys. osób wykonujących pracę na czas określony.

***Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).*

Wykres 25. **Wskaźnik zatrudnienia**



Wskaźnik zatrudnienia w województwie kształtował się w IV kw. 2014 r. na poziomie 49,1% (wobec 49,0% w IV kw. 2013 r.) i był niższy niż w kraju o 2,6 p.proc. Pod względem wysokości wskaźnika zatrudnienia województwo dolnośląskie było jednym z czterech województw z najniższą wartością wskaźnika.

Niezmiennie wartość wskaźnika zatrudnienia dla mężczyzn jest wyższa niż dla kobiet.

W IV kw. 2014 r. dla mężczyzn wskaźnik ten kształtował się na poziomie 57,9% i w skali roku zwiększył się o 1,3 p.proc., podczas gdy dla kobiet kształtował się na poziomie 41,5% i obniżył się o 0,6 p.proc. w relacji do IV kw. 2013 r.

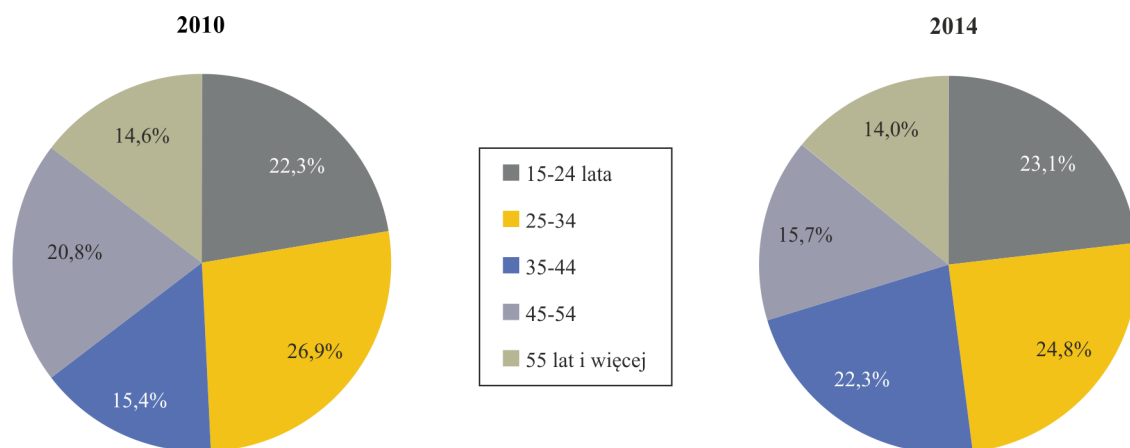
W IV kw. 2014 r. było 120 tys. bezrobotnych i w odniesieniu do IV kw. 2013 r. zbiorowość ta zmniejszyła się o 3 tys. osób (tj. o 2,4%).

Spadek liczby bezrobotnych osób był wyższy w populacji kobiet (o 3,4%) niż mężczyzn (o 1,6%). Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych w miastach odnotowano w skali roku spadek o 3,4%, natomiast poziom bezrobotnych zamieszkałych na wsi pozostał na niezmiennym poziomie. W IV kw. 2014 r. wśród ogółu bezrobotnych większość (52,5%) stanowili mężczyźni (52,0% w IV kw. 2013 r.).

***Bezrobotni** to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

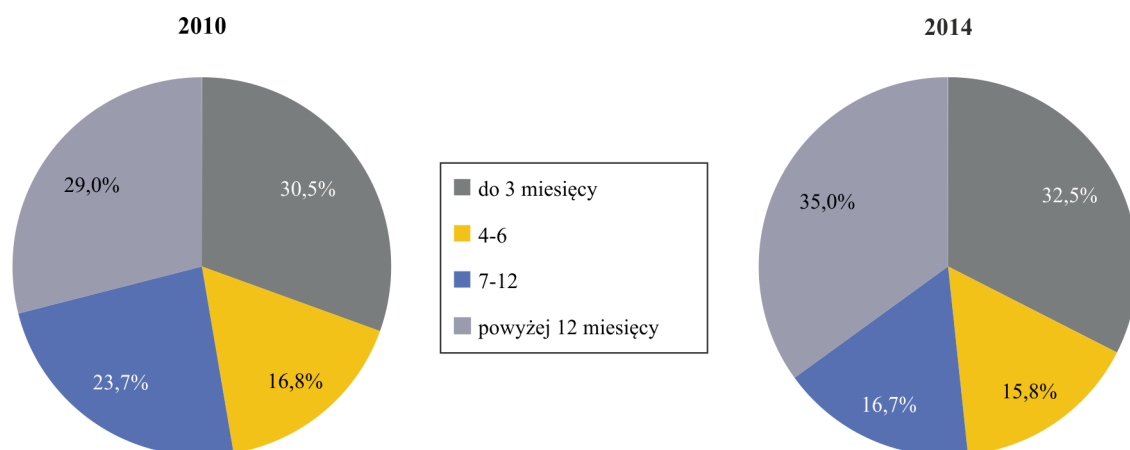
Analiza bezrobotnych pod względem wieku wykazała, że w IV kw. 2014 r. najliczniejszą grupę tworzyły osoby młode w wieku 25-34 lata (24,8% ogółu bezrobotnych wobec 20,3% w IV kw. 2013 r.). Wśród ogółu bezrobotnych najmniej było osób w wieku 55 lat i więcej (14,0% wobec 16,3% przed rokiem).

Wykres 26. **Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale**



Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wyniósł 12,7 miesięcy (w kraju – 12,0 miesięcy). W analizowanym okresie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 42 tys. i stanowiła 35,0% ogółu bezrobotnych (wobec 43,9% przed rokiem). W kraju w IV kw. 2014 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 35,2% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zmniejszył się o 3,4 p.proc.

Wykres 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale**

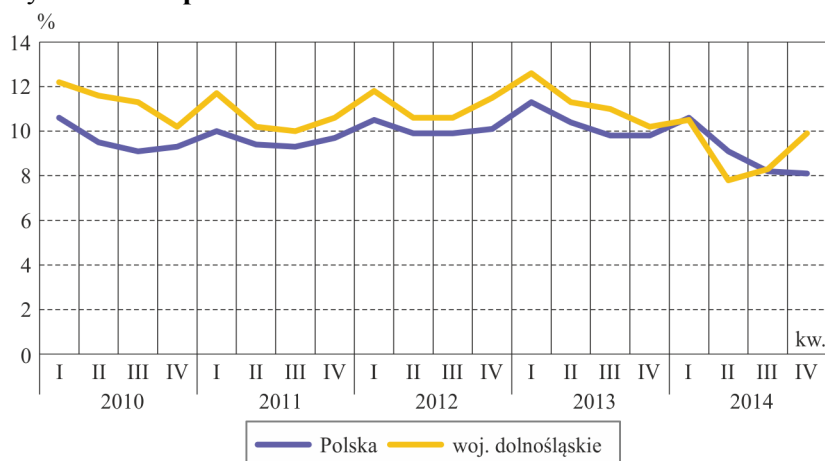


W IV kwartale 2014 r. stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 9,9% i była o 0,3 p.proc. niższa niż w IV kw. 2013 r. W porównaniu do wskaźnika ogólnokrajowego stopa bezrobocia w województwie była wyższa o 1,8 p.proc.

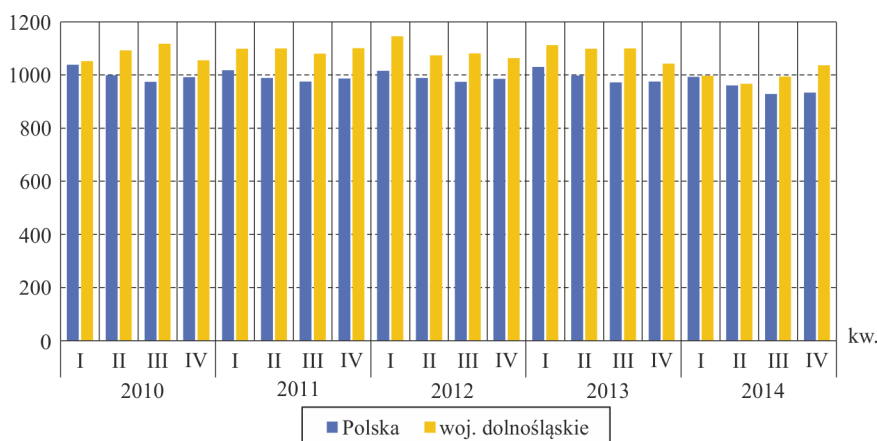
Analizowany wskaźnik dla mężczyzn wyniósł 9,5%, a dla kobiet – 10,5% (przed rokiem odpowiednio 9,7% i 10,7%). W kraju stopa bezrobocia mężczyzn wynosiła 7,6% i była niższa o 1,1 p.proc. od stopy bezrobotnych kobiet.

***Stopę bezrobocia** obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).*

Wykres 28. Stopa bezrobocia



Wykres 29. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących



dowo wskazywało naukę, uzupełnienie kwalifikacji (18,4% w IV kw. 2013 r.) oraz 13,8% – chorobę, niepełnosprawność (14,1% przed rokiem).

W IV kwartale 2014 r. na 1000 pracujących przypadało 1037 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (rok wcześniej – 1042 osoby). Obciążenie pracujących osobami niepracującymi było wyższe niż w kraju, gdzie na 1000 pracujących przypadało 934 osób niepracujących (w IV kw. 2013 r. – 975 osób).

Zbiorowość biernych zawodowo w IV kw. 2014 r. liczyła 1007 tys. osób i stanowiła 45,5% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 43,7%). Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo osób zwiększyła się o 0,1% (wobec spadku o 1,5% w IV kw. 2013 r.). W kraju w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego liczebność biernych zawodowo zmniejszyła się o 0,6%. Wśród osób biernych zawodowo przeważały kobiety, a ich udział wyniósł 62,8% (w IV kw. 2013 r. – 61,2%).

W ogólnej liczbie biernych zawodowo 98,9% osób nieposzukiwało pracy i jako główną przyczynę bierności wymieniało emeryturę (co druga osoba bierna zawodowo). Wśród przyczyn bierności 16,1% osób biernych zawo-

Dane prezentujące rynek pracy w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Rynek pracy w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku na płycie CD, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

W 2014 r. tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było wyższe niż w 2013 r. Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie kształtowało się, podobnie jak w roku poprzednim, na niższym poziomie niż w kraju. W skali roku zmniejszył się średni czas faktycznie przepracowany przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw, przy wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto za godzinę pracy.

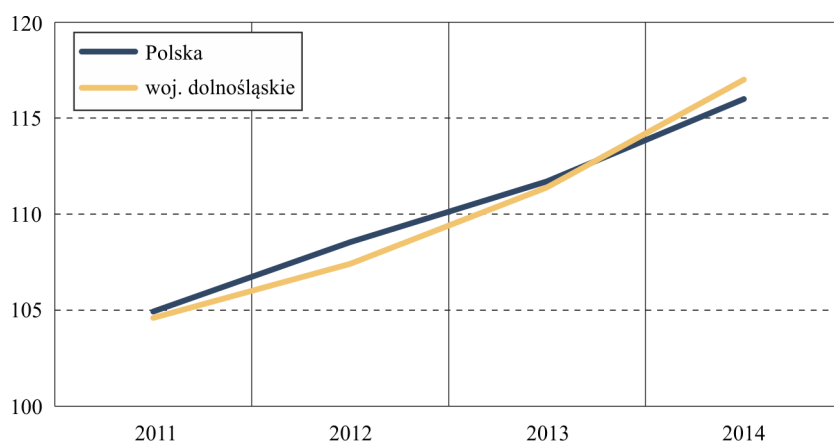
W 2014 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 4012,38 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,8% (wobec wzrostu o 3,7% w 2013 r.). W porównaniu do 2010 r. przeciętne wynagrodzenie brutto wzrosło o 16,7%. W kraju w skali roku zaobserwowano również wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto (o 3,7%), a w relacji do 2010 r. – o 15,9%. Pod względem wysokości przeciętnego wynagrodzenia, województwo dolnośląskie w 2014 r. zajęło 3. lokatę wśród pozostałych województw (po województwach mazowieckim i śląskim).

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłacanych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Tabl. 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	2010	2013	2014		
	w złotych			2010 = 100	2013 = 100
P o l s k a	3434,62	3837,20	3980,24	115,9	103,7
Woj. dolnośląskie	3436,77	3827,13	4012,38	116,7	104,8
M. Wrocław	3440,73	3820,69	4041,09	117,4	105,8

Wykres 30. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna 2010 = 100)

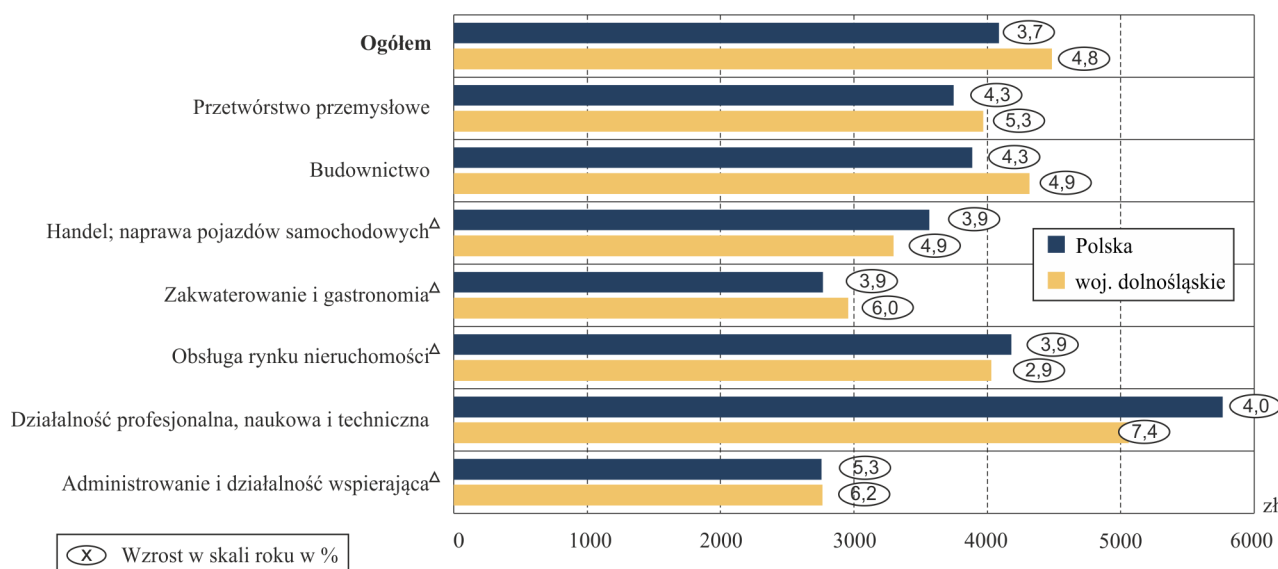


W 2014 r., w relacji do poprzedniego roku, wzrost wynagrodzenia odnotowano we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym największy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,4%), administrowanie i działalność wspierająca^Δ (o 6,2%), informacji i komunikacji (o 6,1%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 6,0%).

W 2014 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano m.in. w sekcjach informacja i komunikacja oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; przekroczyły one przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 53,0% i 26,0% (przed rokiem odpowiednio o 51,2% i 19,8%). Najniższe wynagrodzenia

odnotowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz zakwaterowaniu i gastronomii, tj. odpowiednio mniejsze o 31,1% i o 26,3% od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (przed rokiem mniejsze odpowiednio o 32,0% i o 27,1%).

Wykres 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD w 2014 r.**



Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim**

Sekcje	2013				2014				
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								w zł
O g ó ł e m	101,8	103,5	103,2	103,7	105,0	104,4	104,8	103,7	4012,38
w tym:									
Przemysł	102,5	104,2	103,7	104,4	106,0	104,3	104,3	103,9	4484,12
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	102,7	104,6	104,9	105,8	107,2	105,6	105,6	105,3	3967,66
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	104,7	112,0	111,3	108,1	102,0	103,1	101,2	102,2	5816,54
Budownictwo	97,9	97,7	99,1	101,8	104,5	106,8	106,5	104,9	4316,76
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,4	105,2	104,3	102,9	101,1	101,7	102,8	104,9	3296,20
Transport i gospodarka magazynowa	100,2	100,3	100,9	100,9	102,7	103,5	103,3	103,4	3365,48
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	111,3	113,7	113,1	113,9	106,8	105,5	106,1	106,0	2955,75
Informacja i komunikacja	102,5	106,8	104,2	108,0	103,5	104,0	105,4	106,1	6139,53
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	102,4	102,7	102,5	101,7	100,2	101,5	101,9	102,9	4030,62
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	109,1	110,0	108,3	106,4	107,0	104,5	106,4	107,4	5057,40
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	100,2	102,1	104,1	105,3	108,4	107,0	106,4	106,2	2764,93

a Nie obejmuje działań: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali średnio w 2014 r. łącznie 778,4 mln godzin, tj. o 0,4% więcej niż przed rokiem (wobec spadku o 0,1% w 2013 r.).

Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 303,9 mln (33,1% ogólnej liczby), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 136,2 mln (17,5%) oraz administrowanie i działalność wspierająca – 96,0 mln (12,3%).

Na przestrzeni roku najbardziej wzrosła liczba przepracowanych godzin w sekcjach informacja i komunikacja (o 12,2%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 14,0%), natomiast najbardziej zmniejszyła się w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 5,8%) i budownictwo (o 8,3%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r. wyniósł 147 godzin (jak przed rokiem).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w analizowanym roku ukształtowało się na poziomie 27,32 zł. W skali roku wynagrodzenia za godzinę pracy wzrosły o 5,2%.

Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę w 2014 r. otrzymywali m.in. zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 42,31 zł (przed rokiem – 39,53 zł) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 40,43 zł (wobec 40,52 zł w 2013 r.). Podobnie jak w roku poprzednim, najniższe wynagrodzenie godzinowe, choć wyższe niż przed rokiem, otrzymywali zatrudnieni w zakwaterowaniu i gastronomii – 18,25 zł (przed rokiem – 17,33 zł) oraz administrowaniu i działalności wspierającej – 18,59 zł (w 2013 r. – 17,85 zł). Zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym otrzymywali za przepracowaną godzinę średnio 26,98 zł (przed rokiem – 25,33 zł).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2014 roku utrzymał się, obserwowany od 2010 r., spadek przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów w województwie dolnośląskim, przy czym głębszy był spadek liczby emerytów i rencistów pobierających świadczenia z KRUS niż z ZUS. Odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, jednak odmiennie niż przed rokiem wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS niż realizowane przez KRUS.

W 2014 r. w województwie przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 643,7 tys. osób i była niższa od notowanej przed rokiem o 7,2 tys. osób, tj. o 1,1% (jak przed rokiem). Podobne zmiany obserwowano w skali kraju.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2013	2014		
	w liczbach bezwzględnych			2010 = 100	2013 = 100
P o l s k a ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8866,0	8552,7	8467,3	95,5	99,0
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	7491,4	7307,0	7255,6	96,9	99,3
rolników indywidualnych	1374,7	1245,7	1211,6	88,1	97,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1855,52	1922,94	121,0	103,6
w tym emerytura	1698,35	1970,39	2043,11	120,3	103,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1121,52	1144,73	119,9	102,1
w tym emerytura	996,18	1153,87	1176,46	118,1	102,0
woj. d o l n o ś l ą s k i e					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	680,0	650,9	643,7	94,7	98,9
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	623,7	601,7	596,4	95,6	99,1
rolników indywidualnych	56,3	49,2	47,3	84,0	96,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1611,66	1877,72	1944,03	120,6	103,5
w tym emerytura	1687,76	1959,41*	2031,44	120,4	103,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1060,31	1226,90	1245,91	117,5	101,5
w tym emerytura	1121,62	1288,89	1308,74	116,7	101,5

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2014 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie dolnośląskim w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 7,6%, tak jak przed rokiem. Dolnośląscy świadczeniobiorcy ZUS stanowili 8,2% tej populacji w kraju, a KRUS – 3,9%. Biorąc pod uwagę liczbę wypłat z ZUS, województwo zajęło, podobnie jak w roku poprzednim, 5. miejsce w kraju, a z KRUS – 10. lokatę.

Emerytury i renty z ZUS w analizowanym roku otrzymywało 596,4 tys. osób, tj. mniej niż przed rokiem o 0,9% (wobec spadku o 0,8% w 2013 r.). W skali roku liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu

niezdolności do pracy oraz emerytów i osób pobierających renty rodzinne zmniejszyła się odpowiednio o 4,0%, 0,4% i 0,2%. Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS niezmiennie stanowią emeryci (w 2014 r. 69,8% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (13,4%).

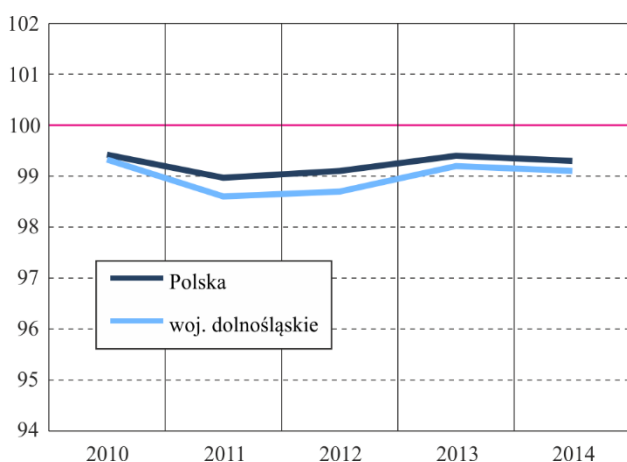
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim

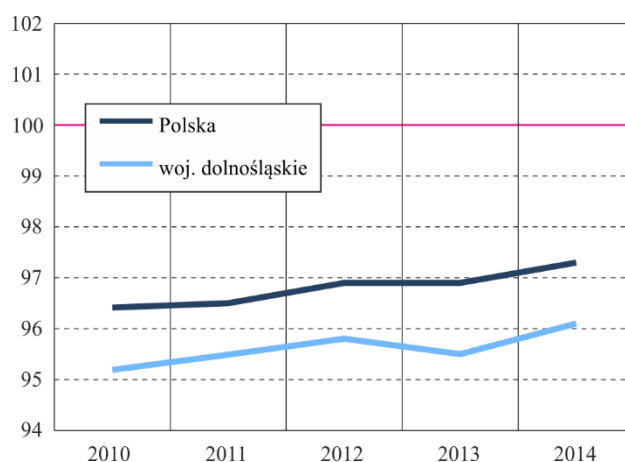
Wyszczególnienie	2013				2014			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	654,6	652,8	652,3	650,9	645,9	643,2	644,0	643,7
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	99,1	98,9	99,0	98,9	98,7	98,5	98,7	98,9
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	604,5	603,0	603,0	601,7	597,9	595,4	596,5	596,4
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	99,4	99,2	99,2	99,2	98,9	98,7	98,9	99,1
rolników indywidualnych	50,1	49,8	49,5	49,2	46,0	47,8	47,5	47,3
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	95,6	95,5	95,6	95,6	91,8	96,0	96,0	96,1
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł.:								
wypłacana przez ZUS	1836,11	1861,31	1871,06	1877,72	1913,69	1958,14	1940,70	1944,03
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	105,6	105,4	105,3	105,3	104,2	105,2	103,7	103,5
rolników indywidualnych	1200,62	1218,64	1224,19	1226,90	1239,38	1243,66	1245,30	1245,91
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	107,1	106,2	105,9	105,8	103,2	102,1	101,7	101,5

Wykres 32. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów
(rok poprzedni = 100)

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS



Rolników indywidualnych



W 2014 r. emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 47,3 tys. osób, tj. mniej o 3,9% niż przed rokiem (wobec spadku o 4,4% w 2013 r.). W skali roku, podobnie jak w przypadku świadczeń ZUS, zmniejszyła się liczba osób otrzymujących emerytury (o 5,5%) oraz pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 1,2%), natomiast wzrosła zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,6%).

W strukturze świadczeniobiorców KRUS dominowali emeryci, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, przy czym ich odsetek był znacznie wyższy – 77,1%. Najniższym udziałem charakteryzowała się zbiorowość pobierająca renty rodzinne (3,6%). Struktura pobierających świadczenia KRUS kształtowała się podobnie jak rok wcześniej.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

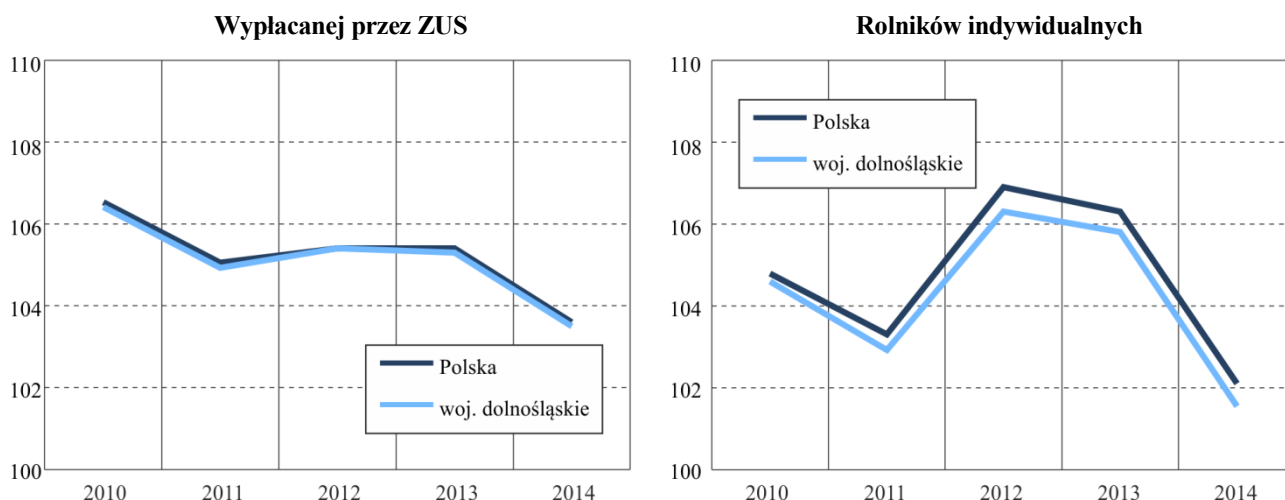
W 2014 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS była wyższa o 3,5% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,3% w 2013 r.) i wyniosła 1944,03 zł. W kraju odnotowano wzrost o 3,6%.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie 1245,91 zł i wzrosła o 1,5% w ciągu roku (wobec

wzrostu o 5,8% w 2013 r.). W kraju odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych o 2,1%.

W 2014 r. obserwowano w skali roku wzrost (wolniejszy niż w 2013 r.) przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w przypadku wszystkich świadczeń wypłacanych przez świadczeniodawców. Tak jak przed rokiem, szybciej rosły emerytury i renty rodzinne wypłacane przez ZUS niż analogiczne świadczenia wypłacane przez KRUS (odpowiednio o 3,7% i 3,0% – w ZUS, a w KRUS – o 1,5% i 0,5%). Natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy rosły na tym samym poziomie w ZUS i w KRUS (o 2,8%).

Wykres 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**
(rok poprzedni = 100)



W 2014 r. wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS, jak i KRUS, kształtowały się powyżej średniej krajowej (odpowiednio o 1,1% i o 8,8%). Pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z ZUS i z KRUS województwo zajmowało 3. lokatę w kraju. Biorąc pod uwagę wszystkie świadczenia (KRUS i ZUS) to wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS i renty rodzinnej wypłacanej przez KRUS kształtowała się na poziomie niższym niż w kraju (odpowiednie o 0,6% i 0,9%). Wysokości pozostałych świadczeń odchodziły się od średnich krajowych w granicach od 1,1% do 11,2% (odpowiednio – renty z tytułu niezdolności do pracy i emerytury wypłacane przez KRUS).

CENY

W 2014 r. w województwie wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku pozostał na poziomie z poprzedniego roku. Podobnie jak w Polsce, największy wzrost cen odnotowano w zakresie cen związanych z napojami alkoholowymi i wyrobami tytoniowymi oraz mieszkaniami. Niższe niż w 2013 r. były ceny w grupach: odzież i obuwie, edukacja oraz transport.

W 2014 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim oraz w kraju, w ujęciu rocznym pozostały na poziomie z 2013 r.

Największy wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2014 r. odnotowano w grupie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych o 3,3% (w 2013 r. wzrost o 3,2%) oraz związanych z mieszkaniami (o 1,8% wobec 2,2% w 2013 r.). Mniej niż w poprzednim roku płacono za odzież i obuwie (o 7,3% wobec spadku o 7,8% w 2013 r.), za towary i usługi związane z edukacją (o 5,3% wobec spadku o 1,1%) i transportem (o 2,7 % wobec spadku o 1,8%). W relacji do 2013 r. odnotowano nieznaczny spadek cen w grupie żywność i napoje bezalkoholowe (o 0,9% wobec wzrostu o 2,1% w poprzednim roku).

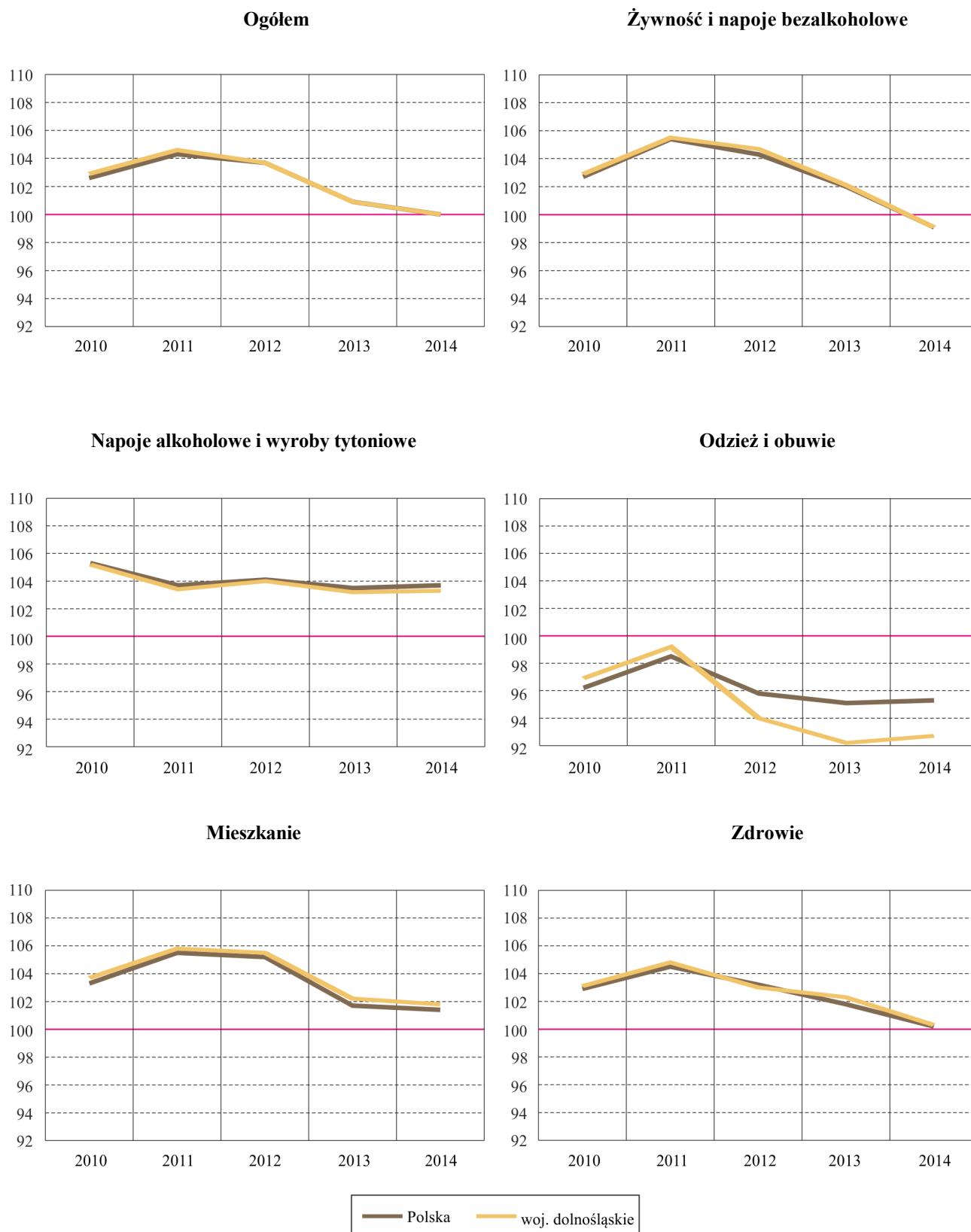
Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP//HICP).

Tabl. 13. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	102,6	100,9	100,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	102,0	99,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	103,5	103,7
Odzież i obuwie	96,2	95,1	95,3
Mieszkanie	103,3	101,7	101,1
Zdrowie	102,9	101,8	100,2
Transport	106,2	98,2	97,7
Rekreacja i kultura	99,7	102,8	101,0
Edukacja	102,7	99,7	96,2
woj. d o l n o ś ł ą s k i e			
O g ó ł e m	102,9	100,9	100,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	102,1	99,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	103,2	103,3
Odzież i obuwie	96,9	92,2	92,7
Mieszkanie	103,7	102,2	101,8
Zdrowie	103,1	102,3	100,3
Transport	105,4	98,2	97,3
Rekreacja i kultura	100,7	102,3	100,8
Edukacja	99,6	98,9	94,7

Wykres 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)



Analizując zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w kolejnych kwartałach 2014 r. w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego, zauważyć można wzrost cen w kw. I i II oraz spadek cen w kw. III i IV, osiągając w IV kw. poziom 99,4 (przed rokiem 100,7). Największą dynamikę odnotowano w II kw. w grupie napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe (103,8); w IV kw. wskaźnik wyniósł 102,9. Przez wszystkie kwartały notowano wzrost cen towarów i usług związanych z mieszkaniem, zdrowiem oraz napojami alkoholowymi i wyrobami tytoniowymi. Podobnie jak przed rokiem, przez cały 2014 r. spadki cen notowano w grupie transport oraz odzież i obuwie. W grupie żywność i napoje bezalkoholowe, po wzrostach cen w 2013 r. i w I kw. 2014 r. w kolejnych kwartałach obserwowano obniżenie cen.

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2013				2014			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	101,1	100,4	101,2	100,7	100,5	100,3	99,6	99,4
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,1	101,4	102,7	101,4	101,3	99,6	98,0	99,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,5	103,2	103,4	103,5	103,3	103,8	103,3	102,9
Odzież i obuwie	91,9	92,4	92,1	92,4	92,7	92,8	92,6	92,5
Mieszkanie	102,0	101,0	103,0	102,8	103,0	102,6	100,8	100,8
Zdrowie	102,6	102,4	102,2	101,9	100,5	100,4	100,2	100,1
Transport	99,6	96,8	98,9	97,6	96,6	99,1	97,8	95,7
Rekreacja i kultura	98,9	103,2	103,3	103,7	102,6	99,6	100,1	101,1
Edukacja	102,8	102,6	98,8	91,6	91,3	91,7	95,1	101,1

W grudniu 2014 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. Najbardziej podrożały cytryny (o 9,1% wobec spadku w 2013 r. o 4,1%), kielbasy „Toruńskiej” (o 7,7% wobec spadku w 2013 r. o 8,6%), i kaszy jęczmiennej (o 6,5% wobec spadku o 6,5%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Mniej niż przed rokiem, po wzrostach obserwowanych w grudniu 2013 r., płacono m.in. za: ziemniaki (o 46,2%), cukier biały (o 32,0%), cebulę (o 25,9%) i marchew (o 19,1%). Na niezmiennym poziomie pozostała cena chleba pszenno-żytniego, śmietany „18%” oraz jaj kurzych.

W grupie artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w relacji do grudnia 2013 r. wzrosły m.in. ceny związane z odzieżą i obuwiem, tj. więcej płacono za spodnie (6-11 lat) z tkaniny typu jeans (o 11,3% wobec spadku cen w 2013 r. o 5,1%), podkoszulek męski bawełniany, krótki rękaw (o 3,2% wobec wzrostu o 6,9% w 2013 r.) oraz półbuty skórzane męskie (o 2,3% wobec 2,6%).

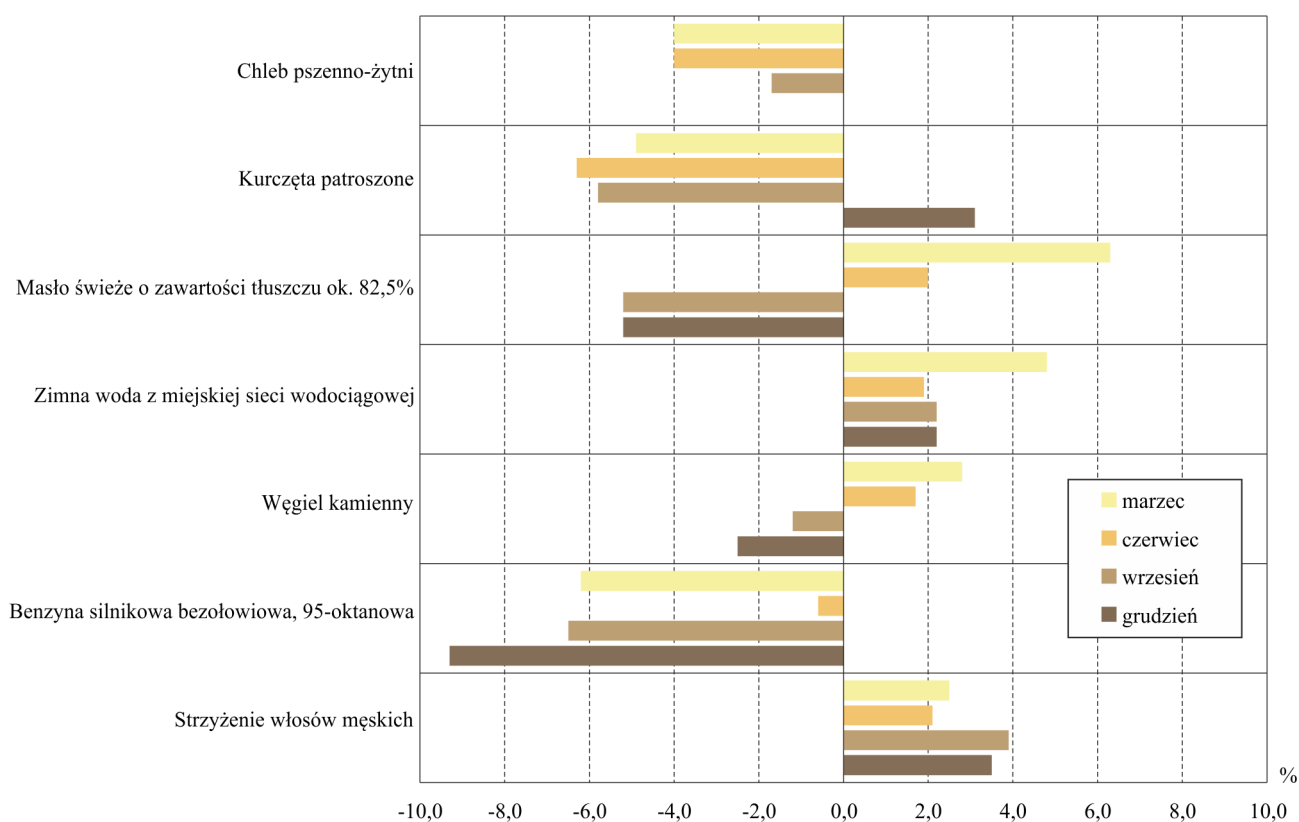
Wśród napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły ceny papierosów (o 3,0%).

W porównaniu z analogicznym okresem 2013 r. zmieniły się ceny m.in. wody ciepłej i zimnej, (wzrost odpowiednio o 5,6% i 2,2%), wizyty u lekarza specjalisty (wzrost o 5,2%), natomiast cena biletu normalnego na przejazd jednorazowy autobusem miejskim obniżyła się (o 2,0%).

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2013	2014	
	w złotych			XII 2013 = 100
P o l s k a				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,22	2,20	99,1
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,51	14,28	92,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	9,64	6,93	71,9
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,56	24,51	24,12	98,4
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,93	2,95	100,7
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,74	4,37	92,2
Cebula – za 1 kg	2,25	2,16	1,54	71,3
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	1,52	0,82	53,9
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,17	2,07	65,3
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,79	3,72	98,2
Garnitur męski 2-częściowy z elanowejny – za 1 kpl.	467,17	479,09	473,67	98,9
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	185,13	191,53	103,5
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	20,90	21,34	102,1
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,55	5,19	114,1
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	83,97	87,45	104,1
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,73	2,72	99,6
Bilet normalny do kina	15,23	17,30	17,86	103,2
woj. d o l n o ś l ą s k i e				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,32	2,41	2,41	100,0
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,55	15,57	14,96	96,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,83	6,55	6,75	103,1
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	23,29	25,71	24,91	96,5
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,72	3,04	3,03	99,7
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,22	4,80	4,55	94,8
Cebula – za 1 kg	2,38	2,28	1,69	74,1
Ziemniaki – za 1 kg	1,46	1,56	0,84	53,8
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,04	3,28	2,23	68,0
Sok jabłkowy – za 1 l	3,57	3,85	3,84	99,7
Garnitur męski 2-częściowy z elanowejny – za 1 kpl.	458,25	441,85	424,00	96,0
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	170,76	174,52	178,52	102,3
Ciepła woda – za 1 m ³	15,36	17,22	18,18	105,6
Proszek do prania – za 400 g	4,62	4,79	5,29	110,4
Wizyta u lekarza specjalisty	75,29	91,18	95,88	105,2
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,25	2,52	2,47	98,0
Bilet normalny do kina	14,86	17,07	17,57	102,9

Wykres 35. **Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2014 r.**



Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

od jesieni 2013 do jesieni 2014

Początek września 2013 r. był ciepły (temperatury osiągały wartość 15-20°C), potem nastąpiło lekkie ochłodzenie i do końca miesiąca temperatury utrzymywały się na poziomie 10-15°C. Warunki wilgotnościowe były korzystne, w tym zwłaszcza dla zbóż ozimych oraz rzepaku ozimego. Trwały zbiory roślin okopowych oraz zasiewy zbóż ozimych. W uprawach wykonano pierwsze zabiegi herbicydowe. Październik 2013 r. był ciepły, temperatura wahała się od 10 do 15°C, a od końca II dekadzie zanotowano jej wzrost nawet do 20°C. W tym czasie odbywały się zbiory kukurydzy na ziarno oraz buraków cukrowych. Siew ozimin był na ukończeniu, trwały jedynie siewy pszenicy ozimej. Pierwsza dekada listopada była ciepła o temperaturze wynoszącej około 10-15°C, w drugiej i trzeciej dekadzie temperatura obniżyła się do 2-5°C. Pod koniec miesiąca wystąpiły nocne przymrozki (do minus 2°C), a w dniu 26 listopada spadł niewielki śnieg. W tym czasie zakończono zbiór buraków cukrowych i kukurydzy oraz siewy zbóż ozimych. Styczeń 2014 r. charakteryzował się temperaturami od 5 do 10°C, a w III dekadzie miesiąca odnotowano przymrozki (temperatura obniżyła się do minus 8°C).

Stan przezimowania roślin oceniono dobrze ale na rzepaku zaobserwowano niewielkie porażenie suchą zgnilizną. Zarówno zboża ozime, jak i uprawy sadownicze oraz truskawki przezimowały dobrze. W marcu 2014 r. temperatura wahała się od 0°C do 15°C, a znaczne opady deszczu wystąpiły dopiero w III dekadzie miesiąca. W dniach 24 i 25 marca w rejonach podgórskich województwa odnotowano niewielkie opady śniegu. Zboża jare zaczęto wysiewać w I dekadzie marca, a w połowie tego miesiąca rozpoczęto sadzenie wczesnych odmian ziemniaków. Rzepak zapoczątkował kwitnienie pod koniec marca, a na początku kwietnia kwitnienie rozpoczęły drzewa owocowe (jabłonie, grusze i wiśnie). Wczesna wiosna sprawiła, że wegetacja roślin w 2014 r. rozpoczęła się szybciej niż przed rokiem. Wcześniej rozpoczęto też siewy upraw jarych, a dostateczna wilgotność gleby sprzyjała wschodom. W kwietniu temperatura wahała się od 5 do 15°C, a w połowie miesiąca wystąpiły opady deszczu ze śniegiem i drobnym gradem. W II części miesiąca odnotowano lokalnie niewielkie przymrozki (zwłaszcza w nocy), które jednak nie wyrządziły szkód w uprawach. Rzepak ozimy był w fazie kwitnienia, kwitły też drzewa owocowe i truskawki, a w sprzedaży pojawiły się pierwsze owoce truskawek.

W maju 2014 r. zboża ozime były w fazie strzelania w źdźbło lub kłoszenia, natomiast zboża jare były w pełni kwitnienia. Rzepak na większości plantacji przekwitł i wchodził w fazę nabierania łuszczyń. Plantacje ziemniaków i buraków pozostawały w dobrej kondycji. W tym czasie rolnicy zebrali I pokos traw. Początek czerwca był ciepły (w I dekadzie temperatura wahała się od 15 do 30°C, w II i III dekadzie od 15 do 20°C), z lekkimi opadami deszczu. Dopiero pod koniec miesiąca nastąpiły znaczne opady deszczu. W czerwcu kwitnienie i zapylenie zbóż odbywało się w warunkach dobrych. Plantacje pszenicy, żyta i jęczmienia były w fazie formowania ziarna, natomiast na terenach podgórskich w fazie kłoszenia. Ziemniaki wczesne były gotowe do zbiorów. W lipcu 2014 r. temperatura wynosiła od 20 do 30°C, opady występowały pod koniec miesiąca i były dość obfite ale nie pokryły deficytu wody w glebie z poprzedniego miesiąca. W tym okresie wystąpiły niewielkie wylegnięcia zbóż i rzepaku. Ze względu na wcześniejszą wegetację roślin wiosną 2014 r. zbiory ozimin były większe w porównaniu do analogicznego okresu ubiegłego roku. W sierpniu zbiór zbóż ozimych i rzepaku został już praktycznie zakończony, jedynie w rejonach podgórskich pozostała do zebrania niewielka powierzchnia zbóż i rzepaku. Plantacje buraków cukrowych i ziemniaków były w dobrym stanie, rokując wysokie plony. Do końca sierpnia skoszono około 75% powierzchni łąk, a siano charakteryzowało się dobrą jakością. Temperatura we wrześniu wahała się od 10 do 20°C. Pogoda sprzyjała pracom polowym, zbiory ziemniaków były na ukończeniu, natomiast trwały jeszcze zbiory buraków cukrowych. Zakończono siewy rzepaku ozimego i jęczmienia ozimego. Pierwsza i druga dekada października była ciepła (temperatura wynosiła 10-15°C) z przelotnymi opadami deszczu, w trzeciej dekadzie miesiąca nastąpiło ochłodzenie, temperatura w nocy była bliska 0°C, a w ciągu dnia wzrastała do około 10-12°C. Warunki meteorologiczne sprzyjały pracom polowym, trwały zbiory kukurydzy oraz buraków cukrowych. Oziminy w większości zostały zasiane, trwały jedynie siewy pszenicy ozimej.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	35,1	35,9	40,8
rzepak i rzepik	23,6	29,1	34,4 ^a
ziemniaki ^b	219	210	278 ^a
buraki cukrowe	484	580	603 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu) ^c :			
bydło	38,6	40,1	40,7
trzoda chlewna ^d	102,6	76,4	80,5
owce	1,8	1,7	1,5
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5	845,4	892,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	79,67	68,36
ziarno żyta za 1 dt	42,12	55,36	53,34
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	64,45	51,99
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,20	5,96
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,39	4,82
mleko krowie za 1 l	1,07	1,36	1,37
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	97,50	84,97
ziarno żyta za 1 dt	48,58	72,89	63,91
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	100,22	100,19
prosię na chów za 1 szt.	130,20	169,56	164,52
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	45,1	44,0	49,9
rzepak i rzepik	20,7	27,6	33,7 ^a
ziemniaki ^b	215	246	294 ^a
buraki cukrowe	540	551	752 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu) ^c :			
bydło	11,9	11,2	11,4
trzoda chlewna ^d	31,2	22,7	21,5
owce	1,4	1,2	1,2
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	650,5	612,0	602,3
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,15	78,01	65,83
ziarno żyta za 1 dt	38,13	54,86	51,56
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	47,89	58,40	46,15
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,42	5,65	5,62
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,97	5,42	4,81
mleko krowie za 1 l	1,06	1,35	1,46
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	71,65	97,04	86,01
ziarno żyta za 1 dt	69,50	.	.
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	107,00	117,54	112,75
prosię na chów za 1 szt.	.	.	.

a Dane nieostateczne. b Bez ogrodów przydomowych. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. d W latach 2012 i 2013 – stan w końcu lipca.

■ PRODUKCJA ROŚLINNA^a

W 2014 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych były większe niż przed rokiem głównie ze względu na lepsze plonowanie. Pomimo, że w skali roku, powierzchnia uprawy ziemniaków uległa znacznemu zmniejszeniu to plonowanie tego gatunku zwiększyło się.

W 2014 r. według wynikowego szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich, powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 418,9 tys. ha i była mniejsza o 0,2% niż w roku poprzednim i o 1,3% mniejsza niż w 2010 r. Plony uzyskane z 1 ha powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2014 r. osiągnęły poziom 49,9 dt i były wyższe o 5,9 dt (tj. o 13,4%) niż plony uzyskane w 2013 r. W kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosły 40,8 dt/ha i były większe o 13,6% niż w 2013 r. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 2089,3 tys. ton, czyli więcej o 13,0% niż przed rokiem i jednocześnie więcej o 174,7 tys. ton (tj. o 9,1%) niż w 2010 r.

W kraju zbiory zbóż podstawowych w mieszankami zbożowymi oszacowano na 27323,8 tys. ton, tj. więcej o 12,6% niż w 2013 r.

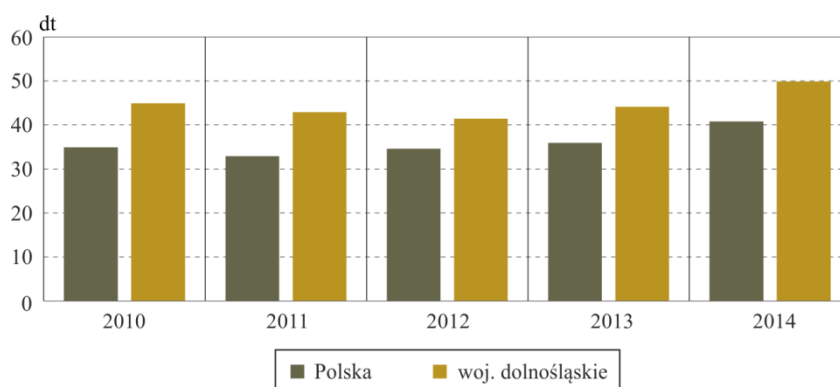
W województwie dolnośląskim powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2014 r. wyniosła 132,0 tys. ha i było to mniej o 2,6% niż w poprzednim roku. Plony z 1 ha wyniosły 33,0 dt, tj. więcej o 19,6% niż w 2013 r., a w porównaniu z 2010 r. – o 59,4%. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na 436,0 tys. ton

(w kraju 3275,8 tys. ton). Były one większe o 16,6% od notowanych w 2013 r. (w kraju – o 22,3%). Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2014 r. wyniosła 17,3 tys. ha i była o 0,6% większa niż rok wcześniej. Uzyskane z 1 ha plony buraków cukrowych wyniosły 752 dt i były wyższe o 36,5% od plonów uzyskanych w 2013 r. oraz wyższe o 39,3% w porównaniu z plonami w 2010 r. W kraju plony buraków cukrowych były o 4,0% wyższe niż w ubiegłym roku oraz o 24,6% wyższe od uzyskanych w 2010 r. W województwie zbiory buraków cukrowych w 2014 r. wyniosły 1302,4 tys. ton i były większe w porównaniu z rokiem poprzednim o 37,4%.

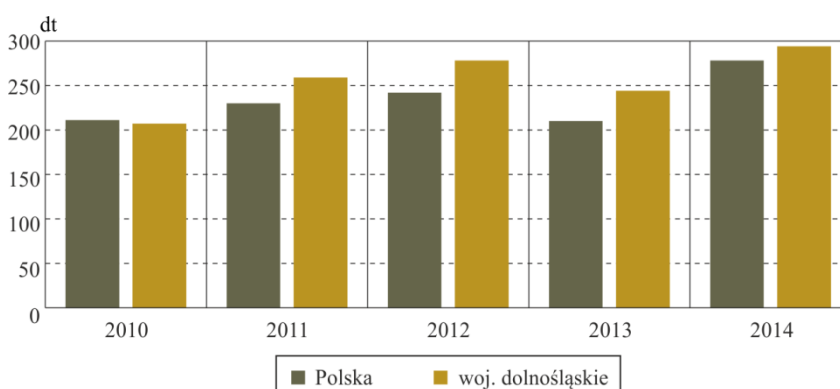
W 2014 r. powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 14,9 tys. ha i była mniejsza o 22,7% niż w 2013 r. i o 33,7% niż w 2010 r. Plony ziemniaków wyniosły 294 ha/dt i zwiększyły się w porównaniu z 2013 r. o 19,5%, a w relacji do plonów uzyskanych w 2010 r. zwiększyły o 36,7%. W kraju plony ziemniaków również były wyższe – o 31,8% (278 dt/ha).

a Dane wstępne.

Wykres 36. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha



Wykres 37. Plony ziemniaków z 1 ha



■ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W 2014 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zanotowano wzrost liczebności populacji bydła, w tym znaczny wzrost pogłowia cieląt w wieku do 1 roku. Wzrosło pogłowie drobiu, natomiast zmniejszyło się pogłowie świń. Liczebność owiec pozostała na niezmienionym poziomie.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2014 r. pogłowie bydła liczyło 106,7 tys. szt., co stanowiło 1,8% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu do 2013 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 4,1% (wobec wzrostu o 0,1% w 2013 r. oraz spadku o 2,0% – w 2010 r.). Dolnośląskie w 2014 r. było jednym z województw z najmniejszą liczbą pogłowia bydła (13. lokata w kraju). W ogólnym pogłowie bydła 39,9% stanowiły krowy (wobec 41,0% w 2013 r.). W relacji do roku poprzedniego pogłowie cieląt w wieku do 1 roku zwiększyło się o 8,7%, a krów o 1,3%. W skali roku zmieniła się struktura stada bydła według grup wiekowo-użytkowych. Zwiększył się udział cieląt w wieku poniżej 1 roku o 1,3 p.proc., natomiast krów o 0,7 p.proc.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2014 r. stado owiec liczyło 11,4 tys. szt. i stanowiło 5,1% (przed rokiem 4,6%) pogłowia krajowego. W porównaniu z 2013 r. populacja owiec pozostała na niezmienionym poziomie.

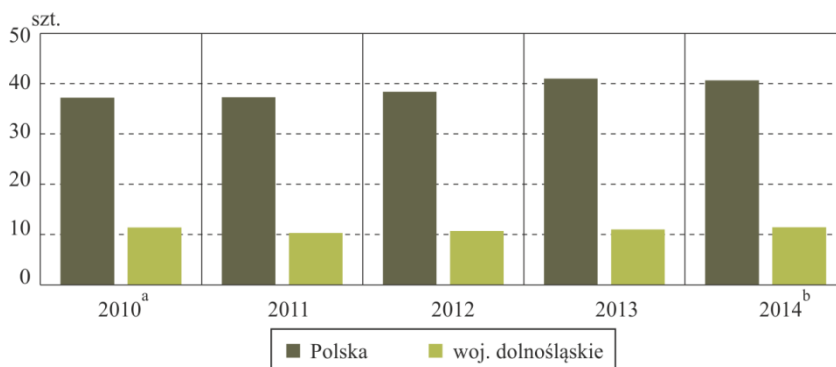
Pogłowie trzody chlewnej według stanu na dzień 1 czerwca 2014 r. ukształtowało się na poziomie 201,1 tys. szt. i stanowiło 1,7% w ogólnokrajowym pogłowie świń. Od 2010 r. obserwuje się spadek pogłowia trzody chlewnej. W odniesieniu do 2013 r.

wielkość stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 3,6% (wobec spadku o 33,1% w 2010 r.). Województwo dolnośląskie było jednym z województw z najmniejszą liczebnością trzody chlewnej (13. lokata w kraju).

Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2014 r. wynosiło 6085,6 tys. szt. i stanowiło 4,1% pogłowia w Polsce (przed rokiem – 4,0%). W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność drobiu w województwie zwiększyła się o 8,5%. Pogłowie drobiu kurzego stanowiło 92,5% pogłowia drobiu ogółem (przed rokiem 93,6%).

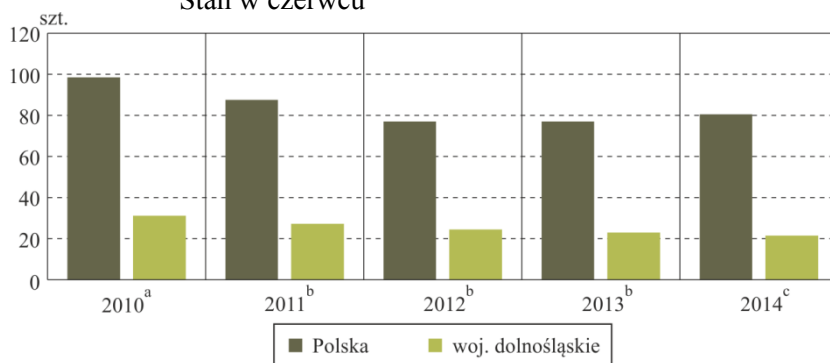
Badania pogłowia trzody chlewnej prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

Wykres 38. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu



a Dane Powszechnego Spisu Rolnego, stan w dniu 30 VI. b Stan w końcu lipca. c Stan w dniu 1 VI.

Wykres 39. Obsada świń na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu



a Dane Powszechnego Spisu Rolnego, stan w dniu 30 VI. b Stan w końcu lipca. c Stan w dniu 1 VI.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

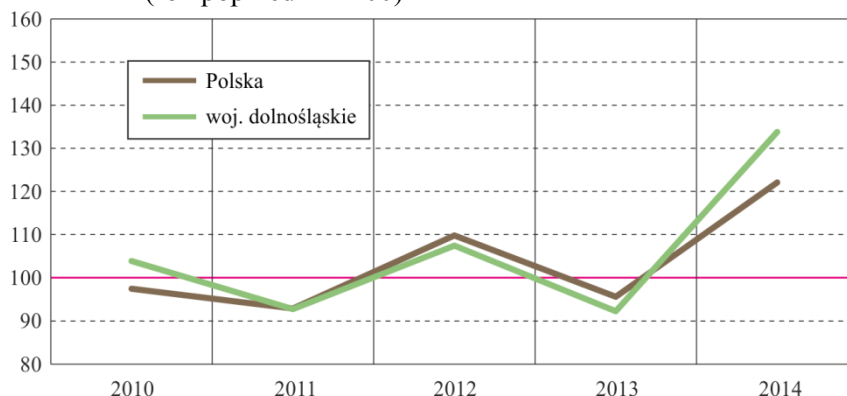
W 2014 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu znacznie więcej niż przed rokiem ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, w tym pszenicy i pszenżyta oraz ziemniaków. Większa niż przed rokiem była również podaż żywca wołowego i drobiu. Skupiono więcej mleka krowiego.

W 2014 r. na rynku rolnym skupiono 1603,4 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 16,4% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 32,9% (po spadku o 7,7% w 2013 r.), a w relacji do 2010 r. zwiększył się o 23,0%. W kraju w skali roku również wystąpił wzrost skupu zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) o 22,1%. Skup pszenicy wyniósł 1306,3 tys. ton, tj. więcej o 44,8% niż przed rokiem. W 2014 r. pszenica stanowiła 19,3% skupu krajowego (przed rokiem 18,0%). Na rynku rolnym skupiono w analizowanym roku 187,7 tys. ton jęczmienia, tj. mniej o 3,4% w odniesieniu do 2013 r. Skup jęczmienia stanowił 23,6% ogólnokrajowego skupu tego ziarna.

W 2014 r. skup żyta wyniósł 56,3 tys. ton, a pszenżyta – 49,2 tys. ton. W porównaniu do 2013 r. zanotowano spadek skupu żyta o 19,7%, natomiast znaczny wzrost skupu pszenżyta o 39,0%.

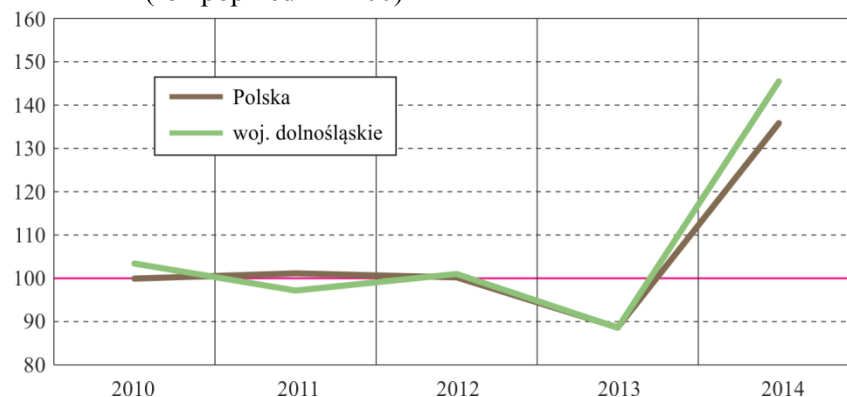
W 2014 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu 207,2 tys. ton ziemniaków, tj. o 21,1% więcej niż przed rokiem, w tym 149,7 tys. ton ziemniaków jadalnych (bez wczesnych), tj. o 7,3% więcej niż w roku ubiegłym.

Wykres 40. Dynamika skupu zbóż podstawowych^a
(rok poprzedni = 100)



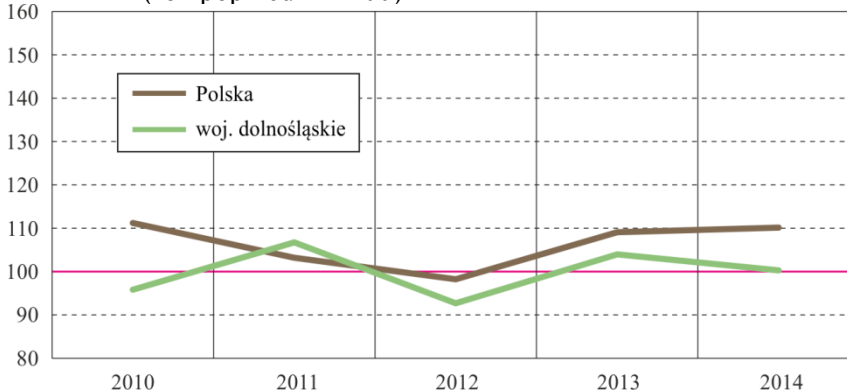
a Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

Wykres 41. Dynamika skupu pszenicy^a
(rok poprzedni = 100)



a Bez ziarna siewnego.

Wykres 42. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem^a
(rok poprzedni = 100)



a W wadze żywej.

Skup ziemniaków w kraju w skali roku zwiększył się o 16,9%. W 2014 r. udział skupu ziemniaków w krajowym skupie tego surowca wyniósł 12,8%.

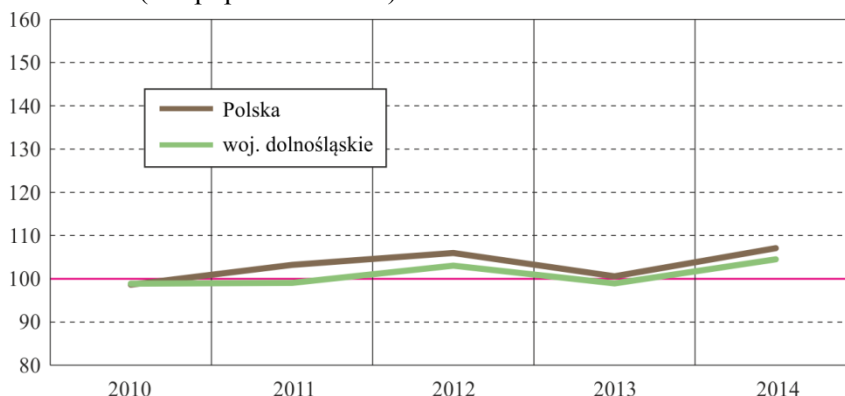
Skup żywca rzeźnego w wadze żywej w 2014 r. wyniósł 105,8 tys. ton (tj. 2,0% skupu ogólnokrajowego) i w skali roku nieznacznie zwiększył się o 0,3% (wobec wzrostu o 4,0% w 2013 r.). W kraju skup żywca rzeźnego w wadze

żywej w skali roku zwiększył się o 10,2%. W 2014 r. podaż żywca wieprzowego wyniosła 12,3 tys. ton i była niższa w skali roku o 33,6% (wobec wzrostu o 24,7% w 2013 r.). Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 14,0 tys. ton, tj. większym o 15,3% niż przed rokiem (w 2013 r. mniej o 13,4%). W 2014 r. żywca drobiowego skupiono 79,4 tys. ton, tj. więcej o 6,3% w ujęciu rocznym (w 2013 r. więcej o 3,1%). Z analizy danych za 2014 r. wynika, że dostarczony do skupu przez producentów z województwa dolnośląskiego żywiec wieprzowy stanowił 0,6% skupu krajowego tego surowca, wołowy – 2,1%, a drobiowy – 3,2%.

W 2014 r. skup mleka krowiego wyniósł 161,7 mln litrów (tj. 1,6% ogółu mleka skupionego w kraju) i był większy o 4,5% w porównaniu do roku poprzedniego (kiedy w skali roku notowano spadek o 1,1%) oraz o 5,6% w relacji do 2010 r.

Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w 2014 r. był mniejszy niż w roku poprzednim o 37,8%, natomiast o 26,8% większy niż w 2010 r. W 2014 r. skup jaj kurzych konsumpcyjnych wyniósł 46,0 mln sztuk (tj. 4,2% skupu krajowego).

Wykres 43. **Dynamika skupu mleka krowiego**
(rok poprzedni = 100)



■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2014 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano spadek cen większości produktów rolnych w skupie. Na znacznie niższym poziomie w relacji do roku poprzedniego ukształtowały się ceny: pszenicy, ziemniaków oraz żywca wieprzowego.

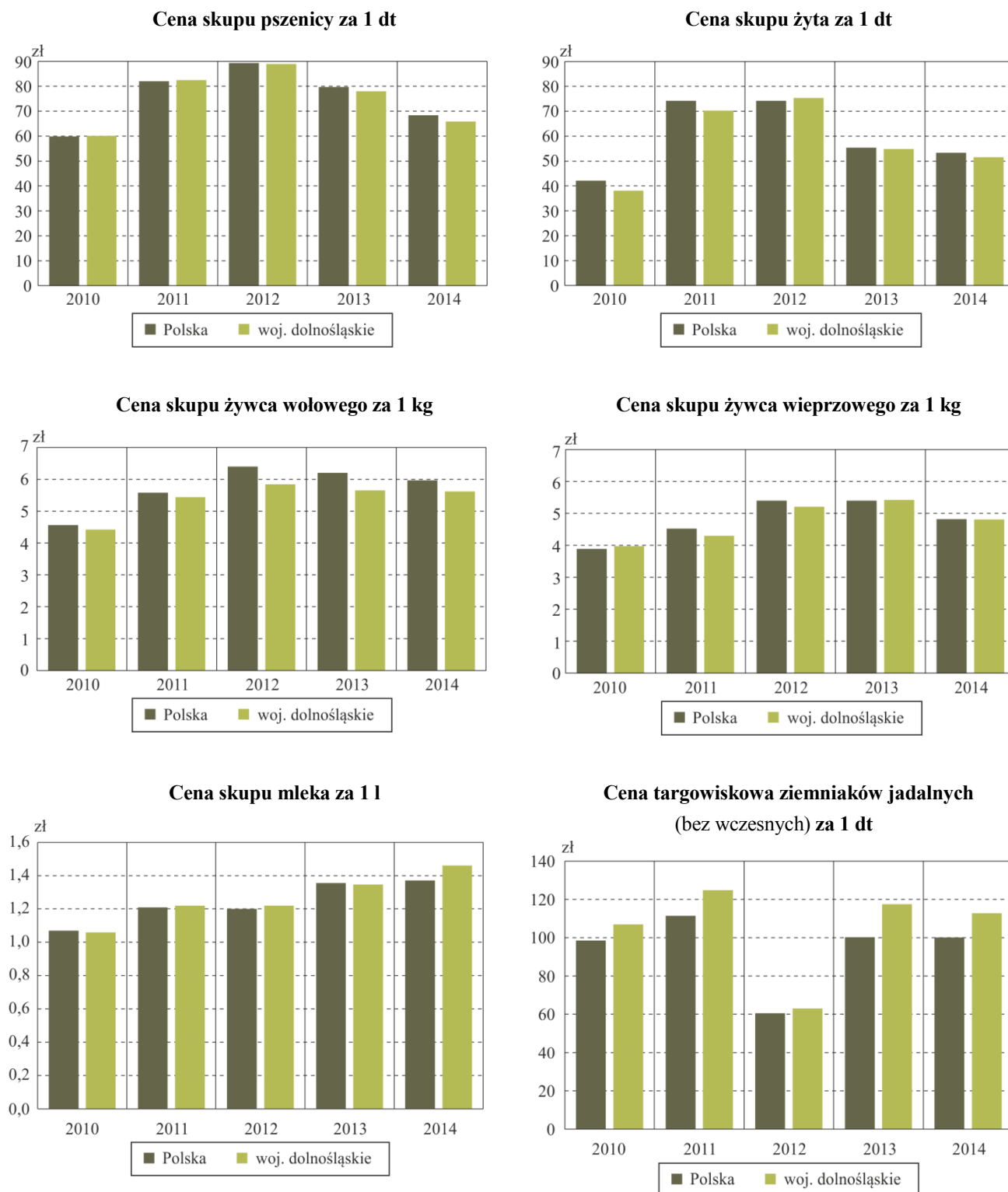
W 2014 r. przeciętna cena skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wyniosła 64,79 zł za 1 dt (w kraju 65,05 zł) i była niższa o 13,8% niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w województwie w omawianym roku wyniosła 65,83 zł za 1 dt (w kraju – 68,36 zł) i była w skali roku niższa o 15,6%.

Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 86,01 zł (w kraju – 84,97 zł), tj. mniej o 11,4% niż w 2013 r. W porównaniu z 2010 r. cena pszenicy w skupie wzrosła o 9,4%, a na targowiskach o 20,0%.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Wykres 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

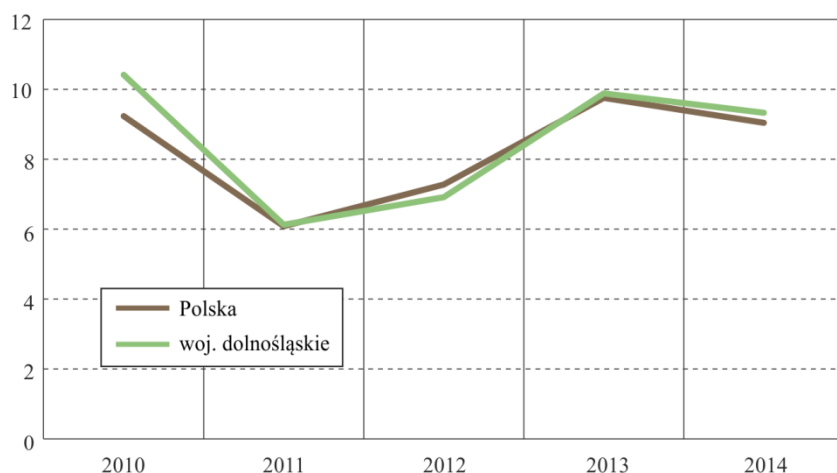


Średnia cena żyta w skupie w 2014 r. kształtowała się na poziomie 51,56 zł za dt (w kraju – 53,34 zł), i była niższa o 6,0% w porównaniu z 2013 r., a w relacji do 2010 r. wyższa o 35,2%. Cena jęczmienia wyniosła 63,78 zł za dt (w kraju 62,67 zł) i było to mniej do poprzedniego roku o 11,4%. Za 1 dt pszenżyta w skupie płacono 56,94 zł (w kraju – 59,00 zł), tj. o 10,6% mniej niż przed rokiem. W relacji do 2010 r. średnie ceny żyta, jęczmienia i pszenżyta w skupie wzrosły odpowiednio – o 35,2%, 19,3% i 18,4%.

W 2014 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 46,15 zł za dt (w kraju – 51,99 zł), tj. mniej zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2010 r. odpowiednio o 21,0% i o 3,6%. Na targowiskach cena ziemniaków jadalnych kształtowała się na poziomie 112,75 zł za dt (w Polsce – 100,19 zł) i była niższa o 4,1% niż przed rokiem, natomiast wyższa w relacji do 2010 r. (o 5,4%).

W omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego w wadze żywej wyniosła 5,62 zł (w kraju – 5,96 zł) i była niższa o 0,5% niż rok wcześniej i o 27,1% wyższa niż w 2010 r. Cena żywca wieprzowego osiągnęła w 2014 r. wartość 4,81 zł za kg (w kraju – 4,82 zł), tj. niższą o 11,3% niż w 2013 r. i wyższą o 21,2% w porównaniu ze średnią ceną notowaną w 2010 r.

Wykres 45. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie**



W 2014 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 9,3 (wobec 9,9 w 2013 r. i 10,4 w 2010 r.). W kraju relacja ta kształtowała się na poziomie 9,0. W styczniu 2014 r. za 1 kg żywca wieprzowego w skupie można było kupić 10,2 kg żyta, podczas gdy w grudniu już tylko 8,6 kg. Najwięcej żyta za 1 kg żywca wieprzowego można było kupić w lipcu (11,0 kg).

W 2014 r. średnia cena skupu drobiu wyniosła 4,18 zł za kg (w kraju – 4,08 zł) i była niższa o 3,7% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku.

W 2014 r. średnia roczna cena mleka krowiego wyniosła 1,46 zł za liter – wzrost w porównaniu do poprzedniego roku o 8,5% i o 37,9% w relacji do 2010 r. W kraju za 1 liter mleka płacono średnio 1,37 zł.

W skali roku średnia cena w skupie jaj kurzych konsumpcyjnych pozostała na stałym poziomie i wyniosła 0,28 zł za sztukę (w kraju 0,24 zł).

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2013 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się globalna i końcowa produkcja rolnicza (w cenach stałych). Zmniejszyła się towarowa produkcja rolnicza, przy czym odnotowano wzrost produkcji zwierzęcej, natomiast spadek roślinnej.

W 2013 r. w ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej 22,8% stanowiła produkcja zwierzęca, natomiast pozostałe 77,2% przypadało na dominującą produkcję roślinną (w kraju odpowiednio 46,5% i 53,5%). Globalna produkcja rolnicza, w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyła się – o 2,7%, przy czym produkcja roślinna – o 1,0%, a produkcja zwierzęca – o 8,7%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Dane dotyczące globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

W analizowanym roku udział województwa w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 4,8% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 6,9%, a zwierzęcej – 2,3%.

Wartość produkcji końcowej w skali roku zwiększyła się (w cenach stałych) o 7,3% (w 2012 r. spadek o 5,8%). Na wzrost produkcji końcowej wpłynął zarówno wzrost produkcji zwierzęcej o 8,7%, jak i produkcji roślinnej o 6,8%.

Towarowa produkcja rolnicza była niższa (w cenach stałych) o 0,5% niż uzyskana w 2012 r. (kiedy notowano wzrost o 1,8%). Sprzedaż produktów rolnych w obrocie targowiskowym zmniejszyła się o 9,2%, natomiast skup produktów rolnych zwiększył się o 1,4%. W towarowej produkcji rolniczej wystąpił wzrost o 6,0% wartości produkcji zwierzęcej (wobec spadku o 9,2% w 2012 r.), natomiast spadek o 2,6% produkcji roślinnej (wobec wzrostu o 6,0% rok wcześniej).

Dane prezentujące rolnictwo w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Pogłowie zwierząt gospodarskich w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Rolnictwo w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co dwa lata również na płycie CD, jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

PRZEMYSŁ

W 2014 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem.

W porównaniu z 2013 r. odnotowano zarówno wzrost wydajności pracy, która jest mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, jak i wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2014 r. osiągnęła wartość 105578,3 mln zł (w cenach bieżących) i było to więcej o 2,7% (w cenach stałych) w relacji do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 1,1% w 2013 r.). Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu utrzymywał się przez wszystkie kwartalne okresy narastające 2014 r. W kraju produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się (w cenach stałych) w skali roku o 3,3% (wobec wzrostu o 2,2% w 2013 r.).

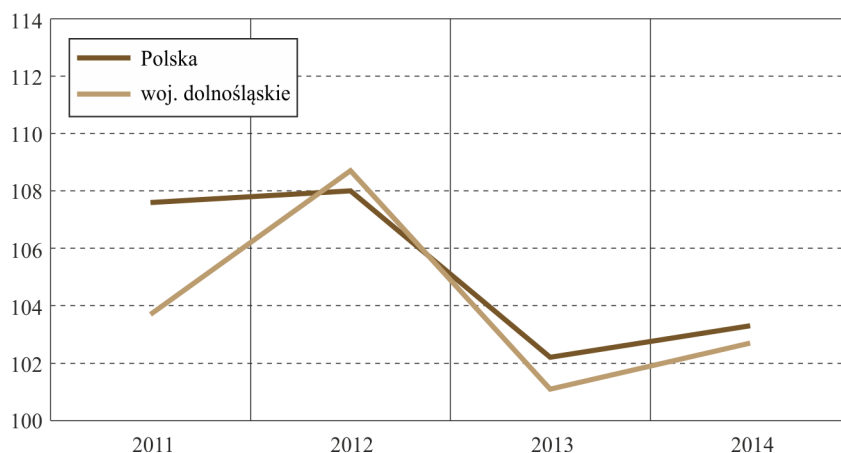
*Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:*

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1148985,4	1166591,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,5	85,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2446,1	2472,9
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	88862,0	104202,3	105578,3
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	72,6	77,1	79,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	209,4	204,2	207,5
m. W r o c ł a w			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	15619,7	17498,7	17868,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	77,2	87,8	89,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	43,2	38,6	39,2

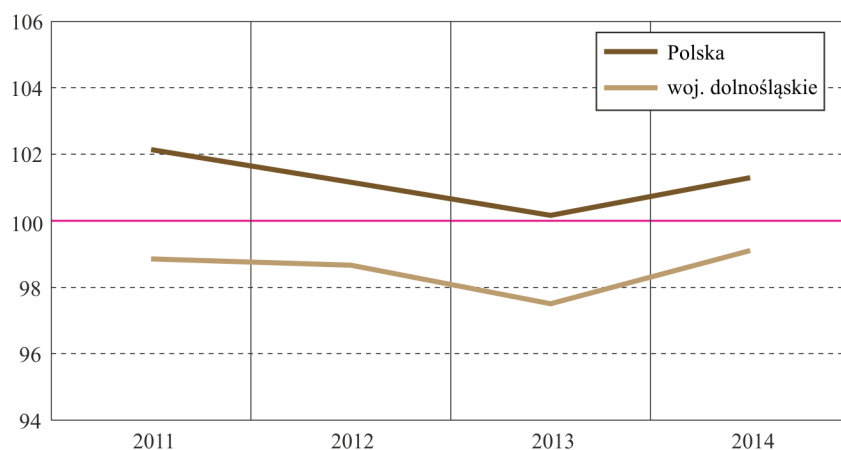
Wykres 46. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe; 2010 = 100)



czep i naczep (20,3% wobec 19,4% w 2013 r.) oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (8,7% wobec 9,5% w 2013 r.). W kraju produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym w skali roku wzrosła (w cenach stałych) o 4,6% (wobec wzrostu o 2,3% w 2013 r.).

W 2014 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w ujęciu rocznym wystąpił w 12 (spośród 23) działach przetwórstwa przemysłowego. Spośród działów o wysokim udziale w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) była m.in. produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 5,7%), produkcja papieru i wyrobów z papieru (o 6,7%), produkcja urządzeń elektrycznych (o 11,9%), oraz produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 12,5%).

Wykres 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
(przeciętna 2010 = 100)



wano istotnych zmian. Nadal największy odsetek stanowili zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (83,0%). Na zwiększenie w skali roku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wpłynął wzrost przeciętnego zatrudnienia głównie w przetwórstwie przemysłowym o 2,0% (wobec spadku o 0,5% w 2013 r.) oraz w dostawie wody gospodarowaniu ściekami i odpadami komunalnymi; rekultywacji o 6,5% (wobec wzrostu o 3,5%).

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu w największym stopniu miała wpływ produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym, która w 2014 r. wyniosła **83513,3** mln zł, tj. 79,1% wartości sprzedaży ogółem (przed rokiem – 77,1%) i wzrosła (w cenach stałych) w skali roku o 3,8% (w 2013 r. – o 1,2%).

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego, największy udział w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu miały m.in. produkcja pojazdów samochodowych, przy-

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu towarzyszył w skali roku wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle – o 1,7%, a w relacji do 2010 r. – nieznaczny spadek o 0,9%. W kraju zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w skali roku o 1,1%.

W 2014 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 207,5 tys. osób. W porównaniu z 2013 r., w strukturze przeciętnego zatrudnienia w przemyśle nie odnoto-

W kraju w przetwórstwie przemysłowym w relacji do 2013 r. również odnotowano zwiększenie przeciętnego zatrudnienia o 2,1% (wobec spadku– o 0,8% w 2013 r.).

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim (ceny stałe)**

Sektory i działy	2013				2014			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	98,2	99,0*	98,7	101,1	101,4	101,6	102,8	102,7
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	96,8	98,5*	99,1	101,2	104,8	103,6	103,8	103,8
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	100,2	92,7	92,5	93,3	93,9	101,2	98,0	96,8
Produkcja napojów	158,3	114,6	90,6	96,9	125,1	123,3	121,3	109,9
Produkcja wyrobów tekstylnych	110,9	112,2	114,0	111,4	103,2	105,2	106,4	110,4
Produkcja odzieży	100,8	104,7	105,1	100,6	101,5	104,4	105,4	105,2
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	94,3	97,6	97,4	98,2	121,3	130,9	138,3	139,5
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	117,9	111,8	107,8	101,9	89,5	95,8	100,7	106,7
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	95,5	88,2	89,9	118,4	125,2	126,1	121,7	94,8
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	104,9	109,8	106,0	107,2	108,6	103,5	107,3	105,7
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	77,3	83,5	82,8	77,5	68,6	71,7	77,5	83,6
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	93,6	96,4	98,0	102,8	119,9	118,7	118,2	112,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	85,4	89,0	94,7	97,4	118,7	113,8	107,7	126,7
Produkcja metali	106,1	105,9	106,6	105,2	100,1	102,8	100,1	103,8
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	87,7	95,8	95,6	97,1	107,5	101,2	103,1	102,9
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	110,6	96,8	93,5	94,2	85,5	91,5	92,8	92,4
Produkcja urządzeń elektrycznych	102,4	103,6	105,8	103,6	110,9	109,9	108,9	111,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	52,2	57,4	61,4	65,7	117,0	108,2	104,3	101,6
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	102,9	109,3	112,2	117,8	107,0	102,7	102,3	103,8
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ...	84,8	97,3	88,8	91,2	119,8	96,4	108,1	119,1
Produkcja mebli	109,0	107,9	108,0	106,2	97,4	97,4	97,0	98,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	94,1	96,0	75,0	75,5	75,4	77,8	98,3	99,8

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w 2014 r. wyniosła 508,7 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 1,0% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem (w 2013 r. wzrost o 2,2%). W kraju wydajność pracy w przemyśle w skali roku wzrosła o 2,2% (wobec wzrostu o 3,2% w 2013 r.).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO

W 2014 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego, podobnie jak w kraju. Zmniejszyła się natomiast wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. Wyższa niż przed rokiem była wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2014 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 12463,8 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,9% (wobec spadku o 3,4% w 2013 r.). W kraju w skali roku produkcja sprzedana budownictwa wzrosła o 7,0% (wobec spadku o 11,3% w poprzednim roku). Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa w 2014 r. przez wszystkie kwartalne okresy narastające utrzymywała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.

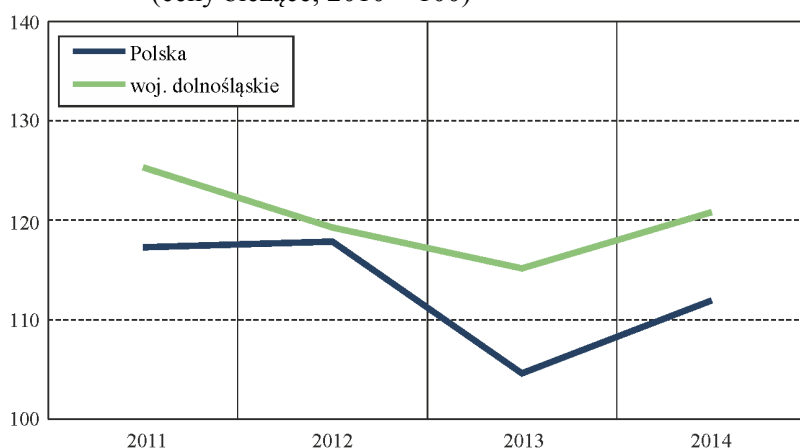
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Tabl. 19. **Budownictwo**

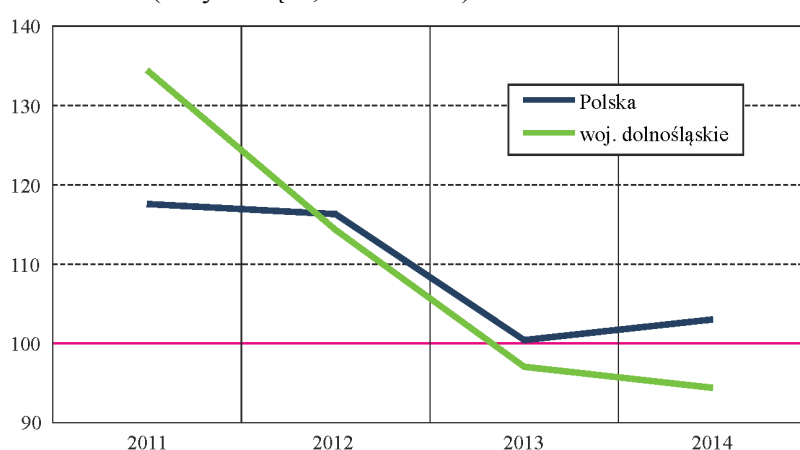
Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,8	167771,8	179569,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	49,4	47,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	444,2	409,9
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	10318,3	11883,3	12463,8
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	60,2	50,7	47,0
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	32,0	29,5	27,6
m. W r o c ł ą w			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3858,8	4999,5	5242,7
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	60,4	49,8	43,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	11,6	10,8	9,8

Wykres 48. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa**
(ceny bieżące; 2010 = 100)



Produkcja budowlano-montażowa w analizowanym roku wyniosła 5863,3 mln zł, tj. 47,0% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa (w 2013 r. – 50,7%). Produkcja budowlano-montażowa w skali roku zmniejszyła się o 2,7%, przed rokiem o 15,1%. W kraju w skali roku produkcja budowlano-montażowa była wyższa o ok. 3,0% (wobec spadku o 5,9% w 2013 r.).

Wykres 49. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej**
(ceny bieżące; 2010 = 100)



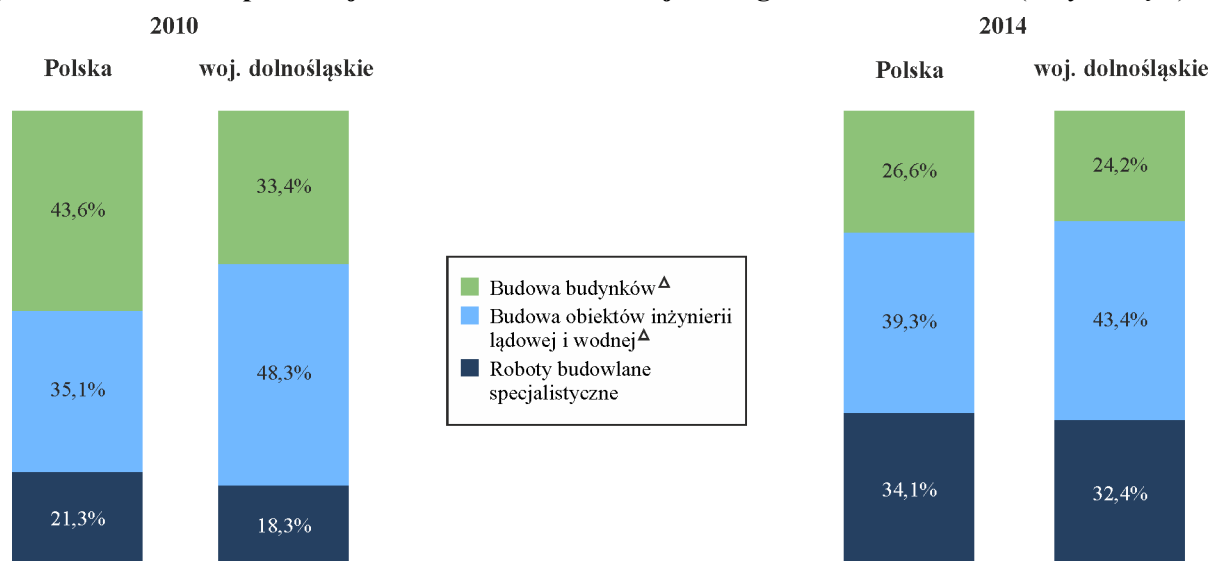
W 2014 r. w województwie na spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku miał wpływ głęboki spadek produkcji w podmiotach zajmujących się wznoszeniem budynków (o 29,4%). W tym największy spadek odnotowano w podmiotach specjalizujących się we wznoszeniu budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (o 31,4%), których udział w tym dziale stanowił 93,8%.

Tabl. 20. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim** (ceny bieżące)

Działy	2013				2014			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	81,4	69,1	80,6	84,9	95,7	107,9	97,4	97,3
Budowa budynków ^Δ	96,6	79,1	88,9	91,7	73,1	80,9	73,3	70,6
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	64,8	53,9	67,7	78,7	98,9	124,4	107,7	108,9
Roboty budowlane specjalistyczne	80,6	79,2	91,0	86,8	121,5	124,2	114,2	113,1

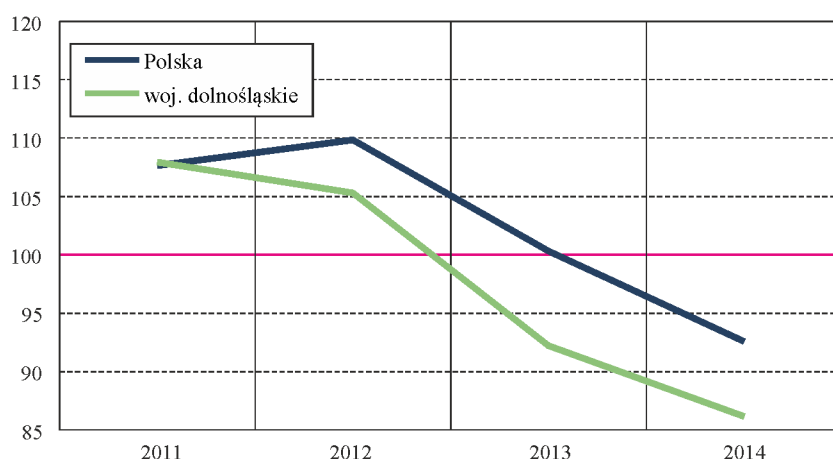
W podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne produkcja zwiększyła się o 13,1%, w tym największy wzrost odnotowano wśród przedsiębiorstw zajmujących się wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych (o 141,7%) i rozbiórką i przygotowywaniem terenu pod budowę (o 25,3%). W podmiotach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej wzrost wyniósł 8,9%. Na wzrost w jednostkach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, wpływ miały wzrosty w przedsiębiorstwach związanych z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 116,4%) oraz budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (o 46,9%).

Wykres 50. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)



W 2014 r. zarówno w województwie, jak i w kraju zwiększeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (odpowiednio o 6,6% i o 7,4%).

Wykres 51. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętna 2010 = 100)



Na obniżenie przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wpływ miał przede wszystkim spadek przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (o 12,5%) oraz budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,0%). Wśród podmiotów zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi przeciętne zatrudnienie w relacji do 2013 r. zmniejszyło się o 1,1%.

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w 2014 r. ukształtowała się na poziomie 451,5 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 12,3% wyższa w relacji do roku poprzedniego (wobec wzrostu o 10,3% w 2013 r.).

Najwyższą wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, odnotowano w dziale roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (520,6 tys. zł) i była ona o 10,5% wyższa niż w 2013 r. (wobec wzrost o 10,9% w poprzednim roku).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2014 r. odnotowano spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania. W skali roku wzrosła liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia. Wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, w kraju była nieco niższa.

W 2014 r. w województwie oddano do użytkowania 14,0 tys. mieszkań, tj. mniej (o 15,2%) niż przed rokiem (wobec wzrostu o 9,5% w 2013 r.). W porównaniu do pozostałych województw dolnośląskie było województwem (razem z województwem lubelskim – 16. lokata), w którym zmiana liczby mieszkań w relacji do sytuacji sprzed roku była najmniejsza (15. lokata).

Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

W kraju liczba mieszkań oddanych do użytkowania zmniejszyła się o 1,4% (rok wcześniej była mniejsza o 4,9%).

Tabl. 21. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,6	3,8	3,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	104,6	101,2
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,6	3,6	4,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,3	3,8
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,4	5,7	4,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	94,4	87,3	90,3
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	5,2	4,7	5,0
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,5	4,0	4,2
m. W r o c ł a w			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,4	12,4	9,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	62,8	57,7	60,2
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	8,5	9,8	10,3
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	7,5	8,3	9,8

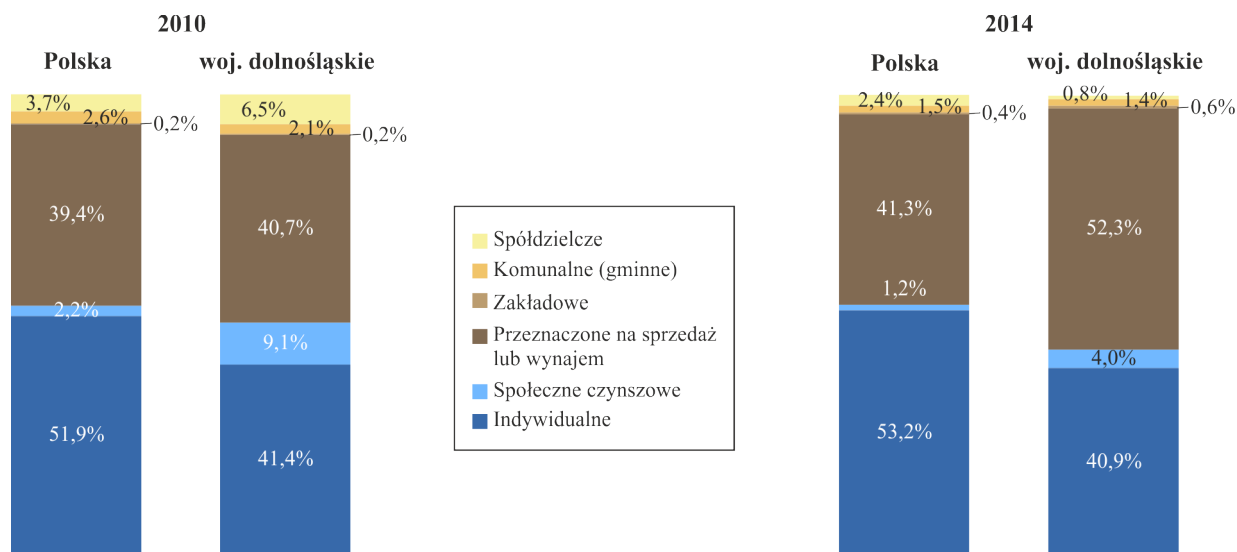
W analizowanym roku udział mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 9,7% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (w 2013 r. – 11,3%).

W 2014 r. spadek liczby mieszkań oddanych do użytkowania wystąpił w większości form budownictwa. Istotny spadek odnotowano w budownictwie spółdzielczym (o ponad 83%), następnie w budownictwie komunalnym (o 30,0%) i społeczno-czynszowym (o 20,2%). Tylko w budownictwie zakładowym w skali roku zanotowano wzrost o 69,4%.

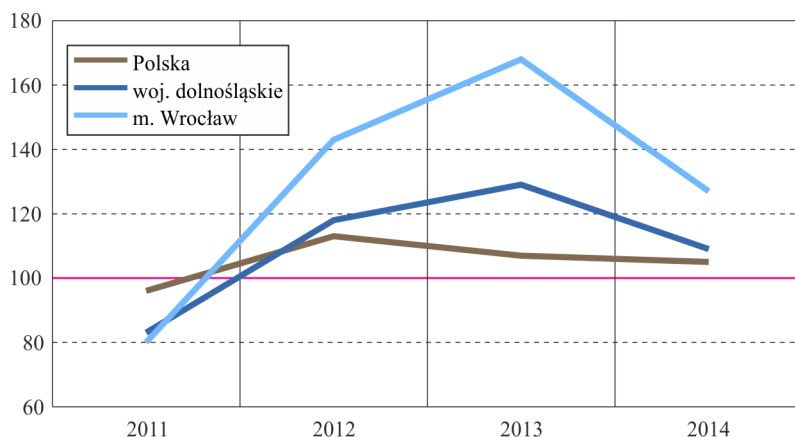
Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2013				2014			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
O g ó ł e m	16455	100,0	109,5	87,3	13953	100,0	84,8	90,3
Spółdzielcze	657	4,0	148,6	56,6	107	0,8	16,3	57,3
Komunalne (gminne)	280	1,7	197,2	47,4	196	1,4	70,0	43,7
Zakładowe	49	0,3	52,7	70,5	83	0,6	169,4	56,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	8630	52,4	104,0	57,9	7303	52,3	84,6	60,0
Spółeczne czynszowe	704	4,3	20-raza	46,2	562	4,0	79,8	47,8
Indywidualne	6135	37,3	102,0	138,6	5702	40,9	92,9	135,2

Wykres 52. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

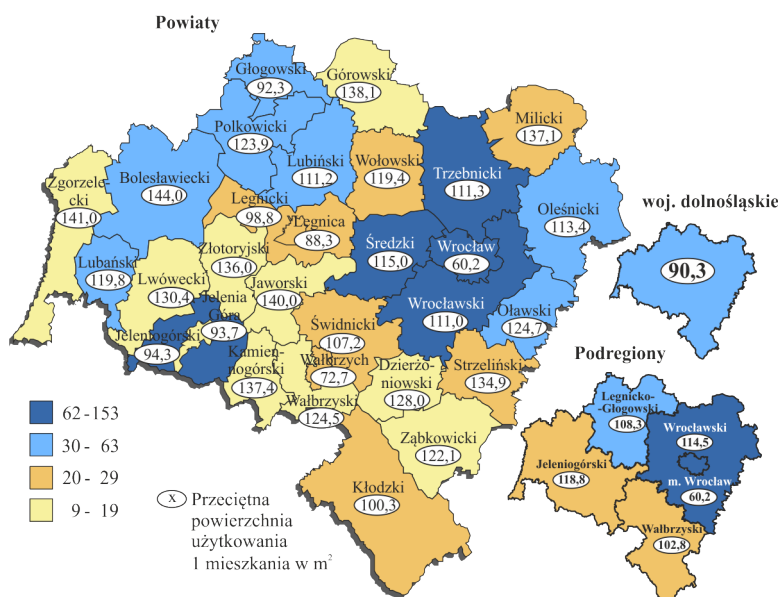


Wykres 53. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania (2010= 100)



W 2014 r. analiza przestrzennego zróżnicowania pod względem liczby oddanych mieszkań wykazała, że największy wzrost w skali roku odnotowano w Wałbrzychu (prawie 10-krotny) i we Wrocławiu (7,5-krotny) oraz w powiecie jeleniogórskim (o 49,5%) i w Jeleniej Górze (o 23,5%). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przekazanego do użytkowania w województwie w analizowanym roku wyniosła 90,3 m² i była większa

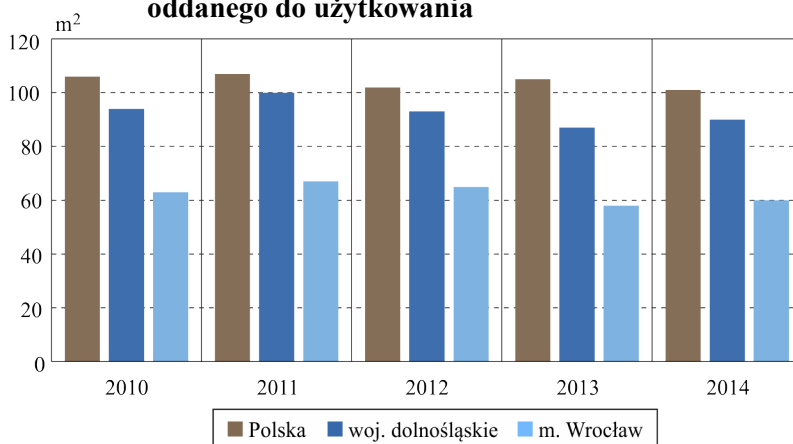
Wykres 54. **Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2014 r.**



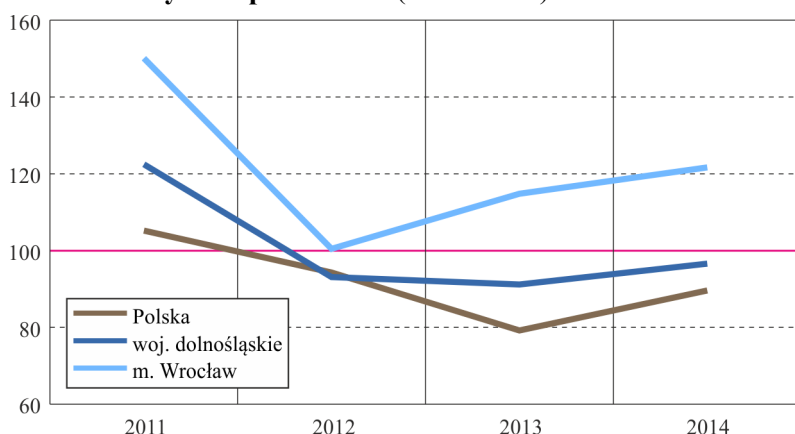
(141,0 m²) i powiecie bolesławieckim (144,0 m²) a najmniejsze – we Wrocławiu (60,2 m²), Wałbrzychu (72,7 m²) i Legnicy (88,3 m²).

W skali roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania najbardziej zmniejszyła się w Wałbrzychu (spadek o 78,3 m²). Największy wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej, odnotowano w powiecie ząbkowickim (o 45,3 m²).

Wykres 55. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**



Wykres 56. **Dynamika liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia (2010 = 100)**



o 3,0 m² w porównaniu do 2013 r. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania była również większa (o 10,9 m²) niż przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w kraju.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2014 r. w województwie największe mieszkania wybudowali inwestorzy budownictwa indywidualnego, a najmniejsze w ramach budownictwa komunalnego.

Analiza przestrzennego różnicowania wykazała, że w 2014 r. największe mieszkania (140 m² i więcej) wybudowano w powiecie jaworskim (140,0 m²), w powiecie zgorzeleckim

W 2014 r. w województwie wydano pozwolenia na budowę 14,4 tys. mieszkań, tj. więcej o 5,9% niż w 2013 r. (kiedy notowano w skali roku mniej o 2,1%). W kraju także wystąpił wzrost (o 13,0%) w skali roku (po spadku o 16,0% przed rokiem).

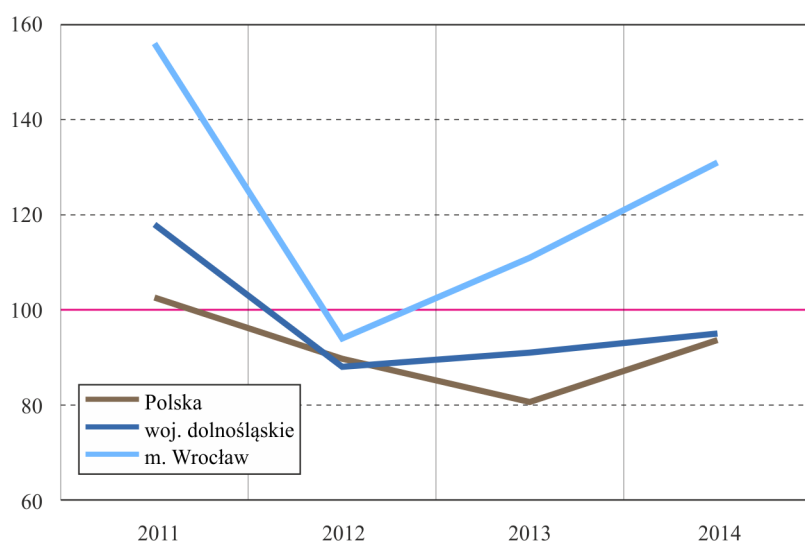
Najwięcej pozwoleń dotyczyło mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (65,4% ogólnej liczby) oraz indywidualnych (33,2%).

Tabl. 23. Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2013			2014		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100
O g ó ł e m	13595	100,0	97,9	14400	100,0	105,9
Spółdzielcze	145	1,1	48,2	73	0,5	50,3
Komunalne (gminne)	271	2,0	242,0	21	0,1	7,7
Zakładowe	-	-	-	16	0,1	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	7392	54,4	100,7	9415	65,4	127,4
Spółeczne czynszowe	690	5,1	-	95	0,7	13,8
Indywidualne	5097	37,5	83,6	4780	33,2	93,8

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia odnotowano w 14 powiatach, przy czym największy wzrost wystąpił w powiatach: głogowskim (o 66,2%), wrocławskim (o 61,5%) i kłodzkim (o 38,5%). Wyraźny spadek liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia odnotowano w mieście Wałbrzych (o 73,8%), następnie w powiatach wołowskim (o 59,5%) i strzelińskim (o 55,2%). W mieście Wrocławiu wydano pozwolenia na budowę 6,5 tys. mieszkań, tj. o 6,0% więcej niż w 2013 r.

Wykres 57. Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (2010 = 100)



W 2014 r. rozpoczęto budowę 12,3 tys. mieszkań, tj. więcej o 4,9% niż w 2013 r. (kiedy notowano wzrost o 2,8%). W kraju liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto zwiększyła się do 148,1 tys., tj. o 10,2% (w 2013 r. spadek o 10,2%).

W województwie dolnośląskim najczęściej mieszkań mają wybudować inwestorzy budujący mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (56,6% ogólnej liczby) oraz budownictwa indywidualnego (40,4%). W skali roku największy wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano w bu-

downictwie społeczno-czynszowym (o 92,7%) i indywidualnym (o 8,7%). Spadek liczby budów rozpoczętych odnotowano w budownictwie spółdzielczym, a w budownictwie zakładowym i komunalnym nie rozpoczęto budowy żadnego mieszkania.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne, jak również w Banku danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2014 r. sprzedaż detaliczna towarów ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2013 r. , przy czym skala wzrostu była znacznie większa niż przed rokiem. Niższa niż przed rokiem była sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2014 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 6,3% (wobec wzrostu o 1,6% w 2013 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się również na poziomie wyższym, tj. o 3,3% niż w roku poprzednim (kiedy notowano wzrost o 2,3%).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. sklepy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

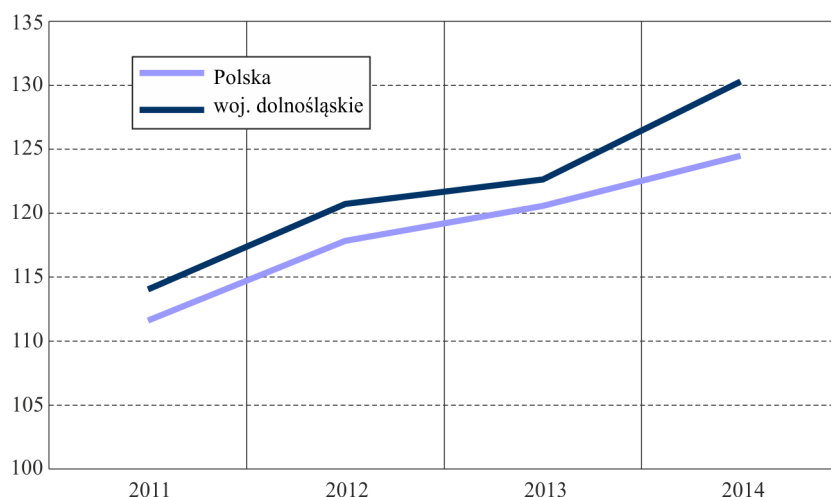
Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	105,5	102,3	103,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	110,8	101,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	93,9	95,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,6	104,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	113,6	109,9	106,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	109,7	109,7
Tekstylia, odzież, obuwanie	113,1	107,9	111,9
Meble, RTV, AGD	123,0	105,6	101,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	83,6	100,7	104,4
Pozostałe	95,9	96,8	103,3
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m	103,7	101,6	106,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	112,2	111,8	99,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	115,8	82,3	99,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	96,8	112,3	105,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	107,3	126,6	100,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	114,6	114,7	127,3
Tekstylia, odzież, obuwanie	112,1	105,1	108,2
Meble, RTV, AGD	94,8	112,9	106,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	88,3	95,2	84,6
Pozostałe	101,8	69,2	116,1

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Przez cały 2014 r. obserwowano wzrost dynamiki sprzedaży detalicznej towarów, w kolejnych okresach narastających dynamika kształtowała się na poziomie wyższym niż rok wcześniej.

Wykres 58. **Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)**
2010 = 100



Wzrost sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do 2013 r. odnotowano w większości grup towarowych. W 2014 r. wzrost zaobserwowano m.in. w grupach: farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 27,3% wobec wzrostu o 14,7% w 2013 r.), pozostałe (o 16,1% wobec spadku o 30,8%), włókno, odzież, obuwie (o 8,2% wobec wzrostu o 5,1%) oraz meble, RTV, AGD (o 6,0% wobec wzrostu o 12,9%).

Spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w jednostkach zajmujących się sprzedażą: prasy,

książek, pozostałej sprzedaży w wyspecjalizowanych sklepach (o 15,4% po spadku o 4,8% w 2013 r.), pojazdów samochodowych, motocykle, części (o 0,6% wobec wzrostu o 11,8% w 2013 r.) oraz paliw stałych, ciekłych i gazowych (o 0,3% wobec spadku o 17,7% w 2013 r.).

W 2014 r. w strukturze sprzedaży detalicznej przedsiębiorstw odnotowano największy udział grup: żywność, napoje i wyroby tytoniowe, na które przypadało 43,9% sprzedaży (44,2% w 2013 r.), a następnie włókno, odzież, obuwie – 12,2% (11,9% w 2013 r.), pozostałe – 11,7% (10,7%), pojazdy samochodowe, motocykle, części – 10,2% (10,9% w 2013 r.) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe – 6,8% (7,2%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2013				2014			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	97,0	97,3	100,1	101,6	109,7	109,1	106,8	106,3
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	113,0	112,9	113,2	111,8	104,2	100,5	99,3	99,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	79,9	79,7	80,7	82,3	94,6	95,9	99,3	99,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	107,5	107,0	110,0	112,3	104,3	108,6	106,3	105,4
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	121,4	124,9	119,1	126,6	107,7	104,1	106,3	100,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	112,0	104,6	108,7	114,7*	108,9	114,1	115,9	127,3
Włókno, odzież, obuwie	88,6	99,7	103,1	105,1	138,3	114,4	109,3	108,2
Meble, RTV, AGD	129,0	120,2	111,1	112,9	117,0	113,9	111,6	106,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	86,1	91,2	93,8	95,2	90,1	95,7	87,7	84,6
Pozostałe	58,4	59,7	69,2	69,2*	130,2	127,7	118,5	116,1

a Patrz notka a do tablicy 24 na str. 74.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w 2014 r. była o 9,5% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 6,7%), a w przedsiębiorstwach hurtowych – mniejsza o 9,8% (wobec wzrostu o 8,0% w 2013 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku wzrosła o 0,7% (wobec wzrostu o 3,5% w 2013 r.), a w jednostkach hurtowych – o 0,4% (wobec wzrostu o 1,3%).

Wśród grup o znaczącym udziale największy wzrost sprzedaży hurtowej w relacji do 2013 r. obserwowano w grupach: realizowanej na zlecenie (o 77,6% wobec spadku o 62,5% w 2013 r.) oraz płodów rolnych i żywych zwierząt (o 18,7% wobec spadku o 1,4% w poprzednim roku). Największy spadek sprzedaży hurtowej odnotowano m.in. w grupie kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (34,3% po wzroście o 68,0% w 2013 r.).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”.
-

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2014 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały lepsze niż rok wcześniej wyniki finansowe. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe ukształtowały się na zbliżonym poziomie. W efekcie podobnego wzrostu w skali roku przychodów z całokształtu działalności i kosztów ich uzyskania wskaźnik poziomu kosztów nie zmienił się.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz na działalności gospodarczej, a także wyniki finansowe brutto i netto uzyskane w 2014 r. przez przedsiębiorstwa województwa dolnośląskiego były niższe niż w 2010 r.

W 2014 r. zysk netto wykazało 79,8% badanych przedsiębiorstw (wobec 76,6% przed rokiem). Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zwiększył się w skali roku z 88,2% do 86,8%.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

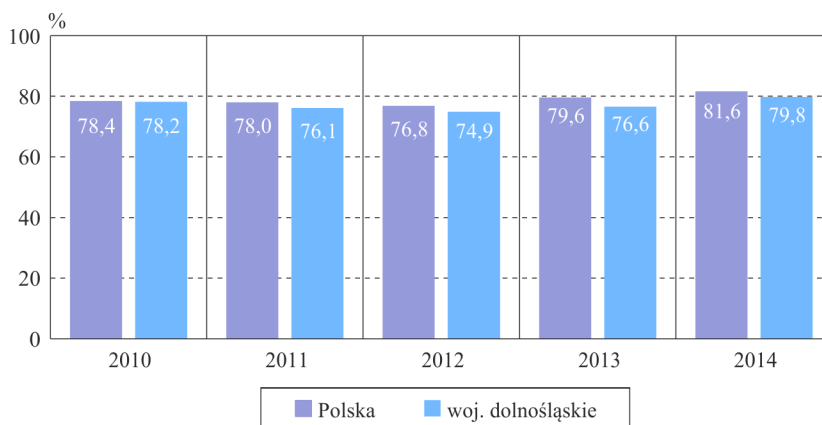
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 170365,7 mln zł, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 160907,9 mln zł. W skali roku odnotowano niewielki wzrost przychodów (o 1,0%) oraz wzrost

kosztów (o 1,1%). Przychody z całokształtu działalności rosły nieco wolniej niż koszty ich uzyskania, jednak wskaźnik poziomu kosztów pozostał na poziomie sprzed roku – 94,4%. W kraju na przestrzeni roku wskaźnik poziomu kosztów nieznacznie pogorszył się z 95,5% do 95,7%.

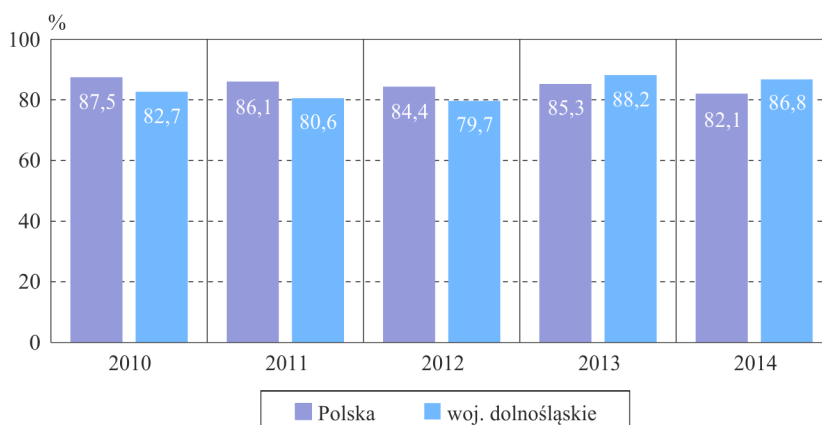
W 2014 r. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 165509,9 mln zł, a koszty ich uzyskania – 155937,6 mln zł.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330).

Wykres 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów



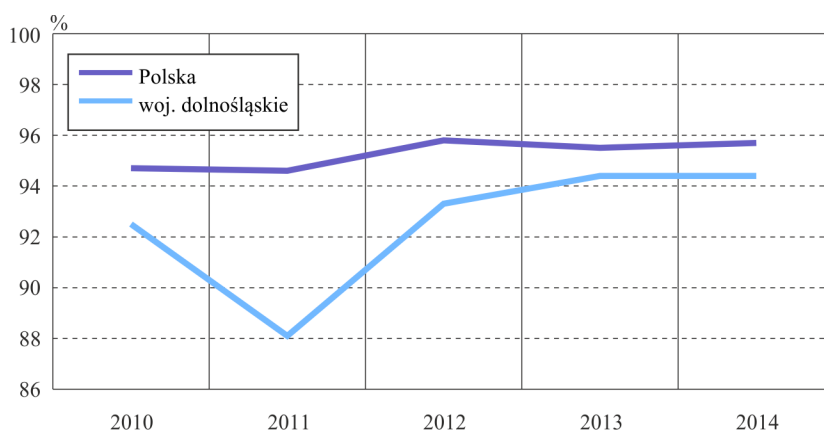
Wykres 60. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności



Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł więc 9572,4 mln zł i był niższy o 6,6% niż rok wcześniej (kiedy notowano spadek o 16,2% w relacji do 2012 r.). Nieznacznie pogorszył się w skali roku wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z 558,5 mln zł do 482,0 mln zł), natomiast poprawił się wynik na operacjach finansowych (zmiana z minus 1329,3 mln zł do minus mln zł). W rezultacie, wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 0,2% niższy niż w 2013 r. (kiedy notowano spadek o 16,6% w skali roku) i wyniósł 9457,75 mln zł.

W 2014 r. wynik finansowy brutto w skali roku wzrósł o 0,2% i wyniósł 9492,3 mln zł. Jego obciążenia ukształtowały się na poziomie 1563,0 mln zł i były niższe o 12,5% niż w 2013 r. W rezultacie, wynik finansowy netto kształtował się na poziomie 7929,3 mln zł i był wyższy o 3,1% niż przed rokiem (wobec spadku o 13,6% w 2013 r.). Zysk netto obniżył się o 1,7% (wobec spadku o 7,6% przed rokiem), a strata netto – o 22,1% (wobec wzrostu o 31,0% w 2013 r.).

Wykres 61. Wskaźnik poziomu kosztów

**Wyniki finansowe:**

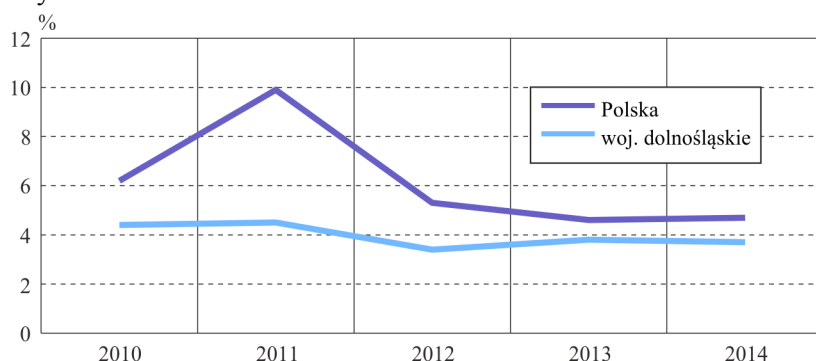
- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Tabl. 26. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	w %		
P o l s k a			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,5	95,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,5	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,8	3,7
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	39,7	35,0	38,9
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	96,8	102,5
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Wskaźnik poziomu kosztów	92,5	94,4	94,4
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	8,7	6,3	5,8
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	7,5	5,6	5,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto	6,2	4,6	4,7
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	37,8	30,1	31,8
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	108,4	98,6	98,0

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Wykres 62. Wskaźnik rentowności obrotu netto

obrotu brutto w sekcji obsługa rynku nieruchomości (z 0,0% do minus 17,0%) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (z minus 2,0% do minus 7,0%), jak i wskaźnika rentowności obrotu netto odpowiednio z minus 0,7% do minus 18,3% oraz z minus 3,7% do minus 7,2%.

W 2014 r. wskaźnik płynności I stopnia powyżej 100% odnotowano w sekcjach: informacja i komunikacja (124,4% wobec 55,2% w 2013 r.) i obsługa rynku nieruchomości (109,7% wobec 118,5 w 2013 r.). Najwyższe wartości wskaźnika płynności II stopnia odnotowano w przedsiębiorstwach należących do sekcji informacja i komunikacja (289,3% wobec 131,2% w 2013 r.), pozostała działalność usługowa (260,1% wobec 161,7%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (187,2% wobec 163,5%).

W końcu grudnia 2014 r. wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw wyniosła 55811,2 mln zł i w skali roku zwiększyła się o 3,6% (wobec niewielkiego wzrostu w 2013 r. o 0,3%). Wzrost wartości inwestycji krótkoterminowych o 10,6% (wobec wzrostu o 5,7% w 2013 r.), zapasów o 2,4% (w 2013 r. spadek o 3,1%) i należności krótkoterminowych o 1,3% (w roku poprzednim wzrost o 0,4%).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec grudnia 2014 r. wyniosły 60131,8 mln zł i były o 6,8% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 1,1% w 2013 r.). W strukturze zobowiązań, 65,9% stanowiły zobowiązania krótkoterminowe (przed rokiem – 67,2%). W skali roku zaobserwowano wzrost zarówno zobowiązań długoterminowych o 11,0% (przed rokiem o 12,7%) jak i zobowiązań krótkoterminowych o 4,7% (w ubiegłym roku spadek o 3,7%).

W skali roku pogorszył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów o 0,5 p.proc., a wskaźnik rentowności obrotu netto wzrósł o 0,1 p.proc., Poprawił się także wskaźnik płynności finansowej I stopnia – o 1,7 p.proc., pogorszył się natomiast wskaźnik płynności finansowej II stopnia – 0,6 p.proc.

W 2014 r. najbardziej rentowne rodzaje działalności to wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz pozostała działalność usługowa, w których odnotowano najwyższe wskaźniki rentowności brutto (odpowiednio 10,8% i 9,3%) i netto (odpowiednio 10,0% i 8,8%).

W relacji do 2013 r. odnotowano znaczące pogorszenie się zarówno wskaźnika rentowności

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu :

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2014 r., odnotowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego. W skali roku zmniejszyła się liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz obniżeniu uległa ich wartość kosztorysowa.

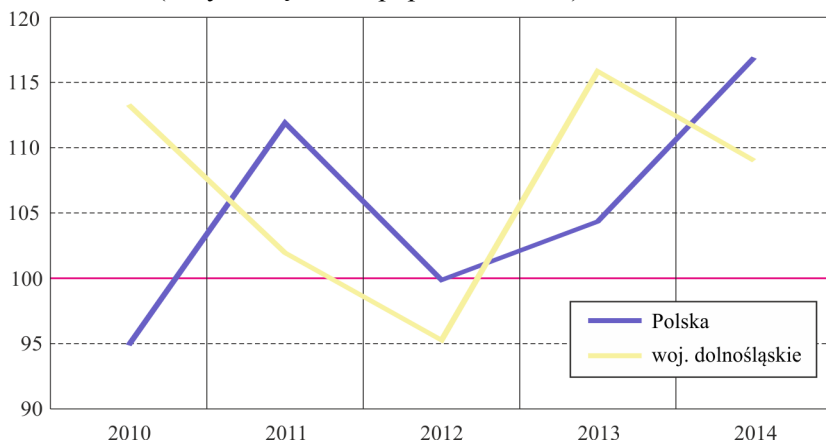
Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2014 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa, wyniosły 12621,9 mln zł (tj. 10,5% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych) i były (w cenach bieżących) wyższe od zanotowanych rok wcześniej o 9,0% (wobec wzrostu o 15,9% w 2013 r.). W kraju w 2014 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła w skali roku o 15,3 % (wobec wzrostu o 4,4% w 2013 r.).

„Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
P o l s k a			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	104061,4	119982,2
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	41,3	40,8
Zakupy	56,8	57,9	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	46,6	45,9
środków transportu	11,3	11,3	12,0
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m w mln zł	10294,9	11584,7	12621,9
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	28,8	25,7	25,3
Zakupy	68,7	72,6	73,3
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	43,1	50,8	47,3
środków transportu	25,6	21,8	26,0

Wykres 63. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące; rok poprzedni = 100)



W 2014 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa wydatkowano na budynki i budowle 3189,1 mln zł, tj. o 7,0% więcej niż rok wcześniej (w 2013 r. wzrost o 6,6%), a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 5968,9 mln zł i było to nieco więcej (tj. o 1,4%) niż w 2013 r., kiedy wystąpił wzrost w skali roku o 25,0%. Na środki transportu poniesiono 3285,2 mln zł, czyli więcej niż przed rokiem o 29,9% (wobec wzrostu o 14,3% w 2013 r.). Udział zakupów w nakładach ogółem wzrósł w skali roku o 0,7 p.proc do 73,3%, a ich wartość wyniosła 9254,0 mln zł, tj. o 10,0% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 21,6% w 2013 r.).

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2014 r., podobnie jak rok wcześniej, inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 30,6% wobec 30,3% w roku poprzednim) oraz prowadzące działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej (30,1% ogółu poniesionych nakładów wobec 28,0% w 2013 r.), a następnie handlu; napraw pojazdów samochodowych (5,9% wobec 6,3% w 2013 r.).

W strukturze nakładów, w po-

równaniu z 2013 r., zwiększył się m.in. udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,1 p.proc.) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,4 p.proc.), natomiast obniżył się m.in. udział nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw zajmujących się budownictwem (o 1,1 p.proc.).

W relacji do 2013 r. wzrost wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano w 9 sekcjach (na 16 ogółem). W skali roku największy wzrost nakładów inwestycyjnych dotyczył jednostek należących do sekcji pozostała działalność usługowa (o 138,9%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 66,0%). Natomiast spadek wartości nakładów odnotowano m.in.: w budownictwie (o 56,8%), edukacji (o 56,3%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 23,9%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 19,0%).

W 2014 r. inwestorzy przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego rozpoczęli realizację 3003 nowych inwestycji, tj. o 31,3% mniej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji wyniosła 2552,7 mln zł i w skali roku zmniejszyła się o 7,2%.

Najwięcej inwestycji rozpoczęto w przemyśle – 72,0% ogółu (w 2013 r. – 63,7%), w tym w przetwórstwie przemysłowym – 33,3% (rok wcześniej – 31,8%).

Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 22,4% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (przed rokiem 34,0%).

W porównaniu z 2013 r. znacznie zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m. in. w obsłudze rynku nieruchomości (wzrost ponad 2-krotny), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (wzrost ponad 2-krotny), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 32,6%) oraz budownictwie (o 21,7%). Obniżenie wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych miało miejsce m.in. w: transporcie, gospodarce magazynowej i łączności – o 81,0%, opiece zdrowotnej i pomocy społecznej – o 53,7% oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 47,1%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

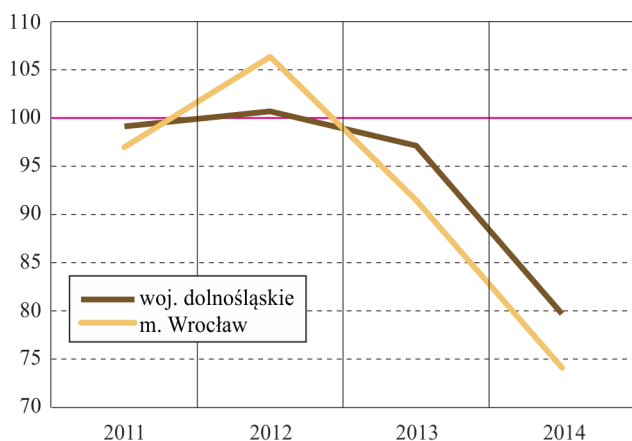
W 2014 r. w skali roku w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Wzrosła ogólna liczba zdarzeń drogowych, w tym liczba kolizji. Zmniejszyła się natomiast znacznie liczba wypadków drogowych. Wzrosła liczba pożarów i fałszywych alarmów, natomiast odnotowano mniej miejscowych zagrożeń.

Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w województwie w 2014 r. odnotowano 91085 przestępstw, w tym 75,7% stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym (przed rokiem – 72,8%), 14,1% – przestępstwa o charakterze gospodarczym (przed rokiem – 13,1%), a 7,6% – o charakterze drogowym (przed rokiem – 10,0%).

W porównaniu do 2013 r., zmniejszyła się liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych o 18,0%, przy spadku przestępstw: drogowych – o 37,8%, kryminalnych o 14,8%, a gospodarczych – o 7,6%.

Analizując przestępstwa według rodzajów, w 2014 r. najczęściej przestępstw dotyczyło kradzieży rzeczy – 22,4% ogólnej ich liczby (w 2013 r. – 23,1%) oraz kradzieży z włamaniem – 16,1% (przed rokiem – 14,1%).

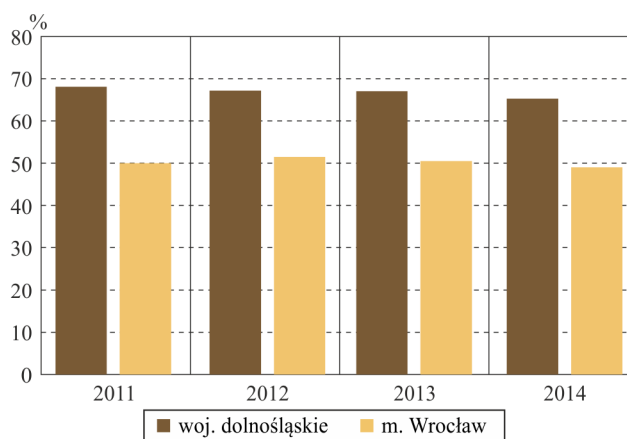
Wykres 64. **Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010 = 100)**



***Przestępstwo stwierdzone** jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.*

***Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym okresie (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym okresie, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.*

Wykres 65. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych**



Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2014 r. wyniósł 65,3% (w 2013 r. osiągnął poziom 67,0%).

W skali roku obniżyła się skuteczność w wykrywaniu sprawców przestępstw o charakterze gospodarczym i kryminalnym odpowiednio o: 3,4 p.proc. i o 0,1 p.proc.

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 2014 r. najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych odnotowano w powiecie głogowskim (81,0%), a najniższy – w mieście Wrocławiu (49,0%).

Tabl. 28. **Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych**

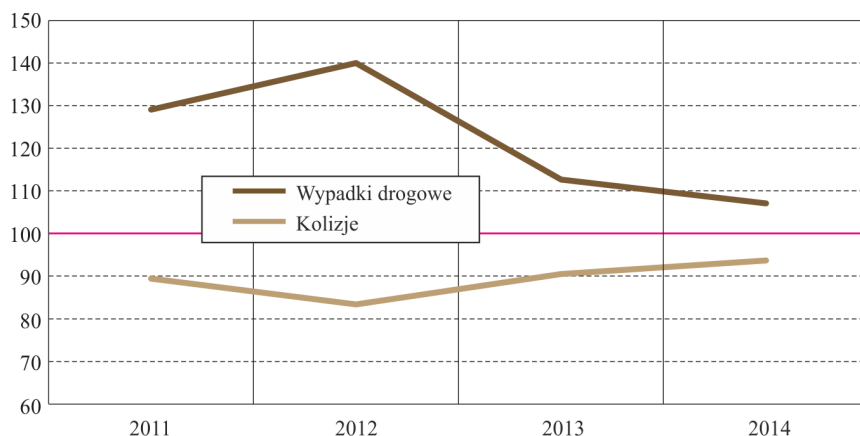
Wyszczególnienie	2010 ^a	2013	2014	2010 ^a	2013	2014
	w liczbach bezwzględnych			wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %		
woj. d o l n o ś l ą s k i e						
O g ó ł e m	114342	111046	91085	67,8	67,0	65,3
w tym:						
Zabójstwo	63	70	41	95,3	98,6	97,6
Uszczerbek na zdrowiu	1418	1209	1197	90,8	89,9	89,3
Udział w bójce lub pobiciu	1019	710	614	80,9	79,9	79,9
Zgwałcenie	97	148	130	77,3	82,4	75,4
Kradzież rzeczy	24122	25695	20390	33,7	38,4	35,1
Kradzież z włamaniem	16412	15629	14626	37,9	41,6	45,3
Przestępstwa rozbójnicze ^a	2983	2564	1999	70,0	76,0	76,8
m. W r o c ł ą w						
O g ó ł e m	38038	34723	28191	51,0	51,6	49,0
w tym:						
Zabójstwo	22	19	6	90,9	100,0	83,3
Uszczerbek na zdrowiu	298	223	215	82,7	76,7	72,2
Udział w bójce lub pobiciu	232	150	136	70,3	59,6	60,3
Zgwałcenie	33	46	x	54,5	58,7	x
Kradzież rzeczy	11780	12330	9615	24,5	30,1	25,8
Kradzież z włamaniem	6273	5173	4931	24,6	29,0	38,9
Przestępstwa rozbójnicze ^b	1126	944	527	49,5	56,4	50,2

a Łącznie z prokuraturą.

b Rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Wykres 66. **Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim (2010 = 100)**

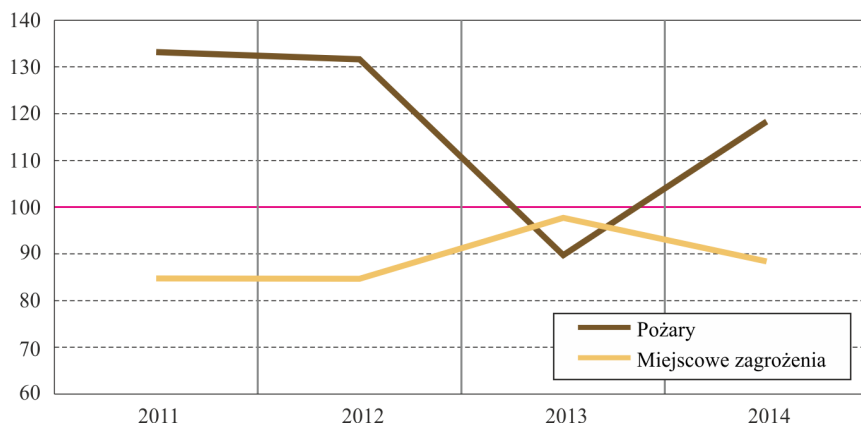


Według wstępnych danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w 2014 r. odnotowano 34,6 tys. zdarzeń drogowych, tj. 2,5 tys. wypadków i 32,1 tys. kolizji. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, liczba zdarzeń drogowych zwiększyła się o 2,8% (w 2013 r. – wzrost o 5,7%), przy czym wzrosła (o 3,5%) liczba kolizji, natomiast zmniejszyła się (o 5,0%) liczba wypadków drogowych.

W 2014 r. w wypadkach drogowych rannych zostało 3,2 tys. osób (o 7,1% mniej niż przed rokiem), a 242 osoby poniosły śmierć (więcej o 8,5% niż w 2013 r.).

Najwięcej wypadków drogowych odnotowano we Wrocławiu (26,2% ogólnej liczby wypadków zarejestrowanych w województwie) oraz w powiecie wrocławskim (8,3%) i w powiecie świdnickim (6,1%).

Wykres 67. **Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim (2010 = 100)**



upraw rolnych (31,1% wobec 19,2% w 2013 r.) i obiektów mieszkalnych (17,1% wobec 24,2% w 2013 r.). Z ogólnej liczby pożarów 30,8% spowodowanych było nieostrożnością osób dorosłych, a 31,7% – podpaleniem umyślnym.

Najwięcej pożarów odnotowano we Wrocławiu (15,9% ogólnej liczby zarejestrowanych pożarów) oraz w powiecie kłodzkim (7,1%).

Drugim obszarem działania straży pożarnej jest niesienie pomocy w tzw. zagrożeniach miejscowych (są to m.in. katastrofy, awarie, wypadki, zagrożenia chemiczne, klęski żywiołowe). Strażacy w 2014 r. brali udział łącznie w 23,1 tys. takich akcjach, tj. o 9,6% mniej niż rok wcześniej.

W 2014 r. odnotowano 2,7 tys. fałszywych alarmów ratowniczo-gaśniczych. Na przestrzeni roku ich liczba zwiększyła się o 14,8%.

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu zarejestrowała 17,1 tys. pożarów. Było to więcej o 31,9% niż w roku wcześniejszym (wobec spadku o 31,8% w 2013 r.). Z ogólnej liczby pożarów prawie 94% zaliczono do pożarów małych (o powierzchni obiektów do 70 m²). Najczęściej pożary dotyczyły garaży, śmietników, traw itp. (42,6% ogółu pożarów wobec 45,8% w poprzednim roku),

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Ludność ^a (w tys.)	2888,2	2882,3	2878,4	2877,1	2876,6	2917,2 ^b	2916,6 ^b	2914,4 ^b	2909,7	2908,5	Population ^a (in thous.)
Na 1000 ludności :											Per 1000 population :
małżeństwa zawarte	5,23	5,73	6,46	6,64	6,27	5,62	5,18	5,17	4,43	4,68	marriages contracted
urodzenia żywe	8,90	9,21	9,59	10,38	10,38	10,13	9,49	9,34	8,86	9,34	live births
zgony	9,90	10,09	10,36	10,60	10,74	10,19	10,08	10,44	10,48	10,28	deaths
przyrost naturalny	-1,00	-0,88	-0,77	-0,21	-0,36	-0,06	-0,60	-1,10	-1,61	-0,94	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,64	-1,26	-0,55	-0,40	0,32	0,47	0,37	0,32	0,01	0,19	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	358,6	367,7	393,6	417,9	418,3	421,4	431,5	437,9	438,0	441,5	Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	102,5	107,0	106,2	100,1	100,7	102,4	101,5	100,0	100,8	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	87,1	87,9	88,9	89,7	90,2	90,9	93,3	93,6	93,5	93,7	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	233,4	185,4	127,5	113,9	146,3	150,3	143,6	157,4	153,6	121,6	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	20,6	16,6	11,4	10,0	12,8	13,1	12,4	13,5	13,2	10,6	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	84,6	85,1	84,0	79,9	78,4	81,1	80,8	80,6	83,7	92,1	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	95	41	16	25	60	49	42	61	44	27	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d (w %)	54,5	54,1	53,2	52,9	53,9	54,3	53,4	53,8	54,0	54,5	Activity rate by LFS ^d (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d (w %)	42,0	44,9	46,5	48,1	48,5	48,1	47,7	47,8	47,9	49,1	Employment rate by LFS ^d (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^d (w %)	22,8	17,1	12,7	9,1	10,1	11,3	10,6	11,1	11,3	9,9	Unemployment rate by LFS ^d (in %)

a Stan w końcu roku. b Dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Przeciętne w roku. Dla lat 2010-2012 dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z poprzednich lat, z powodu zmian metodologii i nowej podstawy uogólniania danych.

a As of the end of the year. b Data were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Annual average. For 2010-2012 data are not fully comparable with the results of the surveys for previous years due to methodological changes and a new base for generalization of the results.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie											<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector^a</i>
brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2470,49	2622,85	2893,77	3156,98	3310,23	3436,77	3594,98	3691,81	3827,13	4012,38	<i>(in zł)</i>
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	.	669,5	673,4	679,1	687,1	680,0	668,8	658,3	650,9	643,7	<i>Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	.	.	100,6	100,8	101,2	99,0	98,3	98,4	98,9	98,9	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	.	1237,77	1273,74	1394,21	1514,56	1611,66	1691,11	1782,76	1877,72	1944,03	<i>Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)</i>
rok poprzedni = 100	.	.	102,9	109,5	108,6	106,4	104,9	105,4	105,3	103,5	<i>previous year = 100</i>
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	890,68	905,07	956,48	1013,72	1060,31	1091,32	1159,65	1226,90	1245,91	<i>Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)</i>
rok poprzedni = 100	.	.	101,6	105,7	106,0	104,6	102,9	106,3	105,8	101,5	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):											<i>Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)</i>
ogółem	102,2	101,2	102,8	104,8	104,0	102,9	104,6	103,7	100,9	100,0	<i>total</i>
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	100,5	105,4	107,0	104,5	102,9	105,5	104,7	102,1	99,1	<i>food and non-alcoholic beverages</i>
odzież i obuwie	95,8	94,6	94,6	94,7	94,2	96,9	99,2	94,0	92,2	92,7	<i>clothing and footwear</i>
mieszkanie	103,4	104,0	103,3	107,7	107,8	103,7	105,8	105,5	102,2	101,8	<i>dwelling</i>
Plony zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) z 1 ha w dt	41,5	31,1	38,3	39,2	40,2	44,9	42,9	41,4	44,1	49,9	<i>Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt</i>
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w szt.:											<i>Farm animals stock per 100 ha agricultural land in heads:</i>
bydło ^b	12,6	12,4	11,8	11,8	10,9	11,9 ^c	10,3	10,8	11,2	11,4	<i>cattle^b</i>
trzoda chlewna ^d	45,2	45,2	47,8	38,4	35,4	32,7 ^c	27,2	24,6*	22,7	21,5	<i>pigs^d</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Stan w czerwcu. c Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. d Stan w końcu lipca.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b As of June. c Data of Agricultural Census as of 30 June. d As of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):											Price indices of procurement (previous year = 100):
ziarna zbóż (bez siewnego)	78,6	128,2	150,6	87,5	76,0	127,8	135,5	106,9	87,0	85,7	cereal grain (excluding sowing seed)
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt) ...	115,9	102,6	98,5	99,5	116,5	99,3	123,1	107,4	96,8	96,7	cattle for slaughter (excluding calves)
żywcza rzeźnego wieprzowego	92,6	94,7	94,7	122,3	104,6	86,7	108,3	121,2	104,0	88,7	pigs for slaughter
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:											Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:
1 kg żyta	9,6	8,5	5,2	4,8	7,6	5,7	.	.	.	.	per kg of rye
1 kg jęczmienia	9,8	8,8	5,7	5,4	8,4	6,2	.	6,1	8,0	.	per kg of barley
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	.	111,3	116,1	107,3	98,6	113,2	104,4	101,9	101,1	102,7	Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices)
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	198,2	201,7	214,4	225,3	212,5	209,4	207,0	206,6	204,2	207,5	Average paid employment in industry ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	101,7	106,3	105,1	94,3	98,5	98,9	99,8	98,8	101,7	previous year = 100
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	124,6	136,8	115,8	115,6	102,0	125,3	95,2	96,6	104,9	Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	120,1	124,4	120,4	115,3	98,7	134,5	85,0	84,9	97,3	Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	21,7	22,7	24,9	28,2	33,2	32,0	34,6	33,7	29,6	27,6	Average paid employment in construction ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	104,6	109,4	113,3	117,6	96,6	108,0	97,6	87,6	93,4	previous year = 100

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	6875	9167	9073	12498	14143	12746	10543	15028	16455	13953	Dwellings completed
rok poprzedni = 100	105,8	133,3	99,0	137,7	113,2	90,1	82,7	142,5	109,5	84,8	previous year = 100
na 1000 ludności	2,4	3,2	3,2	4,3	4,9	4,4	3,6	5,2	5,7	4,8	per 1000 population
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	100,9	87,7	93,2	96,4	90,5	94,4	100,2*	92,7	87,3	90,0	average usable floor space per dwelling (in m ²)
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	118,9	118,1	121,0	107,3	103,7	114,0	105,9	101,6	106,3	Retail sale of goods ^a (previous year = 100; current prices)
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsię- biorstwach niefinansowych ^b (w %) ...	.	.	91,7	94,8	93,7	92,5	88,1	93,3	94,4	94,4	Cost level indicator in non-financial enterprises ^b (in %)
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^b (w %):											Turnover profitability rate in non- financial enterprises ^b (in %):
brutto	.	.	8,3	5,2	6,3	7,5	11,9	6,7	5,6	5,6	gross
netto	.	.	6,9	4,1	5,2	6,2	9,9	5,3	4,6	4,7	net
Nakłady inwestycyjne w przedsię- biorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	6331,8	7988,4	11170,0	11161,3	9085,5	10294,9	10495,7	9998,4	11584,7	12621,9	Investment outlays in enterprises ^b (in mln zł; current prices)
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	126,2	139,8	99,9	81,4	113,3	102,0	95,3	115,9	109,0	previous year = 100 (current prices)
Podmioty gospodarki narodowej ^c	302615	303050	308308	316720	316811	331247	327625	336928	347561	351121	Entities of the national economy ^c
rok poprzedni = 100	99,4	100,1	101,7	102,7	100,0	104,6	98,9	102,8	103,2	101,0	previous year = 100
w tym spółki handlowe	18966	20021	21314	22060	23188	24782	26387	28485	31123	33770	of which commercial companies
rok poprzedni = 100	104,9	105,6	106,5	103,5	105,1	106,9	106,5	108,0	109,3	108,5	previous year = 100
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	5375	5681	6000	6178	6346	6521	6667	6918	7179	7474	of which with foreign capital participation
rok poprzedni = 100	105,5	105,7	105,6	103,0	102,7	102,8	102,2	103,8	103,8	104,1	previous year = 100

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2013													
B – 2014													
Ludność ^{ab} (w tys.)	A	.	.	2912,2	.	.	2911,0	.	.	2911,1	.	.	2910,0
Population ^{ab} (in thous.)	B	.	.	2909,0	.	.	2908,5	.	.	2908,9	.	.	2908,5
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	A	434,3	435,5	436,5	438,9	438,9	439,8	439,8	440,5	441,5	443,2	444,4	443,6
Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)	B	441,6	442,9	443,3	441,2	441,0	441,5	441,1	439,8	439,7	440,8	442,0	441,7
poprzedni miesiąc = 100	A	101,8	100,3	100,5	100,5	100,5	100,2	100,2	100,2	100,4	100,4	100,7	99,8
previous month = 100	B	99,6	100,3	100,1	99,5	100,0	100,1	100,0	99,6	100,0	100,2	100,3	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	100,1	100,6	100,7	101,5	100,6	100,4	100,6	100,9	101,3	101,1	103,6	104,0
corresponding month of previous year = 100	B	101,7	101,7	101,5	100,5	100,5	100,4	100,4	99,8	99,6	99,5	99,5	99,6
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	169,0	172,7	171,0	166,3	159,1	153,4	151,1	149,7	148,8	148,0	150,9	153,6
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	161,2	160,5	155,3	148,1	140,4	134,5	131,4	129,0	125,7	121,6	121,8	121,6
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	14,3	14,6	14,5	14,1	13,6	13,2	13,0	12,9	12,8	12,8	13,0	13,2
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	13,6	13,6	13,2	12,7	12,1	11,6	11,4	11,2	10,9	10,6	10,6	10,6
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	5223	6164	7177	6460	6260	6545	7271	7109	5690	6523	5127	3456
Job offers declared during a month	B	6584	8257	9048	8851	8180	8081	9256	8640	13903	9320	6367	4831
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	43	42	42	38	34	32	24	24	29	28	32	45
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	34	28	27	23	22	18	16	17	11	11	18	27
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c (w zł)	A	3583,53	3515,93	3653,37	3733,07	3615,54	4281,90	3718,08	3678,72	3864,82	3701,47	4026,41	4330,07
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c (in zł)	B	3727,70	3689,49	3841,39	3929,35	3808,39	4365,57	3934,54	4011,50	3842,12	3898,90	4196,50	4491,01
poprzedni miesiąc = 100	A	87,8	98,1	103,9	102,2	96,9	118,4	86,8	98,9	105,1	95,8	108,8	107,5
previous month = 100	B	86,1	99,0	104,1	102,3	96,9	114,6	90,1	102,0	95,8	101,5	107,6	107,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	103,7	101,9	99,7	102,3	102,7	105,4	104,0	96,3	109,8	105,0	101,0	106,1
corresponding month of previous year = 100	B	104,0	104,9	105,1	105,3	105,3	102,0	105,8	109,0	99,4	105,3	104,2	103,7

a Stan w końcu okresu, b Dane opracowano przyjmując za bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data about population were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2013													
B – 2014													
Wskaźnik cen: <i>Price indices of:</i>													
towarów i usług konsumpcyjnych <i>consumer goods and services</i>													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A	.	.	101,1 ^a	.	.	100,4 ^b	.	.	101,2 ^c	.	.	100,7 ^d	
corresponding period of previous year = 100 B	.	.	100,5	.	.	100,3	.	.	99,6	.	.	99,4	
skupu ziarna zbóż: <i>procurement of cereal grain:</i>													
poprzedni miesiąc = 100 A	98,3	103,2	95,3	97,2	97,4	94,1	83,6	82,7	113,5	101,9	101,6	102,2	
previous month = 100 B	101,7	97,2	101,6	104,1	100,2	96,1	87,9	94,4	100,4	97,6	101,6	104,1	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... A	126,2	129,4	121,8	106,8	99,3	96,2	83,1	67,7	75,0	74,9	73,7	71,5	
corresponding month of previous year = 100 B	74,0	69,7	74,3	79,6	82,0	83,6	87,9	100,3	88,7	84,9	84,9	86,5	
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): <i>procurement of cattle for slaughter (excluding calves):</i>													
poprzedni miesiąc = 100 A	101,5	96,1	97,7	101,8	92,5	106,1	95,5	99,8	104,0	98,9	97,9	104,0	
previous month = 100 B	98,9	99,8	100,2	96,1	103,5	98,1	95,4	102,1	99,1	100,0	98,6	104,7	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... A	105,4	98,8	98,4	102,4	94,7	102,1	95,7	89,8	94,2	93,9	91,6	95,0	
corresponding month of previous year = 100 B	92,5	96,1	98,6	93,1	104,2	96,3	96,2	98,3	93,7	94,8	95,5	96,2	
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: <i>procurement of pigs for slaughter:</i>													
poprzedni miesiąc = 100 A	101,1	98,8	99,5	99,3	99,1	109,7	98,8	103,2	103,0	100,3	90,6	96,1	
previous month = 100 B	101,8	85,7	105,4	102,0	93,8	110,6	104,7	97,1	92,1	97,8	100,2	87,6	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ... A	106,8	106,7	113,1	106,0	108,6	111,6	109,4	108,5	103,5	105,2	98,1	98,4	
corresponding month of previous year = 100 B	99,1	86,0	91,2	93,6	88,6	89,3	94,6	89,0	79,6	77,6	85,8	78,1	

a – d Dane dotyczą okresów (miesiące): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a – d Data concern the periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2013													
B – 2014													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny 1 kg żyta w skupie	A	7,6	7,3	7,8	8,0	8,1	10,1	12,8	14,9	14,3	12,6	11,0	10,4
Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to price per kg of rye	B	10,2	8,7	9,2	9,0	8,6	10,1	11,0	10,9	10,4	10,2	10,2	8,6
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): Sold production of industry ^b (constant prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	115,2	98,8	105,6	103,4	95,8	101,1	96,6	90,8	119,3	108,6	92,0	91,6
previous month = 100	B	97,9	103,4	104,9	99,8	97,9	102,8	99,9	84,4	126,5	104,4	92,5	96,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	99,0	98,7	97,3	107,8	98,6	97,6	100,1	98,5	103,6	103,9	102,6	115,2
corresponding month of previous year = 100	B	98,0	102,6	101,9	98,3	100,5	102,2	105,7	98,2	104,1	100,1	100,7	105,5
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): Construction and assembly production ^b (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	40,2	111,1	99,3	115,6	109,1	100,5	132,8	98,0	112,6	118,6	86,6	123,7
previous month = 100	B	30,8	136,9	108,5	119,0	104,5	113,5	101,5	99,0	101,3	133,7	82,1	129,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ..	A	76,8	109,3	67,9	57,1	62,0	76,1	90,8	98,4	107,1	98,4	98,8	104,7
corresponding month of previous year = 100	B	80,2	98,8	108,0	111,2	106,5	119,8	91,5	92,5	83,2	93,8	88,9	93,0
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	1626	2701	3812	5315	6605	8087	9405	10516	12085	13570	14970	16455
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	1190	2723	3946	4946	5651	6536	7628	8306	9464	10973	12639	13969
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	123,3	119,2	99,5	112,4	109,9	115,5	119,8	116,5	118,6	114,6	111,7	109,5
corresponding period of previous year = 100	B	73,2	100,8	103,5	93,1	85,6	80,8	81,1	79,0	78,3	80,9	84,4	84,9

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECT DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2013													
B – 2014													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	79,1	95,3	120,5	97,8	100,0	95,2	105,4	102,4	99,7	109,9	89,4	119,2
previous month = 100	B	79,1	101,5	109,1	106,3	94,0	98,0	103,0	99,5	101,2	106,5	91,5	120,6
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	103,2	98,5	99,1	97,9	99,2	98,6	100,5	98,3	100,8	103,6	103,7	106,6
corresponding month of previous year = 100	B	106,6	113,6	102,9	111,8	105,0	108,0	105,5	102,5	104,1	100,9	103,3	104,6
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b (w %): Profitability rate of turnover in non-financial enterprises ^b (in %):													
brutto	A	.	.	6,6	.	.	6,2	.	.	5,7	.	.	5,6
gross	B	.	.	5,4	.	.	6,2	.	.	5,9	.	.	5,6
netto	A	.	.	5,3	.	.	5,0	.	.	4,6	.	.	4,6
net	B	.	.	4,3	.	.	5,2	.	.	4,9	.	.	4,7
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	A	.	.	2213,1	.	.	4816,1	.	.	7372,4	.	.	11584,7
Investment outlays in enterprises ^b (in mln zł; current prices)	B	.	.	2443,2	.	.	5220,5	.	.	8264,5	.	.	12621,9
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A	.	.	108,3	.	.	108,2	.	.	109,0	.	.	115,9
corresponding period of previous year = 100 (current prices)	B	.	.	110,4	.	.	108,4	.	.	112,1	.	.	109,0
Podmioty gospodarki narodowej ^c	A	336942	337553	338078	338513	339527	340711	342130	343224	345819	346197	347103	347561
Entities of the national economy ^c	B	347811	348600	349035	348393	348733	349184	349315	349306	349668	350172	350720	351121
w tym spółki handlowe	A	28730	28944	29137	29343	29539	29757	29987	30201	30397	30643	30870	31123
of which commercial companies	B	31314	31512	31709	31960	32152	32405	32624	32833	33093	33357	33576	33770
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A	6942	6962	7010	7041	7067	7097	7119	7137	7155	7162	7178	7179
of which with foreign capital participation	B	7199	7216	7238	7254	7275	7297	7327	7348	7386	7432	7459	7474

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period.